

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

14 dec. ingediend.

Anthonie Fokkerstraat 1a
3772 MP **Barneveld**
Tel. (0342) 47 42 55
Fax (0342) 47 42 81

Varsseveldseweg 65d
7131 JA **Lichtenvoorde**
Tel. (0544) 37 97 37
Fax (0544) 37 83 64

Internet www.vanwestreenen.nl
E-mail info@vanwestreenen.nl

Rabobank Voorhuizen 36.79.04.616
KvK Veluwe en Twente 09080358
BTW-nr.: NL 8023.82.964.B.01

MILIEUEFFECTRAPPORT

AGRARISCH BEDRIJF VISCH B.V.

Stadsweg 22, 24 en 26
8084 PJ 'T HARDE

Opdrachtgever:

Agrarisch bedrijf Visch B.V.
Stadsweg 22
8084 KJ 'T HARDE

Barneveld, december 2010

Auteur:

De heer ing. J.G.P. van Schaik
VanWestreenen, Adviseurs voor het buitengebied te Barneveld

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	3
1. ALGEMENE GEGEVENS	10
2. INLEIDING (PROBLEEMSTELLING EN DOEL)	11
3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT	12
3.1 ALGEMENE OMSCHRIJVING GEWENSTE BEDRIJSSITUATIE	12
3.2 FASERING EN PLANNING	14
3.3 BESCHRIJVING HUISVESTINGSSYSTEMEN	14
3.3.1 <i>Stal D</i>	14
3.3.2 <i>Stal J</i>	16
3.3.3 <i>Droogtunnel E</i>	17
3.3.4 <i>Werktuigenberging / Stal C</i>	17
3.4 VOERVOORZIENING	17
3.5 TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN HUISVESTINGSSYSTEMEN	17
4. ACHTERGRONDEN	18
4.1 WETTELIJK KADER EN BELEIDSKADER	18
4.1.1 <i>Europese regelgeving</i>	18
4.1.2 <i>Nationale regelgeving</i>	20
4.1.3 <i>Provinciale regelgeving</i>	29
4.1.4 <i>Gemeentelijke regelgeving</i>	33
4.2 TE NEMEN BESLUITEN	34
5. REFERENTIE EN ALTERNATIEVEN	35
5.1 REFERENTIESITUATIE	35
5.2 ALTERNATIEF	37
5.2.1 <i>Alternatief 1: totaal scharrelbedrijf</i>	37
5.2.2 <i>Alternatief 2: totaal kooi/koloniebedrijf</i>	38
5.3 MEEST MILIEUVRIENDELIJKE ALTERNATIEF (MMA)	39
5.4 VERGELIJKING INVESTERINGS- EN EXPLOITATIEKOSTEN	40
6. MILIEUASPECTEN	41
6.1 NATUUR VERMESTING EN VERZURING	41
6.1.1 <i>Algemeen</i>	41
6.1.2 <i>Wet ammoniak en veehouderij</i>	41
6.1.3 <i>Natuurbeschermingswet 1998</i>	45
6.1.4 <i>Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij</i>	50
6.1.5 <i>Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij</i>	51
6.2 GEURHINDER	53
6.2.1 <i>Individuele geurbeoordeling</i>	53
6.2.2 <i>Cumulatie</i>	59
6.3 LUCHTKWALITEIT	61
6.3.1 <i>Algemeen</i>	61

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

6.2	<i>ISL3a</i>	67
6.3	<i>Emissiefactoren</i>	68
6.4	<i>Emissiepunten</i>	68
6.5	<i>Uitslag ISL3a berekening</i>	68
7.	OVERIGE ASPECTEN	70
7.1	GELUID	70
7.1.1	<i>Langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus</i>	71
7.1.2	<i>Maximale geluidniveaus</i>	72
7.1.3	<i>Wegverkeerslawai</i>	73
7.1.4	<i>Veranderingen ten opzichte van bestaande situatie</i>	73
7.2	KLIMAAT EN ENERGIE	74
7.2.1	<i>Klimaat</i>	74
7.2.2	<i>Energie</i>	74
7.3	VEILIGHEID EN GEZONDHEID	75
7.3.1	<i>Stroomuitval</i>	75
7.3.2	<i>Brand</i>	75
7.3.3	<i>Zoönosen</i>	75
7.4	VEEWETZIEKTEN.....	77
7.5	WATER EN BODEM	77
7.5.1	<i>Wateronttrekking</i>	77
7.5.2	<i>Waterafvoer</i>	78
7.6	LANDSCHAP EN CULTUURHISTORIE	78
7.6.1	<i>Cultuurhistorie / archeologie</i>	78
7.6.2	<i>Landschappelijke inpassing</i>	78
	VERKLARENDE WOORDENLIJST	79
	BEGRIPPEN.....	79
	AFKORTINGEN	82
	GERAADPLEEGDE INFORMATIE	83
	BIJLAGEN	84

SAMENVATTING

Vader en zoon Visch (verder te noemen 'initiatiefnemer') exploiteren op Stadsweg 22, 24 en 26 te 't Harde een pluimveebedrijf met akkerbouwactiviteiten.

Welke wijzigingen vinden plaats?

Op het bedrijf staan een tweetal pluimveestallen. Deze pluimveestallen voldoen per 1 januari 2012 niet meer aan de welzijnseisen zoals deze gelden voor legkippen.

- In stal J (zie plattegrondtekening zoals die bij deze rapportage is gevoegd) is in 2002 een nieuw kooihuisvestingssysteem geplaatst welke al is voorbereid op aanpassing naar de eisen zoals deze vanaf 1 januari 2012 gaan gelden. Dit houdt in dat dit huisvestingssysteem wordt voorzien van legnestjes, scharrelmatten, zitstokken en andere voorzieningen. Bovendien mogen er in de nieuwe situatie minder legkippen gehouden worden (65.362 in plaats van 75.953).
- Stal D is ingericht met traditionele kooihuisvesting, het is de oudste stal op het bedrijf en voldoet niet meer aan de eisen des tijds. Om die reden wordt deze stal gesloopt en opnieuw opgebouwd. Hiervoor is reeds 5 jaar geleden vergunning aangevraagd en verleend. Het destijds gekozen huisvestingssysteem (scharrelstal in meerdere verdiepingen) wordt gewijzigd in volièrehuisvesting. Deze stal zal een capaciteit hebben voor het houden van 98.130 legkippen.
- Tussen stallen D en J staat een mestdroogtunnel, hiervoor wordt vergunning aangevraagd.

Waarom moet er een milieueffectrapport worden opgesteld?

Alvorens een vergunning op grond van de Wet Milieubeheer kan worden afgegeven dient een Milieueffectrapport opgesteld te worden. Dit moet gebeuren omdat er hier sprake is van een uitbreiding en wijziging van het bedrijf: er wordt een nieuwe stal (lees: 'installatie') gerealiseerd voor meer dan 60.000 legkippen. Het Besluit Milieu-effectrapportage 1994 (gewijzigd in 1999 en 2006) stelt dat er dan een milieueffectrapport moet worden opgesteld.

In de aanloop hier naartoe is een startnotitie ingediend bij het bevoegd gezag (Burgemeester en wethouders van Elburg). De commissie voor de milieueffectrapportage is op de hoogte gesteld. Zij hebben, na een bedrijfsbezoek en -bespreking, een richtlijnenadvies opgesteld waarin geadviseerd wordt welke onderdelen behandeld moeten worden in het milieueffectrapport. Dit richtlijnenadvies is door burgemeester en wethouders van Elburg vastgesteld. Dit milieueffectrapport is aan de hand van de vastgestelde richtlijnen opgesteld.

Wat is het doel van het milieueffectrapport?

In het milieueffectrapport wordt inzichtelijk gemaakt wat de effecten zijn van de aanpassingen van de veehouderij op de omgeving. Onder omgeving wordt verstaan omwonenden en natuur. Er wordt een toetsing gedaan aan de geldende wet- en regelgeving op Europees, nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau. Daarnaast wordt inzichtelijk gemaakt hoe het initiatief zich verhoudt tot diverse soorten van beleid en visies.

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

In het milieueffectrapport wordt de gewenste situatie vergeleken met een drietal alternatieven. Dit wordt gedaan om inzichtelijk te maken wat de effecten zouden zijn als initiatiefnemer voor een andere vorm van huisvesting had gekozen. In dit rapport wordt gekeken naar wat de effecten zouden zijn als initiatiefnemer ervoor had gekozen om zijn bedrijf volledig in scharrelhuisvesting uit te voeren. Als tweede alternatief wordt ook het effect bekeken als initiatiefnemer het bedrijf volledig zou inrichten met kooi- / koloniehuisvesting. Tot slot wordt het effect bekeken indien initiatiefnemer de meest milieuvriendelijke systemen had toegepast. In dit geval zouden beide stallen ingericht met kooi- /koloniehuisvesting en zouden ze worden voorzien van chemische luchtwassers. Deze alternatieven worden in hoofdstuk 5 beschreven. Bovenstaande wordt afgezet tegen de effecten die de huidige bedrijfsvoering veroorzaakt, waarbij te verwachten (autonome) ontwikkelingen zijn meegenomen.

Wat is de uitkomst van het rapport?

Het rapport geeft effecten weer, het geeft niet direct conclusies. De vergelijking tussen de alternatieven en bestaande situatie vindt plaats op het gebied van geur, natuur en luchtkwaliteit. Op de volgende pagina's staan de effecten per onderdeel schematisch weergegeven.

Algemeen

In de tabellen worden afkortingen gebruikt voor de te vergelijken situaties. De afkortingen betekenen het volgende:

- Vergund:** de situatie zoals deze is als het bedrijf conform de geldende milieuvergunning in werking is.
- Referentie:** de werkelijke situatie, maar waarbij rekening is gehouden met de te verwachten ontwikkelingen (eisen die voortvloeien uit milieu- en welzijnswetgeving). Voor dit bedrijf betekent dit dat de legkippen in stal J in verrijkte kooihuisvesting gehuisvest zullen worden (minder legkippen) en dat stal D niet meer gebruikt mag worden.
- Gewenst:** de situatie zoals initiatiefnemer zijn bedrijf wil inrichten. Ook wel het 'voornemen' genoemd
- Alt1:** de situatie zoals deze zou zijn als initiatiefnemer ervoor zou kiezen om ook stal J in te richten met volièrehuisvesting. Er ontstaat dan een bedrijf waar alleen maar scharrelkippen gehouden worden.
- Alt2:** de situatie zoals deze zou zijn als initiatiefnemer ervoor zou kiezen om de nieuw te bouwen stal D in te richten met koloniehuisvesting, dit is een systeem dat lijkt op kooihuisvesting. Er ontstaat dan een bedrijf waar alleen maar kippen in alternatieve kooisystemen worden gehouden.
- MMA:** de situatie zoals deze zou zijn als initiatiefnemer beide stallen zou uitvoeren met kooi- en koloniehuisvesting en deze stallen ook nog eens aansluit op chemische luchtwassersystemen die 90% van de ammoniak zouden reduceren.

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

Geur

Hieronder is aangegeven wat de te verwachten individuele geurbelasting is in de te vergelijken situaties. Deze berekening dient uitgevoerd te worden voor woningen die niet bij een veehouderij horen. Nb. Woningen die op of na 19 maart 2000 op grond van een vergunning nog bij een veehouderij hoorden, dienen op gelijke wijze getoetst te worden als woningen die woningen behorend bij een veehouderij.

Nr	Geurgevoelig object	Geurnorm	Vigerend	Referentie	2004 (Werkelijk)	Gewenst	Alternatief 1 -scharrel	Alternatief 2 Kooi/kolonie	MMA
4	Stadsweg 13	14	4,5	2,3	4,5	5,1	5,6	5,4	3,0
5	Stadsweg 17/21	14	3,3	1,7	3,1	3,8	4,1	4,0	2,3
6	Stadsweg 23	14	2,6	1,2	2,4	2,8	3,2	3,0	1,8
7	Stadsweg 25	14	2,4	1,2	2,2	2,7	3,0	2,8	1,7
8	De Zoom 29	3	1,4	0,7	1,2	1,5	1,7	1,6	1,0
9	Zandsteenweg 42	3	0,9	0,4	0,8	1,0	1,2	1,1	0,7
10	Zandsteenweg 94	3	1,1	0,5	0,9	1,1	1,3	1,2	0,8
11	Zandsteenweg 36	3	1,1	0,5	1,0	1,2	1,4	1,3	0,8
12	Travertin 27	3	1,2	0,6	1,1	1,3	1,5	1,4	0,9
13	Schietweg 4	14	3,3	1,6	3,0	3,7	4,1	3,9	2,3
14	Stadsweg 18/18a	14	11,2	3,9	7,0	9,9	12,4	10,5	8,5
15	MFC	3	1,8	0,9	1,6	2,0	2,2	2,1	1,3
16	Rand Hokseberg 1	14/10/6,5	2,8	1,4	2,7	3,2	3,5	3,4	2,0
17	Rand Hokseberg 2	14/10/6,5	2,9	1,4	2,7	3,2	3,6	3,3	2,0
18	Rand Hokseberg 3	14/10/6,5	2,7	1,4	2,7	3,1	3,5	3,3	1,9
19	Rand Hokseberg 4	14/10/6,5	2,7	1,4	2,6	3,1	3,4	3,2	1,9
20	Rand Hokseberg 5	14/10/6,5	2,7	1,3	2,5	3,0	3,3	3,1	1,9
21	Stadsweg 16a	14	9,7	3,5	6,4	8,5	11,0	9,0	7,5
22	Stadsweg 16	14	5,6	2,1	3,9	5,2	6,6	5,6	4,4
23	Stadsweg 14	14	5,1	1,9	3,5	4,8	5,9	5,1	4,0
24	Stadsweg 12	14	3,1	1,2	2,2	2,9	3,6	3,1	2,5
Effect							-	-	++

Tabel 1: geurbelasting op omliggende woningen

Voor geurgevoelige objecten die onderdeel uitmaken van een andere veehouderij, of dat op of na 19 maart 2000 heeft opgehouden deel uit te maken van een andere veehouderij, gelden conform artikel 3, lid 2, vaste afstanden (gemeten vanaf het dichtstbijzijnde emissiepunt tot aan de dichtstbijzijnde gevel van de woning):

Ligging geurgevoelig object	Afstand in acht te nemen	Werkelijke afstanden
Binnen de bebouwde kom	100 meter	Niet binnen de invloedssfeer aanwezig
Buiten de bebouwde kom	50 meter	60 meter (Stadsweg 28)

Tabel 2: toetsing afstand tot andere veehouderijen

Volgens artikel 5, lid 1, van de Wet geurhinder en veehouderij geldt een minimaal in acht te nemen afstand tussen de dichtstbijzijnde gevel van een stal waarin dieren worden gehouden en de gevel van het dichtstbijzijnde voor geur gevoelige object. Deze afstanden zijn als volgt:

Ligging geurgevoelig object	Afstand in acht te nemen	Werkelijke afstanden
Binnen de bebouwde kom	50 meter	Niet binnen invloedssfeer aanwezig
Buiten de bebouwde kom	25 meter	30 meter (Stadsweg 28)

Tabel 3: toetsing gevelafstand

Ammoniak

Elke veehouderij stoot ammoniak uit. Ammoniak kan een nadelig effect hebben op natuurontwikkeling en -instandhouding.

Hieronder is aangegeven hoeveel ammoniakuitstoot er in de verschillende situaties wordt uitgestoten.

	Vergund	Referentie	2004 (Werkelijk) ¹	Gewenst	Alternatief 1 (scharrel)	Alternatief 2 (kool)	MMA
Kg NH ₃ Emissie	8.122,46	2.091,58	8.280,13	7.690,59	10.106,0	5.421,99	513,4

Tabel 4: ammoniakemissies in de verschillende situaties

Er wordt in Nederland (grovweg) onderscheid gemaakt tussen twee soorten natuur, te weten:

1. natuur die bescherming geniet van de Wet ammoniak en veehouderij (een zogeheten 'zeer kwetsbaar gebied')
deze wet schrijft voor dat bedrijven die in een dergelijk gebied liggen, of in een zone van 250 meter om een dat gebied, niet mogen uitbreiden in ammoniak. Als deze bedrijven willen uitbreiden in aantallen dieren dan moeten ze systemen gebruiken die meer ammoniak reduceren dan wettelijk (door het Besluit huisvesting ammoniak en veehouderij) wordt voorgeschreven. Bedrijven die op een grotere afstand dan 250 meter liggen van dergelijke gebieden worden in beginsel niet belemmerd in hun uitbreiding van ammoniak, tenzij zich bijzondere omstandigheden voordoen.
2. natuur die bescherming geniet van de Natuurbeschermingswet 1998
deze wet beschermt bijzondere natuurgebieden, hierin zijn ook de Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen verwerkt. Een verhoging van de ammoniakdepositie (ammoniak die neerslaat) is niet toegestaan op deze gebieden.

Wet ammoniak en veehouderij

Het bedrijf van initiatiefnemer ligt op 975 meter afstand van een, conform de Wet ammoniak en veehouderij aangewezen, zeer kwetsbaar gebied. Hoewel de ammoniakuitstoot niet direct beperkt wordt door de Wet ammoniak en veehouderij is toch inzichtelijk gemaakt wat de ammoniakdepositie (in mol potentieel zuur per hectare per jaar) is op vier punten op de rand van het gebied.

¹ Uitleg volgt in hoofdstuk 6.1.3

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

	Vergund	Referentie	2004 (Werkelijk)	Gewenst	Alternatief 1 (schärrel)	Alternatief 2 (kool)	MMA
WAV punt 1	37,72	10,30	42,27	37,77	49,29	26,78	2,42
WAV punt 2	14,05	3,76	15,00	13,51	17,64	9,56	0,89
WAV punt 3	11,79	3,04	12,29	11,21	14,62	7,89	0,76
WAV punt 4	11,45	3,00	12,04	10,93	14,25	7,70	0,74
Effect					-	+	++

Tabel 5: ammoniakdepositie op kwetsbaar gebieden

Natuurbeschermingswet

Het dichtstbijzijnde gebied dat bescherming geniet van de Natuurbeschermingswet betreft de Veluwe. Op grotere afstand (ca. 3,6 km) ligt een ander gebied, te weten de Veluwerandmeren. Middels het rekenmodel Aagrostacks is de ammoniakdepositie op verschillende te beschermen habitattypen binnen de Veluwe getoetst en op de rand van de Veluwerandmeren. Bij deze toetsing is ook van belang wat de werkelijke productie van ammoniak was op 7 december 2004. Bij wet is bepaald dat dit het 'bestand recht' is. In onderstaande tabel is de depositie weergegeven in de verschillende situaties.

Habitatype / gebied	Kritische depositie waarde	Achter- grond- depositie	Vergund	Referentie	Werkelijk 2004	Gewenst	Alt 1	Alt 2	MMA
Oude eikenbossen 1	1.100 zg	1.690 - 2.140	38,57	10,49	41,48	37,24	48,63	26,38	2,42
Oude eikenbossen 2			6,17	1,62	6,49	5,90	7,71	4,16	0,39
Oude eikenbossen 3			14,08	3,78	15,20	13,58	17,66	9,60	0,89
Oude eikenbossen 4			17,47	4,69	18,78	16,84	21,92	11,90	1,10
Oude eikenbossen 5			11,91	3,15	12,66	11,42	14,89	8,06	0,76
Droge heiden 1	1.100 zg	1.590 - 2.000	7,09	1,88	7,48	6,79	8,88	4,80	0,45
Droge heiden 2			11,99	3,16	12,69	11,48	14,97	8,10	0,77
Droge heiden 3			10,71	2,77	11,17	10,19	13,30	7,17	0,69
Stuifzandheiden	1.100 zg	1.490	6,64	1,74	6,95	6,33	8,27	4,46	0,43
Zandverstuiving	740 zg	1.390	6,23	1,64	6,53	5,95	7,78	4,20	0,40
Jeneverbesstruwelen	2.180 g	1.390	4,84	1,27	6,53	4,61	6,04	3,25	0,31
Veluwerandmeren	> 2.400 mg/ng	1.070	3,36	0,86	3,42	3,17	4,16	2,23	0,22
Effect							--	+	++

Tabel 6: ammoniakdepositie op Natuurbeschermingsweergebieden (en habitattypen). g = gevoelig, zg = zeer gevoelig, mg/ng = minder gevoelig/niet gevoelig

Luchtkwaliteit

Luchtkwaliteit heeft invloed op de volksgezondheid. Daarom gelden er Europese richtlijnen die zijn vertaald in Nederlandse regelgeving. Die regelgeving stelt eisen aan de luchtkwaliteit voor zwaveldioxide, stikstofdioxide, stikstofoxiden, fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5}), lood, kwik, koolmonoxide en benzeen in de buitenlucht. Ook zijn er inmiddels richtwaarden voor arseen, cadmium, nikkel en PAK's bijgekomen. Bij vergunningverlening moet op grond van de Wet milieubeheer getoetst worden aan die milieukwaliteitseisen. Landbouw is een belangrijke bron van fijn stof. Andere stoffen worden wel geproduceerd, maar dermate weinig dat toetsing hieraan geen toegevoegde waarde heeft.

Fijn stof is een verzamelnaam voor uiteenlopende deeltjes die door de lucht zweven: roetdeeltjes, opstuvend zand, uitlaatgassen, zeezout, plantmateriaal, cementdeeltjes en bijvoorbeeld stukjes afgesleten autoband of wegdek. Fijn stof kan ook ontstaan door reacties tussen verschillende gassen in

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

de lucht. De gemiddelde hoeveelheid fijn stof in Nederland is hoger in het zuiden, nabij grote steden en bij grote industriegebieden.

Bij de toetsing van fijn stof zijn er 2 criteria:

1. de jaargemiddelde fijn stof concentratie. Deze mag niet hoger zijn dan $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$
2. het aantal dagen dat de grenswaarde van $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ mag niet meer dan 35 bedragen.

Op de volgende pagina treft u een tweetal tabellen waarbij de fijn stof concentratie en het aantal overschrijdingsdagen is berekend.

Blootstellingslocatie	Vergund	Referentie	2004 (Werkelijk)	Gewenst	Alternatief 1 (scharrel)	Alternatief 2 (kooi/kolonie)	MMA
Stadsweg 11	23,50	21,32	20,81	24,50	26,85	22,51	21,32
Stadsweg 20	23,86	21,51	20,91	25,05	27,66	22,83	21,39
Stadsweg 28/30	25,05	22,31	21,29	26,83	29,44	24,00	21,43
Stadsweg 13	21,62	20,72	20,55	21,89	22,47	21,16	20,67
Stadsweg 18	22,05	19,46	19,16	22,16	24,40	20,47	19,70
Stadsweg 16a	21,64	19,37	19,12	21,62	23,05	20,21	19,59
Stadsweg 12	19,25	18,54	18,47	19,26	19,70	18,81	18,62
Nagelhoudseweg 9	21,54	20,66	20,52	21,70	22,26	21,05	20,64
Stadsweg 20 2 ^e woning	24,48	21,72	20,99	25,97	28,96	23,31	21,64
Effect					--	+	+

Tabel 7: jaargemiddelde fijn stofconcentratie (mag niet hoger zijn dan 40)

Blootstellingslocatie	Vergund	Referentie	2004 (Werkelijk)	Gewenst	Alternatief 1 (scharrel)	Alternatief 2 (kooi/kolonie)	MMA
Stadsweg 11	15,2	10,2	9,5	18,7	30,8	11,8	9,6
Stadsweg 20	15,2	9,7	9,0	21,0	37,7	11,9	9,5
Stadsweg 28/30	22,4	11,9	9,7	35,0	52,6	17,6	9,8
Stadsweg 13	10,4	8,7	8,5	11,0	12,0	9,2	8,6
Stadsweg 18	15,7	6,4	5,7	15,8	29,0	9,0	6,5
Stadsweg 16a	14,8	6,6	5,7	14,4	23,1	9,1	6,7
Stadsweg 12	6,9	4,9	4,8	6,7	18,5	5,1	5,2
Nagelhoudseweg 9	10,9	9	8,7	11,3	13,8	9,5	8,8
Stadsweg 20 2 ^e woning	19,1	10,4	9,6	25,6	46,1	14,2	9,7
Effect					--	+	++

Tabel 8: aantal dagen dat de daggemiddelde fijn stof concentratie van $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ wordt overschreden (mag niet hoger zijn dan 35)

Overige aspecten

De aspecten geur, ammoniak en fijn stof zijn de drie belangrijkste aspecten voor de omgeving van het bedrijf. Daarnaast wordt in de milieu effect rapportage ingegaan op tal van andere aspecten. Enkele aspecten die noemenswaardig voor de samenvatting zijn: kostenaspecten, welzijn en geluid.

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

Kosten

Om goed inzicht te krijgen van de financiële consequenties van de keus voor huisvestingssystemen is het volgende investeringsoverzicht.

Stal		Aantal dieren	Investering per dierplaats	Totaal investering inrichting	Exploitatie per jaar per plaats (energie en onderhoud)	Totale exploitatie per jaar
D	Voorname	98.130	€ 21,-	€ 2.060.730	€ 2,90	€ 284.577
	Alternatief	103.902	€ 20,-	€ 2.078.040	€ 2,01	€ 208.843
	MMA	103.902	€ 20,- + € 3,24	€ 2.414.682	€ 2,72	€ 282.613
J	Voorname	65.362	€ 3,50	€ 228.767	€ 2,01	€ 131.378
	Alternatief	79.070	€ 12,5	€ 988.625	€ 2,90	€ 229.303
	MMA	65.362	€ 3,50 + € 3,24	€ 440.540	€ 2,72	€ 177.785

Tabcl 9: investeringsoverzicht van de verschillende huisvestingssystemen

Welzijn

Initiatiefnemer heeft in 2002 bewust gekozen voor de installatie van een voorverrijkt kooihuisvestingssysteem in stal J. Gelet op de beperkte keuze uit alternatieve huisvestingssystemen achtte hij dat op dat moment, mede in relatie tot het bedrijfsmanagement en de onzekerheid op bedrijfsopvolging, de beste keuze. Dit systeem is bedrijfseconomisch nog niet afgeschreven en verkeerd nog in uitstekende staat van onderhoud. Het zou kapitaalsvernietiging zijn om voor deze stal te besluiten om dit systeem te vervangen door een ander huisvestingssysteem.

Voor stal D kiest initiatiefnemer bewust voor volière (in de volksmond: scharrel) huisvesting. De maatschappelijke draagkracht voor dit systeem is vele malen hoger dan voor koloniehuisvesting. Dat laatste systeem is voor de consument moeilijk te onderscheiden van wat in de volksmond “batterijhuisvesting” wordt genoemd. Volièrehuisvesting is kostbaarder in aanschaf, duurder in gebruik en arbeidsintensiever, maar de opbrengstprijs per ei is daarentegen hoger dan kooi- of koloniehuisvesting. Het netto rendement zal hoger uitvallen. Bovendien is de toekomst van koloniehuisvesting onzeker omdat je grotendeels bent overgeleverd aan de ei-verwerkende industrie. Wil deze sector deze eieren nog wel afnemen over 10 jaar? Aldus initiatiefnemer. Overigens pleiten hygiënische aspecten wel voor kooi- of koloniehuisvesting, de consument lijkt hier echter minder gevoelig voor dan het welzijnsaspect.

Geluid

Voor wat betreft geluid dient het bedrijf te voldoen aan een langtijdgemiddeld niveau van 45 dB(A) in de dagperiode, 40 dB(A) in de avondperiode en 35 dB(A) in de nachtperiode. Daarnaast gelden maximale geluidsniveaus van 70 dB(A) in de dagperiode, 65 dB(A) in de avondperiode en 60 dB(A) in de nachtperiode (Nb. Dit betreft de grenswaarden). Op het bedrijf doen zich situaties voor die niet representatief zijn voor de dagelijkse bedrijfsvoering, maar die wel inherent zijn aan het type bedrijf. Het gaat dan over het laden en lossen van legkippen, het lossen van mais en tarwe in de silo's, de aanvoer van dieselolie en het 1 keer per jaar testen van de noodstroomvoorziening. In die situaties voldoet het bedrijf niet aan de standaardgeluidsnormen. Het bevoegd gezag (“de gemeente”) mag voor maximaal 12 keer per jaar een uitzondering maken voor deze situaties.

VANWESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

1. ALGEMENE GEGEVENS

Initiatiefnemer: Agrarisch bedrijf Visch B.V.
Contactpersoon: de heer J. (Jan) Visch (eigenaar)
Correspondentieadres: Stadsweg 22
8084 PJ 't HARDE
Telefoon: 0525 681 636 / 06 5136 1822
e-mail: agravischbv@planet.nl

Adviseur / opsteller: VanWestreenen B.V., de heer Ing. J.G.P. (Sjaak) van Schaik
Correspondentieadres: Anthonie Fokkerstraat 1a
3772 MP BARNEVELD
Telefoon: 0342 474 255 / 06 2121 4136
e-mail: schaik@vanwestreenen.nl

Locatie activiteit: Stadsweg 22, 24 en 26
8084 PJ 'T HARDE
Kadastrale ligging: Gemeente Doornspijk, Sectie E, Nummer 6268 (ged.), 6575 (ged.), 7410 ¹/_m
7413
Activiteiten: Het houden van legkippen (hoofdactiviteit) en een akkerbouwbedrijf

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r 1994: C14.0

Bevoegd gezag: Burgemeester & Wethouders van Elburg
Contactpersoon: Mevrouw E. (Elise) Verkerk, beleidsmedewerkster milieuvergunningverlening
Correspondentieadres: Postbus 70
8080 AB ELBURG
Telefoon: 0525 688 670
e-mail: elise.verkerk@elburg.nl

Ondertekening MER

Datum:

Plaats: 't Harde

Naam: De heer J. Visch

Handtekening

VANWESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

2. INLEIDING (PROBLEEMSTELLING EN DOEL)

De heer J. Visch exploiteert samen met zijn zoon A. Visch de pluimveehouderij annex akkerbouwbedrijf op het perceel Stadsweg 22, 24 en 26 in 't Harde, zij doen dit onder de naam 'Agrarisch bedrijf Visch B.V.'.

Dit familiebedrijf bestaat al jaren op deze locatie en het is de wens om dit bedrijf duurzaam voort te zetten.

Directe aanleiding voor de voorgenomen activiteit is te vinden in het Besluit van 27 mei 2003, houdende regels voor de huisvesting en verzorging van Legkippen (Legkippenbesluit 2003). De huisvesting van de legkippen op onderhavige inrichting voldoen na 1 januari 2012 niet meer aan de eisen zoals die zijn opgenomen in bovengenoemd Besluit. De oudste stal (stal D) voldoet eveneens niet aan de eisen uit het Besluit van 8 december 2005, houdende regels ter beperking van ammoniakemissie uit huisvestingssystemen van veehouderijen (Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij). Daarnaast speelt mee dat door wijzigingen binnen het bedrijf, en het aanvragen van vergunningen die niet gerealiseerd zijn, er op dit moment een dissonantie bestaat tussen de vergunde situatie en de werkelijkheid. Een nieuwe, de gehele inrichting omvattende, vergunning zal deze dissonantie moeten wegnemen.

Op het bedrijf zijn een tweetal stallen aanwezig, beide zijn ingericht met kooihuisvesting. Één van deze stallen is voorverrijkt en zal na 1 januari 2012 als verrijkte kooi worden gebruikt voor 65.362 legkippen. De andere stal betreft een oudere stal en zal, mede gelet op de algehele staat van dit gebouw, worden gesloopt en opnieuw worden opgebouwd. De nieuw te bouwen stal zal worden ingericht met volièrehuisvesting voor 98.130 legkippen. In totaal zullen er na de wijziging 163.492 legkippen gehouden worden.

Voor deze wijziging is ingevolge het gewijzigd Besluit milieueffectrapportage 1994 een milieu effect rapportage verplicht. Deze rapportage geeft een weergave van de gevolgen op de omgeving van het bedrijf. De voorgenomen wijziging wordt in deze rapportage getoetst aan alle relevante wet- en regelgeving en wordt vergeleken met alternatieven.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT

3.1 Algemene omschrijving gewenste bedrijfssituatie

In de gewenste situatie:

- Zal de oude kooistal D worden gesloopt en zal op die plek een nieuwe stal gerealiseerd worden voor het houden van legkippen in volièrehuisvesting. Er zullen meer legkippen gehouden worden dan in de huidige situatie;
- Zal de kooihuisvestingssysteem in stal J “verrijkt” worden zodat deze ook na 2012 in gebruik mag blijven. Er zullen minder legkippen gehouden worden dan in de huidige situatie;
- Zullen beide stallen hun mest afdraaien in een mestdroogtunnel, welke tussen de twee stallen staat;
- Zullen de schapen, die thans al hobbymatig gehouden worden, op de vergunning worden gezet.

Na voltooiing zal het volgende veebestand op het bedrijf aanwezig zijn.

Stal	Omschrijving diercategorie	Diercat. RAV	Aantal dieren	Ou ₂ / m ³ per dier	Totaal ou ₂ / m ³	NH ₃ / dier	Totaal kg NH ₃
C	Volwassen schapen ouder dan 1 jaar, inclusief lammeren tot 45 kg	B 1	8	7,8	62,4	0,7	5,6
D	Legkippen - volièrehuisvesting met beluchting over de mestbanden (BWL 2004.10)	E 2.11.2	98.130	0,34	33.364,2	0,055	5.397,15
E	Nageschakelde technieken - drootgunnel met geperforeerde banden (BWL 2005.06)	E 6.4.1	163.492	Geen factor vastgesteld	0,0	0,002	326,98
J	Legkippen - verrijkte kooien met mestbandbeluchting (BWL 2005.02)	E 2.5.5	65.362	0,35	22.876,7	0,03	1.960,86
Totaal					56.303,3		7.690,59

De activiteiten die op het bedrijf aan de Stadsweg 22, 24 en 26 te 't Harde plaatsvinden laten zich als volgt samenvatten:

Naast het houden van pluimvee vinden binnen de inrichting nog de volgende activiteiten plaats:

- Opslag van veevoeder. Binnen de inrichting zal 80 ton krachtvoer, 480 ton korrelmais en 480 ton tarwe worden opgeslagen in silo's;
- Opslag van eieren. De eieren worden op trays gezet, 6 trays op elkaar vormt een stapel welke weggezet wordt op een pallet. Per pallet kunnen 10.800 eieren worden opgeslagen en vervoerd. De eieren worden twee- tot driemaal per week afgevoerd. De maximale hoeveelheid eieren bedraagt circa 1 miljoen stuks (bij calamiteiten kunnen meer eieren op het bedrijf worden bewaard);

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

- Opslag van dieselolie in een bovengrondse tank. De dieselolie worden gebruikt als brandstof voor de tractoren die ten dienst staan voor het akkerbouwbedrijf;
- Incidenteel gebruik van een noodstroomvoorziening. Deze noodstroomvoorziening is wettelijk vanuit verplicht en wordt ingeschakeld zodra de stroomvoorziening uitvalt;
- Reiniging van stallen en inpakruimte. De stallen worden grotendeels droog gereinigd, om roest en storingsen in het systeem te voorkomen;
- Reinigen van erfverharding. Met regelmaat, of indien noodzakelijk, zal de verharding worden gereinigd;
- Opslag medicijnen. Om zieke leghennen te kunnen behandelen of om op voorhand ziekten te voorkomen worden binnen de pluimveehouderij diverse medicamenten opgeslagen. (aangegeven met nummer 36 op de plattegrondtekening);
- Opslag reinigings- en ontsmettingsmiddelen. Voor het schoonmaken van de voorruimten van de stallen, of onderdelen van de mestafvoer, worden binnen de inrichting reinigingsmiddelen opgeslagen. (op de plattegrondtekening aangegeven met nummer 5);
- Opslag bestrijdingsmiddelen en gewasbeschermingsmiddelen. Voor de bestrijding van ongedierte (bijvoorbeeld vliegen en muizen) en onkruid worden binnen de inrichting kleinschalig bestrijdingsmiddelen opgeslagen. Voor het akkerbouwbedrijf worden er gewasbeschermingsmiddelen opgeslagen. Deze worden opgeslagen in een afgesloten kast en is met nummer 6 aangegeven op de tekening;
- Opslag van kadavers. Voor de opslag van kadavers is een kadaverkoeling aanwezig. Deze kadavers worden vervolgens op afroep ingezameld door het destructiebedrijf;
- Opslag van een tweetal gasbussen met CO₂ (aangeduid met nummer 37 op de plattegrondtekening) ten bate van laswerkzaamheden voor het eigen bedrijf (reparatie eigen machinerie en werktuigen);
- Opslag afvalstoffen.
 - papierafval: komt vrij bij administratiewerkzaamheden of van verpakkingen (van bijvoorbeeld medicamenten) en wordt ingezameld door een lokale vereniging;
 - restafval: komt vrij bij diverse werkzaamheden en wordt opgeslagen in een container (nr. 34). Deze container worden leeggehaald door een erkende inzamelaar;
 - Gevaarlijke afvalstoffen: kapotte TL's, spaarlampen, lege verblikken, lege smeermiddelflacons, e.d. worden afgegeven aan erkende inzamelaar;
- Administratie. Binnen de pluimveehouderij is een kantoor aanwezig voor administratiewerkzaamheden en voor het ontvangen van adviseurs e.d.;
- Personeel. Binnen de pluimveehouderij is een kantine aanwezig waarin eventueel personeel kan pauzeren, dit zal voornamelijk gebeuren bij het lossen of vangen van de kippen. Gedurende normale werkzaamheden zullen er 2 mensen op het bedrijf aanwezig zijn;
- Ontsmetting. Ter voorkoming van besmetting is binnen de pluimveehouderij een hygiënesluis aanwezig.
- Opslag van akkerbouwproducten. In of nabij gebouw C worden tijdens het oogstseizoen akkerbouwproducten los gestort.
- Op het bedrijf zijn 8 schapen aanwezig. In het lammerseizoen wordt een hok gemaakt binnen gebouw C zodat de schapen binnen gehouden kunnen worden.

3.2 *Fasering en planning*

Zodra de legkippen in de huidige stal D zijn uitgelegd is het de bedoeling dat deze dieren worden afgevoerd, dat de inrichting uit de bestaande stal wordt verwijderd en de stal gesloopt. Dit zal naar verwachting in december / januari 2010 gaan plaatsvinden. Na sloop van de oude stal kan aangevangen worden met de bouw van de nieuwe stal. Aangezien er reeds bouwvergunning is voor de stal kan met deze werkzaamheden legaal worden aangevangen. De bouw en inrichting hiervan zullen naar verwachting circa 6 tot 8 maanden duren. In het derde kwartaal van 2011 zal de stal in gebruik worden genomen en zal deze voor onbepaalde tijd in werking zijn. Na afronding van de stal zal stal J vrijrijkt worden om ervoor te zorgen dat deze stal op 1 januari 2012 voldoet aan de welzijnswetgeving.

3.3 *Beschrijving huisvestingssystemen*

3.3.1 *Stal D*

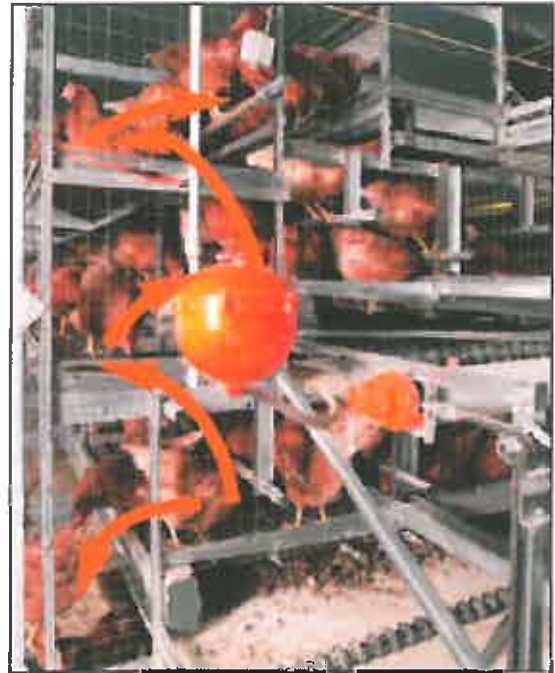
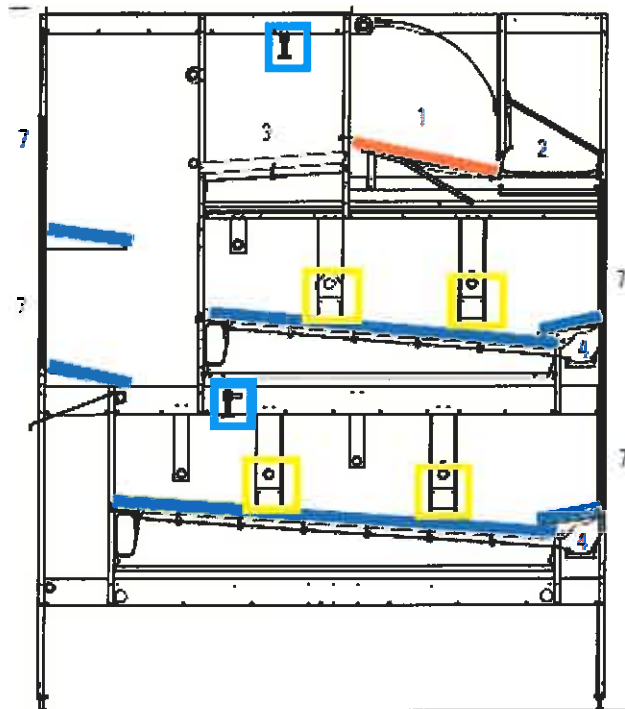
Familie Visch heeft reeds jarenlang ervaring met legkippen in kooihuisvesting. Met alternatieve huisvesting van legkippen hebben zij geen ervaring en dus hebben zij zich geruime tijd georiënteerd op de verschillende vormen hiervan. Door veel bedrijfsbezoeken bij collega-pluimveehouders en het inwinnen van informatie bij leveranciers van huisvestingssystemen hebben zij uiteindelijk besloten om de nieuw te realiseren stal uit te voeren met volièrehuisvesting waarbij 45 tot 55% van de leefruimte bestaat uit roostervloer met daaronder mestbanden met beluchting. Deze mestbanden zullen minimaal tweemaal per week worden afgedraaid in de 'mestdroogtunnel'. De roosters worden uitgevoerd in minimaal 2 etages. In de bijlage van de Regeling ammoniak en veehouderij is dit systeem opgenomen onder categorie E 2.11.2. In bijlage 7 van dit rapport treft u de leaflet van dit huisvestingssysteem.

Volièrehuisvestingssystemen worden door meerdere pluimveestalinrichters aangeboden. Er is nog geen definitieve keuze gemaakt in welke leverancier en fabrikant het huisvestingssysteem gaat leveren. Op dit moment lijken het Natura70 systeem van Big Dutchman en het Comfort 2^{INSIDE} van Jansen Poultry Equipment het meest waarschijnlijk. Met andere leveranciers worden nog gesprekken gepland. De indeling van het systeem kan per merk verschillen, waarmee bedoeld wordt op de positionering van het legnest, de voedselvoorziening en de zitstokken. De systemen van Big Dutchman en Jansen Poultry Equipment hebben als overeenkomst dat ze beide de mogelijkheid kennen om de legkippen in het systeem op te sluiten. Dit is voornamelijk bedoeld voor de eerste dagen / weken dat de legkippen op het bedrijf zijn aangekomen. De legkippen kunnen dan het hele systeem verkennen doordat ze ook in de volièrestelling van leefniveau kunnen wisselen. Het grote voordeel hiervan is dat de jonge hennen in de eerste weken getraind kunnen worden. Zo kunnen de alom gevreesde grondeieren grotendeels worden voorkomen en hoeven de jonge hennen niet elke avond in het systeem gezet te worden. Bij Big Dutchman moeten de legkippen in het systeem van Big Dutchman omhoog of omlaag springen om op een ander leefniveau te komen. Een visualisatie is op de volgende pagina weergegeven. Deze tekening verduidelijkt ook de indeling van een volièrestelling.

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

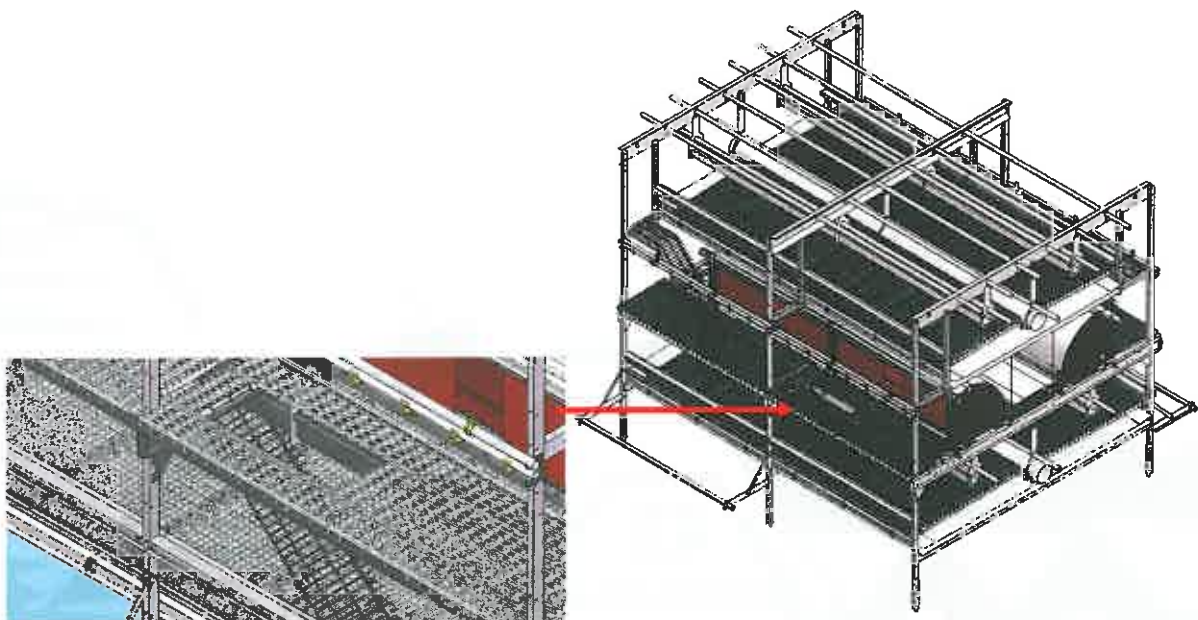

- 1. Legnest
 - 2. Eierband afgedekt met een deksel (hier kunnen de kippen niet bij komen)
 - 3. Roostervloer voor legnest
 - 4. "eierkanaal" voor eieren die buiten het nest gelegd zijn
 - 7. Uitklapbare hekjes om de kippen in de eerste weken in het systeem te houden.
- Lichtblauw = drinkvoorziening
Donkerblauw = leefoppervlakte
Geel = voervoorziening
Oranje = legoppervlakte

De legkippen kunnen binnen de stelling omhoog en omlaag springen om op een ander leefniveau te komen

Figuur 3.3.1.1: weergave volièrestelling Natura 70 van Big Dutchman (bron: Big Dutchman)

Bij het systeem van Jansen Poultry Equipment lopen de legkippen in de volièrestelling omhoog via een loopbruggetje. Dit is hieronder weergegeven.

figuur 3.3.2: Weergave Comfort 2^{INSIDE} volièrestelling van Jansen Poultry Equipment (bron: Jansen Poultry Equipment)

VAN WESTREENEN

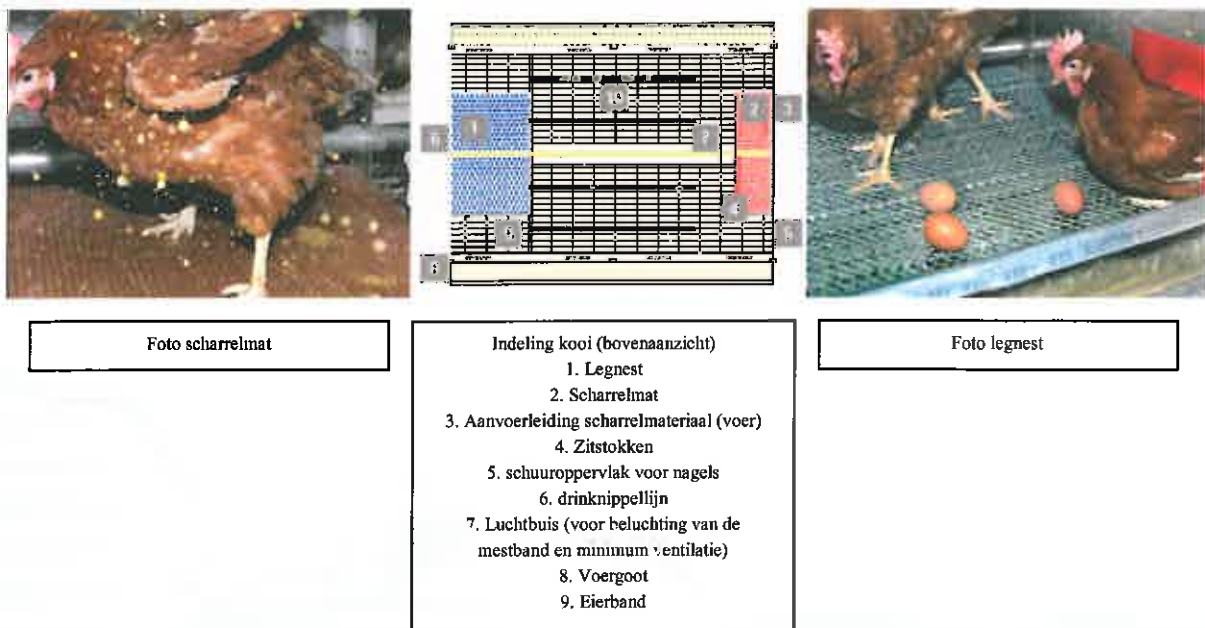
ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

Een ander verschil is dat bij Jansen Poultry Equipment de legnesten op een andere hoogte zijn geplaatst dan bij Big Dutchman.

Zoals blijkt hebben de stalinrichters elk hun eigen achterliggende gedachten bij de opbouw van de volièrestellingen. Uiteindelijk zullen de heren Visch het systeem kiezen waar zij het beste gevoel bij hebben. Als uitgangspunt is gekozen dat het systeem in ieder geval maximaal plaats aan 98.130 legkippen en aan de eisen moet voldoen zoals deze staan omschreven in de leaflet BWL 2004.10. Dat laatste is nodig omdat de stal moet voldoen aan het Besluit ammoniakemissie veehouderij.

3.3.2 Stal J

Deze stal is ingericht met voorverrijkte kooien. Dit huisvestingssysteem is in 2002 geplaatst en betreft het Meller Euro 2000 systeem. Op dit moment valt dit systeem, anders dan op de vigerende vergunning is weergegeven, onder RAV-code E 2.5.1. Dit systeem zal volgend jaar verrijkt worden. Deze wijziging houdt in dat de legkippen de beschikking krijgen over een afgescheiden legnest, zitstokken en een scharrelmat. Er mogen vanaf 1 januari minder legkippen in een kooi, de beschikbare oppervlakte per legkip wordt hierdoor vergroot. Dit heeft tot gevolg dat er minder legkippen gehouden kunnen worden dan in de bestaande situatie. De kippen worden in kleine afdelingen gehouden van 2,4 meter lang en 0,68 meter diep. Op dit moment mogen er 24 hennen in een afdeling gehouden worden. Na 1 januari 2012 zijn dat er nog maar 20. Op dit moment mogen 76.896 legkippen gehouden worden, bij opzet mag 2% meer gehouden worden, dus 78.434 legkippen. Na verrijking kunnen er in deze stal maximaal 65.362 legkippen gehouden worden (inclusief 2% extra opzet). Na verrijking valt het systeem onder RAV-code 2.5.5. Op onderstaande afbeelding is de indeling van de verrijkte kooi verduidelijkt.

figuur 3.3.2.1. Weergave verrijkte kooi Meller Euro 2000

Het systeem voldoet aan de eisen van het leaflet dat behoort bij RAV E 2.5.5, zoals deze in bijlage 7 van deze rapportage is gevoegd.

VANWESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

3.3.3 *Droogtunnel E*

Tussen de twee stallen staat reeds een bouwwerk, hierin wordt nu een *droogtunnel* aangevraagd (is reeds aanwezig). Deze droogtunnel dient voor de droging van mest welke afkomstig is uit stallen D en J. Hoewel de mest reeds in het huisvestingsstelsel wordt gedroogd bestaat de wens om de mest verder in te drogen. Het indrogen van mest biedt als voordeel dat de mestafzetkosten minder hoog zijn (lichtere mest met betere gehalten). Sommige afnemers, zoals bijvoorbeeld de biomassacentrale in Moerdijk, eisen een hoog droogtepercentage. In de praktijk blijkt dat de mest uit de verrijkte kooi op 55% droge stof kan komen, maar een volièrestal met beluchting komt net tot 50%. Het is zeer gewenst om de mest verder in te drogen tot 80%, dit kan bereikt worden door de mest na te drogen in de tunnel. Het werkingsprincipe is dat de mest uit de stallen over geperforeerde banden wordt geleid, door deze banden wordt lucht geblazen. De lucht komt uit de naastgelegen stallen, de ventilatie dient dus twee doelen: het zorgt voor een optimaal klimaat in de stallen, maar zorgt ook voor de verdere indroging van de mest.

3.3.4 *Werktuigenberging / Stal C*

De schapen worden gedurende de lammerperiode (het voorjaar) in een hoek van de werktuigenberging gehouden. Met losse hekken wordt dan een gedeelte van de werktuigenberging afgescheiden en met kleine hekjes worden kraamhokken gerealiseerd. De vloer wordt bedekt met stro, zodat er een ligbed ontstaat. Er worden maximaal 8 oaien gehouden, na het lammeren zijn er circa 24 dieren aanwezig (8 oaien, 16 lammeren). De werktuigenberging wordt verder gebruikt voor het stallen van tractoren en werktuigen en het opslaan van akkerbouwproducten afkomstig van het eigen bedrijf (indien nodig).

3.4 *Voervoorziening*

De legkippen krijgen een op maat gemaakt rantsoen, waarin een groot deel van de zelf geteelde mais en tarwe is verwerkt. De samenstelling van het rantsoen is mede afhankelijk van het legstadium en de beschikbare componenten van de voerfabriek. Het gaat in alle gevallen om droogvoer.

3.5 *Toekomstige ontwikkelingen huisvestingssystemen*

Op korte termijn (5 of 10 jaar) zijn geen andere toekomstige ontwikkelingen voorzien dan de voorgenomen activiteit. Aanvankelijk zou de verrijkte kooi tot 2017 worden toegestaan, echter middels de motie van Joop Atsma (CDA) is deze periode verlengd tot 2021. Voormalig minister Gerda Verburg heeft 8 juli 2010 de Algemene maatregel van bestuur voor de wijziging van de overgangstermijn voor het verbod op het houden van legkippen in verrijkte kooien naar de Eerste en Tweede kamer gestuurd. De bedoeling is dat de AMvB op 1 januari 2011 in werking zal treden. Initiatiefnemer heeft de wens om de legkippen zo lang mogelijk op de verrijkte kooien te kunnen houden, dit komt voort uit het feit dat het systeem nog niet economisch is afgeschreven en in goede staat verkeerd. In 2021 wordt de verrijkte kooi verboden, op dat moment mogen er nog minder legkippen in stal J gehouden worden, waardoor deze stal niet meer rendabel zal zijn. Op dat moment zal deze stal worden voorzien van een nieuwe inrichting. Initiatiefnemer kan op dit moment niet aangeven welk huisvestingsstelsel dit zal worden. Ontwikkelingen van pluimveehouderijssystemen zijn continue in beweging. De keus is mede afhankelijk van de ervaringen met de nieuw te realiseren stal D.

4. ACHTERGRONDEN

4.1 WETTELIJK KADER EN BELEIDSKADER

In dit hoofdstuk wordt in het kort de relevante en van toepassing zijnde wet- en regelgeving aangaande deze MER en de vergunningaanvraag op grond van de Wet milieubeheer. Een aantal van deze aspecten wordt nader uitgediept verderop in deze rapportage.

De genoemde wet- en regelgeving is onderverdeeld in Europese, nationale, provinciale en gemeentelijke regelgeving.

4.1.1 Europese regelgeving

4.1.1.1 IPPC-richtlijn (*Integrated Pollution Prevention and Control*)

Grotere varkens- en kippenbedrijven hebben te maken met Richtlijn 96/61/EG van de Raad van 24 september 1996 inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging, PbEG L 257/26, de IPPC-richtlijn. De IPPC-richtlijn beoogt een geïntegreerde preventie en beperking van de verontreiniging door industriële activiteiten tot stand te brengen en zo een hoog niveau van bescherming van het milieu in zijn geheel te bereiken (artikel 1, IPPC). Europese richtlijnen, en dus ook de IPPC-richtlijn, moeten door lidstaten in nationale wetgeving geïmplementeerd worden. Daarbij is het in beginsel aan de lidstaat op welke wijze zij dit doen, als het in de richtlijn voorgeschreven resultaat maar bereikt wordt. De IPPC-richtlijn wordt geïmplementeerd in Nederlandse wetgeving. Voor veehouderijen is dat de Wet milieubeheer en de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) en in het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij. De richtlijn is onder meer van toepassing op intensieve pluimveehouderijen met meer dan 750 plaatsen voor fokzeugen. Volgend uit de IPPC zijn in Europees verband referentiedocumenten ontwikkeld, de zogenaamde BREF's². Ook voor de pluimveehouderij is een BREF-document beschikbaar, de BREF Intensieve Veehouderij Intensieve teelt van varkens en pluimvee.

Op basis van de IPPC-richtlijn en de bedoelde BREF dient te worden beoordeeld of in de gewenste situatie de "best beschikbare technieken" (BBT)³ worden toegepast en of sprake is van een "significante toename van de verontreiniging". Hierbij is met name het aspect ammoniak van belang. Het ministerie van VROM heeft voor IPPC-veehouderijen een Beleidslijn omgevingstoets IPPC vastgesteld. Hierin wordt een generiek beleid voorgesteld voor IPPC-veehouderijen met een ammoniakuitstoot hoger dan 5.000 kg. Boven deze hoeveelheid ammoniak wordt er van de veehouder verwacht verdergaande technieken toe te passen om de ammoniakuitstoot te beperken. De IPPC-omgevingstoets wordt nader toegelicht in hoofdstuk 6.1.5

² BREF = Best Available Techniques reference document, een Europees document, gepresenteerd in 2002, waarin alle beschikbare huisvestingsystemen voor de intensieve veehouderij worden omschreven en waarin wordt aangegeven wat als best beschikbare techniek kan worden beschouwd

³ BAT = Best Available Techniques = Best Beschikbare Technieken (BBT)

VANWESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

4.1.1.2 Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna) is in 1992 in werking getreden. De Habitatrichtlijn heeft tot doel de biologische diversiteit in de Europese Unie in stand te houden. Activiteiten, plannen en projecten rondom de bedoelde gebieden moeten vooraf worden getoetst op “significante toename van de verontreiniging” en mogelijk negatieve effecten op deze gebieden ten gevolge hiervan.

4.1.1.3 Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand) is in 1979 in werking getreden. De Vogelrichtlijn heeft tot doel de bescherming en het beheer van alle vogels die op het grondgebied van de EU (zogenoeten communautair grondgebied) in het wild leven en hun habitats (leefomgeving). Op basis van de Vogelrichtlijn dient te worden beoordeeld of ter plaatse van een vogelrichtlijngebied als gevolg van de gewenste activiteiten, sprake is van een “significante toename van de verontreiniging” en mogelijk negatieve effecten op de bedoelde gebieden.

4.1.1.4 Vogel- en Habitatrichtlijn inzake Natura 2000

De Europese Unie heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de EU het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten van de EU. Dit netwerk vormt de bouwsteen van het EU-beleid voor het behoud en herstel van de biodiversiteit. Natura-2000 omvat de gebieden die reeds beschermd zijn op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Beide richtlijnen zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet. Op dit moment wijst Nederland haar Natura 2000-gebieden officieel aan. De gebieden moeten vervolgens door de EU nog definitief worden aangewezen. De soortenbescherming vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn wordt overigens geregeld in de Flora- en faunawet. In en rond Natura 2000-gebieden geldt voor activiteiten of projecten, die mogelijk schadelijk zijn voor de natuur, mogelijk een vergunningplicht in het kader van de Natuurbeschermingswet. De Natuurbeschermingswet en de effecten van het bedrijf worden verder besproken onder hoofdstuk 6.1.3.

4.1.1.5 Kaderrichtlijn Water

De Kaderrichtlijn water (KRW) is een Europese richtlijn gericht op de verbetering van de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater. De KRW is sinds december 2000 van kracht en maakt het mogelijk om waterverontreiniging van oppervlaktewater en grondwater internationaal aan te pakken. De kaderrichtlijn is geen vrijblijvende richtlijn, ze vormt een Europese verplichting. De belangrijkste uitgangspunten van de KRW zijn

- de vervuiler betaalt,
- de gebruiker betaalt,
- geen achteruitgang van de chemische en ecologische toestand van het water,
- resultaatsverplichting in 2015;
- stroomgebiedbenadering.

Via de Implementatiewet EG-kaderrichtlijn water is de KRW vertaald in de Nederlandse Wetgeving (Staatsblad 2005, nr. 303). Het bindende karakter van de KRW-doelstellingen vereist vastlegging van de doelstellingen in wettelijke voorschriften. Het gaat daarbij om een AMvB en provinciale verordeningen op basis van hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer. Hierin wordt ook de doorwerking van de doelstellingen naar vergunningverlening en andere besluiten van overheidsinstanties geregeld.

4.1.2 Nationale regelgeving

4.1.2.1 Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz)

De Wet op de Archeologische Monumentenzorg is de Nederlandse uitwerking van het Verdrag van Malta (la Valetta). De wet is een raamwet, die regelt hoe rijk, provincie en gemeente bij hun ruimtelijke plannen rekening moeten houden met het erfgoed in de bodem. De Wet op de Archeologische Monumentenzorg is op 1 september 2007 in werking getreden.

De nieuwe wet beoogt het culturele erfgoed (en vooral het archeologische erfgoed) te beschermen. Onder archeologisch erfgoed wordt verstaan: alle fysieke overblijfselen, zowel in als boven de grond, die bijdragen aan het verkrijgen van inzicht in menselijke samenlevingen uit het verleden.

De uitgangspunten van de wet zijn:

- Archeologische waarden zoveel mogelijk in de bodem bewaren en alleen opgraven als behoud in de bodem niet mogelijk is.
- Vroeg in de ruimtelijke ordening al rekening houden met archeologie. Initiatiefnemers van ruimtelijke ontwikkelingen moeten in een vroegtijdig stadium aangeven hoe met eventuele archeologische waarden bij bodemverstorende ingrepen zal worden omgegaan. Dit houdt in een verplichting tot vooronderzoek bij werkzaamheden die de grond gaan verstoren. De invoering hiervan wordt geregeld via bestemmingsplannen en vrijstellingen, de mer-plichtige activiteiten en ontgrondingen.
- Bodemverstoorders betalen archeologisch onderzoek en mogelijke opgravingen (principe verstoorder betaalt). De kosten voor noodzakelijke archeologische werkzaamheden komen ten laste van de initiatiefnemer tot de bodemverstorende activiteit.

Gemeente Elburg is op dit moment bezig met het opstellen van archeologisch beleid. Er is reeds een kaart opgesteld, maar er zijn nog geen criteria opgesteld voor het wel of niet moeten uitvoeren van archeologische onderzoeken. Het bedrijf ligt in een zone met een hoge verwachtingswaarde van archeologische vondsten. Die -in casu- gebaseerd is op het bestaan van middeleeuwse voorlopers van de huidige boerderijen en reguliere archeologische verwachtingen voor het gebied⁴. In het geval van bouwperceelsvergroting zal in dit geval ten alle tijden een archeologisch onderzoek moeten worden uitgevoerd. Op de plek waar de nieuwe pluimveestal gerealiseerd moet worden staat reeds een stal. De vloer van de nieuw te bouwen stal zal op circa 20 cm onder peil liggen. De bodem zal niet verder verstoord worden dan dat deze als is. Op de volgende pagina is het concept van de archeologische beleidskaart gevoegd.

⁴ Conform opgaaf gemeente Elburg

Figuur 4.1.2.1: concept archeologische beleidskaart Elburg (legenda nog niet beschikbaar).

4.1.2.2 Nota Ruimte

Het beleid van de Nederlandse overheid ten aanzien van ruimtelijke ordening (Ministerie van VROM) is beschreven in ruimtelijke nota's. De Nota Ruimte ondersteunt gebiedsgerichte ontwikkeling waarin alle betrokken partijen kunnen participeren. Het Rijk richt zijn aandacht met name op de Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om versterking van de dynamiek in de nationale stedelijke netwerken en om waarborging van de kwaliteit van de Ecologische Hoofdstructuur en de nationale landschappen. De beoogde bedrijfslocatie is niet aangeduid als stedelijk gebied, water, natuur of als ecologische (verbindings)zone. Dit betekent dat het hoofdaccent in de omgeving is gericht op de mozaïek van landbouw en andere functies. Verschillende vormen van landbouw mogen voorkomen.

4.1.2.3 Reconstructiewet

De aanpak van reconstructie staat beschreven in de Reconstructiewet concentratiegebieden. Deze gebieden kennen een hoge veedichtheid en kampen met bijzondere milieuproblemen, zoals vermessing, verzuring, stank en verdroging. Het Rijk geeft de komende jaren prioriteit aan de reconstructie van de zandgebieden in Zuid- en Oost-Nederland (Overijssel, Gelderland, Utrecht, Noord-Brabant en Limburg). Er zijn binnen de genoemde provinciën, twaalf reconstructiegebieden vastgesteld, waar in opdracht van de provincie, plannen worden gemaakt. Met de reconstructie wil het Rijk een goede ruimtelijke structuur bewerkstelligen en het woon-, werk- en leefklimaat en het economische klimaat verbeteren. De beoogde locatie ligt niet in een gebied waarvoor een reconstructieplan is vastgesteld. Op dit punt wordt nader ingegaan in hoofdstuk 4.1.3 van deze rapportage.

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

4.1.2.4 Wet milieubeheer

Er is voor 1 oktober 2010 een aanvraag om milieuvergunning ingediend. Uit artikel 8.1, lid 1 van de Wet milieubeheer (Wm) vloeit voort, dat het in principe verboden is zonder vergunning een inrichting, die schade aan het milieu aanricht, op te richten of in werking te hebben. Wie een inrichting wil oprichten waarvoor een milieuvergunning verplicht is, moet zo'n vergunning schriftelijk aanvragen bij het bevoegde gezag (art. 8.2, lid 1 Wm). Artikel 8.10, eerste lid, van de Wet milieubeheer bepaalt dat de vergunning slechts in het belang van de bescherming van het milieu kan worden geweigerd. Ingevolge artikel 8.11, tweede lid, wordt een vergunning in ieder geval geweigerd indien door verlening van de vergunning niet kan worden bereikt dat in de inrichting ten minste de voor de inrichting in aanmerking komende beste beschikbare technieken worden toegepast. De bedoelde, in aanmerking komende beste beschikbare, technieken volgen met name uit hetgeen is vastgelegd in de BREF Intensieve Veehouderij Intensieve teelt van varkens en pluimvee en het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij. Aan deze regelgeving zal in dit kader getoetst moeten worden. Voor de gewenste ontwikkeling is een nieuwe milieuvergunning vereist. Het betreft hier een zogenaamde nieuwe alles omvattende revisievergunning op grond van artikel 8.4 van de Wet milieubeheer.

4.1.2.5 Wet Ammoniak en Veehouderij

Op 8 mei 2002 is de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) in werking getreden. De Wav vormt een onderdeel van de ammoniakregelgeving voor dierenverblijven van veehouderijen. Deze wet kent een emissiegerichte benadering voor heel Nederland met daarnaast aanvullend beleid ter bescherming van de kwetsbare gebieden. De emissiegerichte benadering zal tevens gestalte krijgen door het Besluit huisvesting ammoniakemissie veehouderij. Het aanvullend beleid ter bescherming van de kwetsbare gebieden is geregeld in de Wav. Uit de Wav volgt, dat er onderscheid moet worden gemaakt tussen bedrijven, welke zich bevinden binnen een "kwetsbaar gebied" of in een zone van 250 meter hieromheen en bedrijven, welke hierbuiten zijn gelegen. Voor de eerste groep bedrijven kunnen in de zin van de Wav beperkingen gelden bij uitbreiding van het bedrijf. Binnen de nieuwe Wav (vastgesteld en in werking per 1 mei 2007) moet een gebied, overigens voldoen aan een aantal criteria om te worden aangemerkt als "zeer kwetsbaar" om daarmee in de zin van de Wav te worden beschermd. Een gebied kan op dat moment bijvoorbeeld slechts als "zeer kwetsbaar" worden aangemerkt indien deze is opgenomen in de provinciale ecologische hoofdstructuur (EHS) en en hovendien groter is dan 50 hectare. Op dit punt wordt nader ingegaan in hoofdstuk 6.1.2.

4.1.2.6 Regeling Ammoniak en Veehouderij

De Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) is een op de Wet ammoniak en veehouderij gebaseerde ministeriële regeling. In deze regeling zijn emissiefactoren opgenomen, die moeten worden gehanteerd bij het berekenen van de ammoniakemissie in de vergunde en de aangevraagde situatie. De Rav bevat hiertoe een lijst met de verschillende stalsystemen per diercategorie en de daarbij behorende emissiefactoren (zie bijlage 1 van de Rav). Op basis van deze regeling kan voor de gewenste bedrijfsopzet ammoniakemissie worden bepaald. Momenteel is de Rav d.d. 29 juni 2010 (Staatscourant 9996) van toepassing.

VANWESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

4.1.2.7 Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij

Voor veehouderijen gaan op grond van artikel 8.44 van de Wet milieubeheer algemene regels gelden met betrekking tot de ammoniakemissie uit huisvestingssystemen. Dit besluit is op 1 april 2008 in werking getreden. In bijlage 1 bij het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij worden maximale ammoniakemissiewaarden genoemd voor diverse huisvestingssystemen. Voor veel intensieve vormen van vee geldt dat de ammoniakuitstoot uit mest beperkt kan worden door het huisvestingssysteem op een bepaalde wijze in te richten. Indien er geen maximale emissiewaarde is opgenomen voor een diersoort, dan geldt dat traditionele huisvesting kan worden toegestaan. Op dit punt wordt nader ingegaan in hoofdstuk 6.1.4.

4.1.2.8 Rapport Stallucht en Planten

Naast schade aan aangewezen beschermingsgebieden kan ammoniak tevens schadelijk zijn voor andere soorten, waaronder agrarische gewassen. Uit onderzoek is gebleken, dat niet alle soorten even gevoelig zijn voor ammoniak. Als gevoelig kunnen worden aangemerkt kasgewassen, fruitteelt, coniferen en voedselarme vegetaties. Andere gewasgroepen lopen een verwaarloosbare kans te worden beschadigd. In 1981 is het rapport Stallucht en Planten door het Instituut voor Plantenziektenkundig Onderzoek (IPO) opgesteld. Uit diverse uitspraken van de Raad van Staten blijkt dat dit rapport gehanteerd kan worden ter beoordeling van de directe ammoniak schade door de uitstoot van ammoniak bij intensieve kippen- en pluimveehouderijen. Uit dit rapport blijkt onder andere dat ter voorkoming van directe ammoniakschade een afstand van minimaal 50 meter tussen stallen en gevoelige planten en bomen moet worden aangehouden. Voor minder gevoelige planten dient een afstand van minimaal 25 meter aangehouden te worden. Op basis van dit besluit wordt bepaald of in een bepaalde situatie sprake kan zijn van "directe ammoniakschade". Stadsweg 22, 24 en 26 liggen op een grotere afstand dan 50 meter van kwekerijen waar gevoelige planten en bomen worden gekweekt.

4.1.2.9 Wet geurhinder veehouderij

Op 1 januari 2007 is de nieuwe Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) in werking getreden. Deze wet is nu het exclusieve beoordelingskader voor de bepaling van eventuele geurhinder. In deze nieuwe wet wordt de geurbelasting op een geurgevoelig object uitgedrukt in odour units per kubieke meter lucht en is het beoordelingskader van de mestvarkeneenheden verlaten. Berekening van de geurbelasting vindt vanaf 1 januari 2007 plaats door middel van een verspreidingsmodel (V-Stacks) dat samen met de nieuwe wet is gepubliceerd. De geurbelasting op een geurgevoelig object wordt hierbij ondermeer bepaald door het aantal te houden dieren, de hoogte en diameters van de ventilatoren, de verticale uitstroomsnelheid en de exacte ligging van het bedrijf en omliggende woningen (m.b.v. x- en y-coördinaten). Bovendien speelt hierbij de overwegende windrichting een belangrijkere rol dan voorheen. Met het in werking treden van de Wgv is het vroeger beoordelingskader, voor een niet-Reconstructiegebied, uit de Richtlijn veehouderij en stankhinder 1996, de Brochure Veehouderij en Hinderwet 1985 en de Publicatie Lucht 46 komen te vervallen. Tevens is de speciale stankwet voor Reconstructiegebieden vervallen. De cumulatieve berekening van stankhinder ten behoeve van vergunningverlening in het kader van de Wet milieubeheer is daarmee tevens komen te vervallen. Een vergunning voor een veehouderij wordt, binnen het kader van de geurhinder, slechts geweigerd indien de geurbelasting van de individuele veehouderij op een geurgevoelig object boven de in de Wgv, of bij gemeentelijke verordening, gestelde normen ligt. Op dit punt wordt nader ingegaan in hoofdstuk 6.2.

VANWESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

4.1.2.10 *Regeling geurhinder en veehouderij*

De Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv) is een op de Wet geurhinder en veehouderij gebaseerde ministeriële regeling. In deze regeling zijn emissiefactoren opgenomen, die moeten worden gehanteerd bij het berekenen van de geuremissie in de vergunde en de aangevraagde situatie. De Rgv bevat hiertoe een lijst met de verschillende stalsystemen per diercategorie en de daarbij behorende emissiefactoren. Op basis van deze regeling kan voor de gewenste bedrijfsopzet geuremissie worden bepaald. Momenteel is de Rav d.d. 29 juni 2010 (Staatscourant 9998) van toepassing.

4.1.2.11 *Wet luchtkwaliteit*

De Eerste kamer heeft op 9 oktober 2007 het wetsvoorstel voor de wijziging van de Wet milieubeheer goedgekeurd en hierdoor is onder meer hoofdstuk 5 veranderd. Gelet op voornoemde (titel 2) is de Wet luchtkwaliteit op 15 november 2007 in werking getreden en het vervangt het Besluit luchtkwaliteit 2005. De Wet luchtkwaliteit voorziet in een gebiedsgerichte aanpak van de luchtkwaliteit via het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). De beoogde aanpak zorgt voor een flexibele koppeling tussen ruimtelijke activiteiten en milieugevolgen. Van bepaalde projecten met getalsmatige grenzen is vastgesteld dat deze 'niet in betekende mate' (NIBM) bijdragen aan de luchtverontreiniging. Deze projecten mogen zonder toetsing aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit uitgevoerd worden. Een project draagt 'niet in betekende mate' bij aan de luchtverontreiniging als de 1 % grens niet wordt overschreden. De 1 % grens is gedefinieerd als 1 % van de grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie van fijn stof (PM10) of stikstofdioxide (NO₂). Dit komt overeen met 0,4 microgram/m³ voor zowel PM10 als NO₂. De kern van de Wet luchtkwaliteit bestaat uit de (Europese) luchtkwaliteitseisen. Verder bevat zij basisverplichtingen op grond van de richtlijnen, namelijk: plannen, maatregelen, het beoordelen van luchtkwaliteit, verslaglegging en rapportage. De uitvoeringsregels behorend bij de wet zijn vastgelegd in een AMvB en ministeriële regelingen die gelijktijdig met de wet in werking treden. Hiertoe kan worden verwezen naar de volgende documenten:

- wijziging Wet milieubeheer (hoofdstuk 5) (Stb. 2007, 414);
- AMvB "Niet in betekende mate" (NIBM) (stb. 2007, 440);
- Ministeriële regeling "Niet in betekende mate" (NIBM) (Stcrt. 2007, 218)
- Ministeriële regeling "Beoordeling luchtkwaliteit 2007" (Stcrt. 2007, 220)
- Ministeriële regeling "Projectalsdering luchtkwaliteit 2007" (Stcrt. 2007, 218)

Op dit punt wordt nader ingegaan in hoofdstuk 6.

4.1.2.12 *Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (GWWD)*

In de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren d.d. 24 september 1992 is het aspect dierwelzijn geregeld. Uitgangspunt van deze wet is dat geen handelingen met dieren verricht mogen worden, tenzij in de wet staat dat het wel mag. De GWWO geldt voor alle dieren die door mensen gehouden worden, dus productiedieren, hobbydieren en gezelschapsdieren. Voor in het wild levende dieren geldt wel het verbod uit de GWWO om de dieren zonder redelijk doel pijn of letsel toe te brengen. Verder is de Flora- en faunawet op deze dieren van toepassing. De Gezondheids- en welzijnswet voor dieren is een 'kaderwet', waarbinnen de uiteindelijke regels vastgesteld worden aan de hand van een AMvB of Ministeriële regeling.

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

4.1.2.13 Legkippenbesluit 2003

Met het Legkippenbesluit 2003 wordt uitvoering gegeven aan respectievelijk richtlijn 1999/74/EG van de Raad van de Europese Unie tot vaststelling van minimum normen voor de bescherming van deze dieren. In het Legkippenbesluit worden regels gesteld met betrekking tot het houden, huisvesten en verzorgen van legkippen; regels in het belang van dierenwelzijn en diergezondheid. Deze besluiten zijn gebaseerd op artikelen 35, 38, 39, 40 tweede lid, onderdeel c, 45, 108 en 111 van de Gezondheids- en Welzijnswet voor dieren. De besluiten stellen naast inrichtingseisen ook eisen om het welzijn van deze dieren te optimaliseren, zoals voorschriften voor het behandelen van zieke en gewonde dieren en de huisvesting.

4.1.2.14 Flora- en Faunawet

De Habitatrictlijn verplicht de lidstaten de nodige maatregelen te treffen voor de instelling van een systeem van strikte bescherming van een aantal soorten planten en dieren. Nederland heeft hiervoor de Flora- en faunawet in het leven geroepen. De Flora- en Faunawet heeft tot doel in het wild levende planten en dieren te beschermen met het oog op de instandhouding van soorten. De Flora- en Faunawet is daarmee expliciet gericht op de soortenbescherming. In Nederland komen zo'n 40.000 plant- en diersoorten voor, waarvan er zo'n 1.000 onder de werking van de Flora- en Faunawet vallen. Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. In de Flora- en Faunawet zijn verbodsbepalingen opgenomen. Naast de verbodsbepalingen geldt er bij elk project tevens een zorgplicht. Deze zorg houdt in ieder geval in, dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd, teneinde die gevolgen te voorkomen te beperken of ongedaan te maken. Een ieder dient zó te handelen of juist handelingen na te laten, dat de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten daarvan géén of zo min mogelijk hinder ondervinden. Gelet op het feit dat de nieuw te bouwen stal binnen het vigerende agrarische bouwperceel wordt gerealiseerd op de plek van een bestaande, in gebruik zijnde, stal is een ontheffing op grond van de Flora en Faunawet niet vereist.

4.1.2.14 Natuurbeschermingswet 1998

Nederland heeft sinds 1967 een Natuurbeschermingswet. De Natuurbeschermingswet 1967 voldeed echter niet aan de verplichtingen, die de internationaal- en Europeesrechtelijk voor de bescherming van gebieden en soorten worden gesteld. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet tot stand gekomen. Deze wet richt zich op de gebiedsbescherming. De verplichtingen voor soortbescherming worden nagekomen door de Flora- en faunawet (1992).

De Natuurbeschermingswet 1998 moest de bescherming van natuurgebieden, zoals vastgelegd in de Vogelrichtlijn en Habitatrictlijn, in nationale wetgeving vastleggen. Al snel bleek dat de omzetting van Europese regels in deze wet onvoldoende was. De wet is wederom gewijzigd en op 1 oktober 2005 in werking getreden. Onder de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 worden de Vogel- en Habitatrictlijngebieden aangewezen, gezamenlijk Natura 2000-gebieden genoemd. De Natuurbeschermingswet vormt het wettelijke kader en geeft de richtlijnen aan. Nederland zal een vergunningstelsel toepassen. Hiermee wordt het verboden om, zonder vergunning, activiteiten te ondernemen die de beschermde natuurwaarden in gevaar kunnen brengen. Deze vergunningen worden

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

verleend door de provincies of door de minister van LNV. Daarnaast zal Nederland in de komende jaren voor alle gebieden die samen Natura 2000 vormen, beheerplannen opstellen. Deze beheersplannen maken duidelijk welke activiteiten wel en niet mogelijk zijn in en om die gebieden. Alle Beschermd- en Staatsnatuurmonumenten heten sinds de wijziging van de wet in 2005 Beschermd Natuurmonumenten. In die gevallen dat Beschermd Natuurmonumenten ook aangewezen worden als Natura 2000-gebied vervalt de status van Beschermd Natuurmonument. De natuurwaarden en het natuurschoon waarvoor deze gebieden waren aangewezen, worden opgenomen in de doelstellingen voor instandhouding van het betreffende Natura 2000-gebied.

Vergunningverlening gaat plaatsvinden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en het bevoegd gezag is daarbij de provincie. Op dit punt wordt nader ingegaan in hoofdstuk 6.1.3.

4.1.2.15 Waterwet

In de nieuwe Waterwet, die sinds 22 december 2009 in werking is getreden en onder meer de Grondwaterwet en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) vervangt, stelt regels ter bescherming van het grond- en oppervlaktewater. Op grond van de Waterwet zijn diverse algemene maatregelen van bestuur vastgesteld. Voor een veehouderij is in het bijzonder van toepassing het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij. Dit Besluit stelt regels ten aanzien van lozingen in het oppervlaktewater van (niet verontreinigd) water vanaf het erf, alsmede het gebruik van bestrijdingsmiddelen en meststoffen in de nabijheid van oppervlaktewater. Door de activiteiten en bedrijfsvoering van het agrarisch bedrijf vinden geen directe lozingen op het oppervlaktewater plaats. Het hemelwater wordt middels dakgoten en afwatering van het erf afgevoerd naar het omliggende oppervlaktewater. De stallen worden in principe niet nat gereinigd, dit gebeurt enkel in het geval dat de stal ontsmet moet worden (bijvoorbeeld in verband met wettelijke verplichting). In dat geval stroomt het spoelwater via een stalriolering naar een nieuw te realiseren spoelwateropvang achter de stal. Het sanitaire afvalwater wordt afgevoerd naar de gemeentelijke riolering. De depositie van ammoniak, afkomstig van een veehouderij, wordt niet gezien als een lozing en is hierdoor uitgezonderd. Het waterschap is normaliter het bevoegd gezag ten aanzien van vergunningsprocedures op grond van de Waterwet. Er vinden geen lozingen plaats anders dan de afvoer van hemelwater afkomstig van daken en erf een vergunning op grond van de Waterwet is derhalve niet nodig.

4.1.2.16 Nederlandse richtlijn bodembescherming

Het risico van het ontstaan van bodemverontreiniging, alsmede de mogelijke bodembeschermende voorzieningen en maatregelen die een bedrijf kan treffen, worden getoetst aan de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming bedrijfsmatige activiteiten 2001 (NRB).

De NRB geeft voor bodembedreigende, bedrijfsmatige activiteiten een beschrijving van de stand der wetenschap en techniek van geschikte bodembeschermende voorzieningen en maatregelen. Of sprake is van bodembedreigende activiteiten kan bepaald worden met een stappenplan (hoofdstuk 3 NRB). Voor alle activiteiten die de bodem kunnen verontreinigen geldt het zorgplichtbeginsel uit de Wet bodembescherming. In een gewenste bedrijfssituatie moet dan ook worden beoordeeld of ten behoeve van de gewenste (bodembedreigende) activiteiten afdoende bodembeschermende maatregelen zijn getroffen, zodat er sprake is van en verwaarloosbaar bodemrisico.

4.1.2.17 Oplegnotitie bij de BREF voor de intensieve pluimvee- en varkenshouderij

Bij de toepassing van het gewijzigde artikel 8.11, derde lid, Wm bepaalt de vergunningverlener wat de beste beschikbare technieken (BBT) zijn. Het bevoegd gezag dient de eisen in de milieuvergunning te baseren op BBT. Wat onder BBT wordt verstaan is omschreven in artikel 1.1 van de Wet milieubeheer. Op grond van artikel 8.11, lid 4, van de Wet milieubeheer worden in artikel 5.a.1 van het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer (Ivb, gebaseerd op bijlage IV van de IPPC-richtlijn) een aantal aspecten opgesomd waarmee bij de vaststelling van BBT voor een inrichting rekening moet worden gehouden. In het tweede lid, onder a, van dit artikel worden de door de Europese Commissie bekendgemaakte BREF's (BBT-referentiedocumenten) die in een ministeriële regeling (de Regeling aanwijzing BBT-documenten) zijn aangewezen, genoemd als documenten waarmee bij het vaststellen van de voor een inrichting in aanmerking komende BBT rekening moet worden gehouden. Ook voor intensieve pluimvee- of varkenshouderijen die onder de werking van de IPPC-richtlijn vallen, is er een BREF opgesteld (Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Pigs and Poultry, juli 2003). Deze is op 7 juli 2003 vastgesteld door de Europese Commissie en op 19 juli 2003 bekend gemaakt in het Publicatieblad van de Europese Unie (PbEU 2003, C 170). De BREF voor de intensieve veehouderij is inmiddels ook aangewezen in de regeling aanwijzing BBT-documenten. De oplegnotitie wordt bovendien ook opgenomen in de Regeling aanwijzing BBT-documenten, zodat bij het bepalen van de voor een veehouderij in aanmerking komende beste beschikbare technieken eveneens met deze notitie rekening moet worden gehouden.

De BREF / oplegnotitie behandelt de beste beschikbare technieken voor de intensieve pluimvee- en varkenshouderij onderverdeeld naar een aantal aspecten.

1. Goede landbouwpraktijk in de intensieve varkens- en pluimveehouderij
2. Voerstrategieën voor pluimvee en varkens
3. Huisvestingssystemen
4. Water in de varkens- en pluimveehouderij
5. Energie in de varkens- en pluimveehouderij
6. Opslag van varkens- en pluimveemest
7. Behandeling van varkens- en pluimveemest op bedrijfsniveau
8. Het uitrijden van varkens- en pluimveemest

De aspecten "Goede landbouwpraktijk in de intensieve varkens- en pluimveehouderij", "Voerstrategieën voor pluimvee en varkens" en "Het uitrijden van varkens- en pluimveemest" zijn niet relevant in het kader van een vergunningprocedure op grond van de Wet milieubeheer. De overige aspecten worden behandeld in deze rapportage, dit zit verweven in de verschillende hoofdstukken.

4.1.2.18 Regeling aanwijzing BBT-documenten

Op 27 mei 2009 zijn in de Staatscourant (nr. 95) de wijzigingen van de Regeling aanwijzing BBT-documenten gepubliceerd. Hierbij zijn diverse documenten toegevoegd aan de tabellen in de bijlage van de Regeling.

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

4.1.2.19 *Geluid*

De geluidsproductie afkomstig van een inrichting wordt bepaald en beoordeeld aan de hand van de Circulaire Industrielawaai en de Handreiking industrielawaai en vergunningverlening. De gewenste situatie dient dan ook te voldoen aan de geldende criteria (inclusief jurisprudentie), zoals deze is opgenomen in deze richtlijnen. Deze toetsing zal voor de referentiesituatie, het voorkeursalternatief, het BBT-alternatief en het Meest Milieuvriendelijke alternatief (MMA) worden uitgevoerd met behulp van een akoestisch onderzoek.

Indirecte hinder ten gevolge van transportbewegingen dient te worden getoetst aan de door het Ministerie van VROM uitgegeven circulaire “Geluidshinder veroorzaakt door het wegverkeer van en naar de inrichting; beoordeling in het kader van de vergunningverlening op basis van de Wet milieubeheer”.

Onder indirecte hinder wordt verstaan hinder, die niet rechtstreeks voortvloeit uit de inrichting, maar wel kan worden toegeschreven aan de aanwezigheid van de inrichting. Gemeente Elburg heeft overigens een eigen geluidsnota opgesteld (Nota geluid en vergunningverlening) waaraan getoetst dient te worden.

Om inzichtelijk te maken of er voldaan kan worden aan akoestisch criteria uit de richtlijnen en de bedoelde circulaire is er een akoestisch onderzoek uitgevoerd welke onderdeel uitmaakt van deze rapportage. Hier wordt nader op in gegaan in hoofdstuk 7.1.

4.1.2.20 *Meststoffenwet*

Bij een veehouderij komt mest vrij. Deze mest wordt van het bedrijf afgevoerd en elders aangewend als meststof in overeenstemming met de meststoffenwet. Per 1 januari 2006 is de gewijzigde meststoffenwet van kracht. Belangrijkste wijziging in de nieuwe meststoffenwet 2006 is de introductie van het stelsel van gebruiksnormen. Er geldt een gebruiksnorm ten aanzien van dierlijke meststoffen. Tevens dient rekening te worden gehouden met een stikstofgebruiksnorm en fosfaatgebruiksnorm. Met de gift aan dierlijke meststoffen, kunstmeststoffen en overige organische meststoffen mogen deze gebruiksnormen niet worden overschreden. De introductie van stikstofgebruiksnormen en de gebruiksnorm voor dierlijke meststoffen is een directe uitwerking van de Europese Nitraatrichtlijn. Deze stelt dat de concentratie nitraat in grondwater maximaal 50 milligram per liter zijn. Aan deze verplichting kan alleen worden voldaan wanneer er maatregelen worden genomen die de toevoer van stikstof beperken, dus een stelsel van gebruiksnormen. Ondanks dat de meststoffenwet geen toetsingskader is bij milieuvergunningverlening, is deze wet wel van invloed op de bedrijfsvoering. In het Staatsblad (nr. 645) van 9 november 2005 is het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet gepubliceerd. Dit besluit is op 1 januari 2006 in werking getreden, met de invoering van de nieuwe Meststoffenwet en het stelsel van gebruiksnormen.

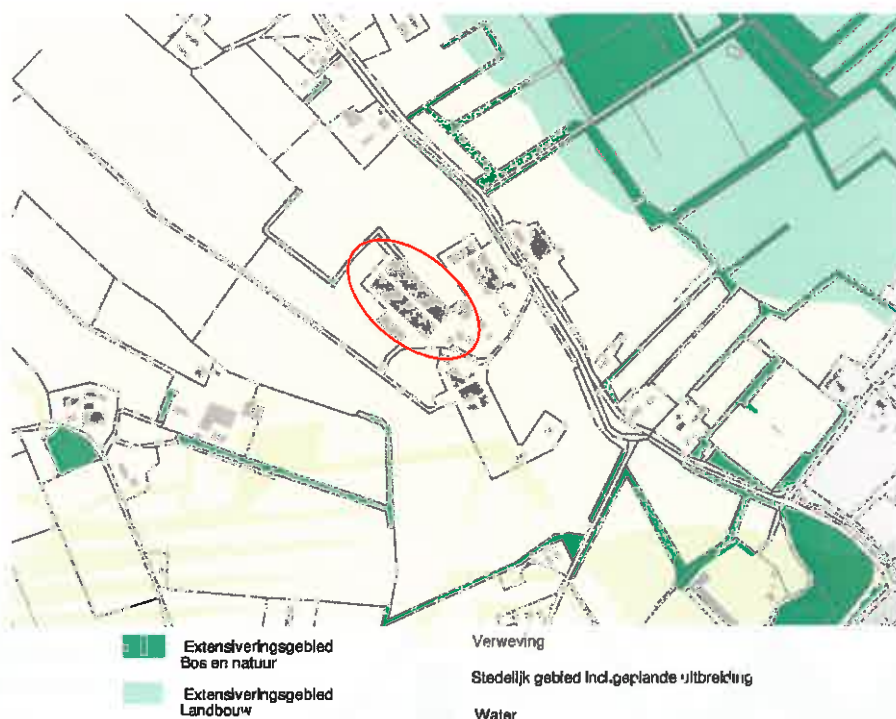
VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

4.1.3 Provinciale regelgeving

4.1.3.1 Reconstructieplan Gelderse Vallei - Utrecht Oost

De inrichting ligt in het Reconstructieplan Veluwe. Dit plan is door GS van Gelderland goedgekeurd en vervolgens hebben Minister Veerman van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en Staatssecretaris Van Geel van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM) op 2 november 2004 de goedkeuringsbrief ondertekend. Het plan beschrijft maatregelen die moeten leiden tot een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit en de milieu- en leefkwaliteit van Veluwe. Zo krijgt onder meer de landbouw ruimte voor ontwikkeling. Een aantal intensieve veehouderijbedrijven wordt verplaatst naar gebieden waar de bedrijven kunnen groeien terwijl kwetsbare natuurgebieden worden beschermd. Het plan heeft aandacht voor natuur- en landschapswaarden en creëert nieuwe mogelijkheden voor de bewoners die leven en werken in het gebied. De uitvoering van het plan neemt 12 jaar in beslag. De kosten worden gedragen door het Rijk, de Europese Unie, de provincie, de gemeenten, de waterschappen en particulieren. Het reconstructieplan Veluwe wil kansen bieden voor (verdere) ontwikkeling van een duurzame intensieve veehouderij. Er wordt ruimte veilig gesteld voor geschikte locaties voor toekomstgerichte intensieve veehouderijbedrijven. Er wordt hierbij gestreefd naar geleidelijke concentratie van intensieve veehouderijbedrijven, met name in landbouwontwikkelingsgebieden en op aan te wijzen sterlocaties. In het verwevingsgebied kan intensieve veehouderij plaatsvinden op bestaande locaties. De inrichting van Agrarisch Bedrijf Visch B.V. is volledig gelegen in het verwevingsgebied. Bedrijven die zijn gelegen in het verwevingsgebied mogen het bestaande bouwperceel volledig benutten als aan de ruimtelijke en milieuhygiënische voorwaarden wordt voldaan. Vergroting van het bouwperceel is niet aan de orde, tenzij dit noodzakelijk is vanuit het oogpunt van dierenwelzijn. Onderstaand is de ligging van het bedrijf weergegeven op de beleidskaart behorende bij het geldende reconstructieplan.

Figuur 4.1.3.1.1. uitsnede beleidskaart reconstructieplan Veluwe

4.1.3.2 *Ecologische Hoofdstructuur*

De term 'Ecologische Hoofd Structuur' (EHS) werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur (plant en dier) in feite voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat de natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. De EHS bestaat uit: Bestaande natuurgebieden, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden en robuuste verbindingen. Landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheersgebieden). Grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee). De EHS moet in 2018 klaar zijn. Kleinere natuurgebieden, kleine bosjes, sloten, rietkragen et cetera maken geen deel uit van de EHS, maar dragen uiteraard wel bij aan de natuurkwaliteit van stad en platteland.

Het Rijk gaat ervan uit dat deze in voldoende mate door andere partijen (gemeente, waterschappen, grondeigenaren e.d.) worden beschermd. Het Rijk heeft hiervoor een kwaliteitsimpuls voor het landschap opgezet. Soorten hebben niet alleen een leefgebied nodig dat groot genoeg is, ze moeten ook kunnen migreren tussen de verschillende leefgebieden, om de populaties gezond te houden. Dit bevordert de genetische uitwisseling en hierdoor kan, als de omstandigheden in een bepaald gebied tijdelijk verslechteren, een soort uitwijken naar een ander geschikt gebied. Dit aspect wordt belangrijker in het licht van de klimaatveranderingen. Uit onderzoek naar dieren als loopkevers, vlinders, muizen, dassen en vleermuizen blijkt dat de veranderingen in aantal bij deze dieren groot zijn, vaak heeft het weer (vocht, vorst) grote invloed. Hetzelfde geldt voor planten met zaden, die niet door vogels verspreid worden, zoals bosviooltjes en orchideeënsoorten. Er is altijd de kans dat in een bepaald gebied in een jaar alle vertegenwoordigers van een soort (uit)sterven. Aanvulling uit een ander gunstiger (hoger, lager, luwer) gelegen gebied is dan nodig. Daarom is zo'n groen wegennet van groot belang. Om de Ecologische hoofdstructuur als netwerk te laten functioneren werken we ook aan het aanleggen van verbindingzones en het oplossen van faunaknelpunten in de wegenstructuur. Op bepaalde plaatsen worden tunnels of viaducten voor diersoorten aangelegd. Het bedrijf van familie Visch ligt niet in de Ecologische Hoofdstructuur en dus vormt het geen fysieke belemmering voor de ontwikkeling daarvan.

4.1.3.3 *Aanwijzing zeer kwetsbare natuurgebieden (Wav)*

Zeer kwetsbare natuur wordt beschermd tegen neerslag van ammoniak. Dit gebeurt met behulp van de Wet Ammoniak en veehouderij - de Wav. Op grond van die wet hebben Provinciale Staten van Gelderland gebieden aangewezen die als zeer kwetsbaar moeten worden aangemerkt. Indien een veehouderij in een dergelijk kwetsbaar gebied ligt, of in de 250-meter zone daaromheen, wordt de ammoniakuitstoot wettelijk beperkt. Uitbreiding van ammoniak is in dat geval uitgesloten en middels een gecorrigeerd ammoniakemissieplafond zal de ammoniakproductie gereduceerd worden (dit wordt geregeld in de Wet ammoniak en veehouderij). De aangewezen zeer kwetsbare gebieden zijn weergegeven in hoofdstuk 6.1.2.

4.1.3.4 Cultuurhistorische waardenkaart

Op de website van provincie Gelderland is de ‘Cultuurhistorische waardenkaart’ te raadplegen. Onderstaand treft u een weergave van de omgeving van Stadsweg 22, 24 en 26.

Figuur 4.1.3.4.1: weergave cultuur historische waardenkaart Gelderland.

Sinds 2000 werkt provincie Gelderland aan de duurzame ontwikkeling en instandhouding van de Gelderse cultuurhistorische waarden. Om dit in de praktijk uitvoerbaar te maken is het ‘Belvoir’ concept ontwikkeld. Het cultuurhistorisch beleid van de provincie richt zich op het onroerende deel van het erfgoed. Het roerende erfgoed, het historisch verhaal achter de cultuurhistorische waarden; musea, geschiedenisboeken en archieven, is onderdeel van het provinciaal cultuurbeleid, dat is vastgelegd in de nota Meer Verbindingen (PS 28 mei 2008). Het levert een eigentijdse aanvulling op de cultuurhistorie met vormgeving, beeldende kunst en (landschaps)architectuur.

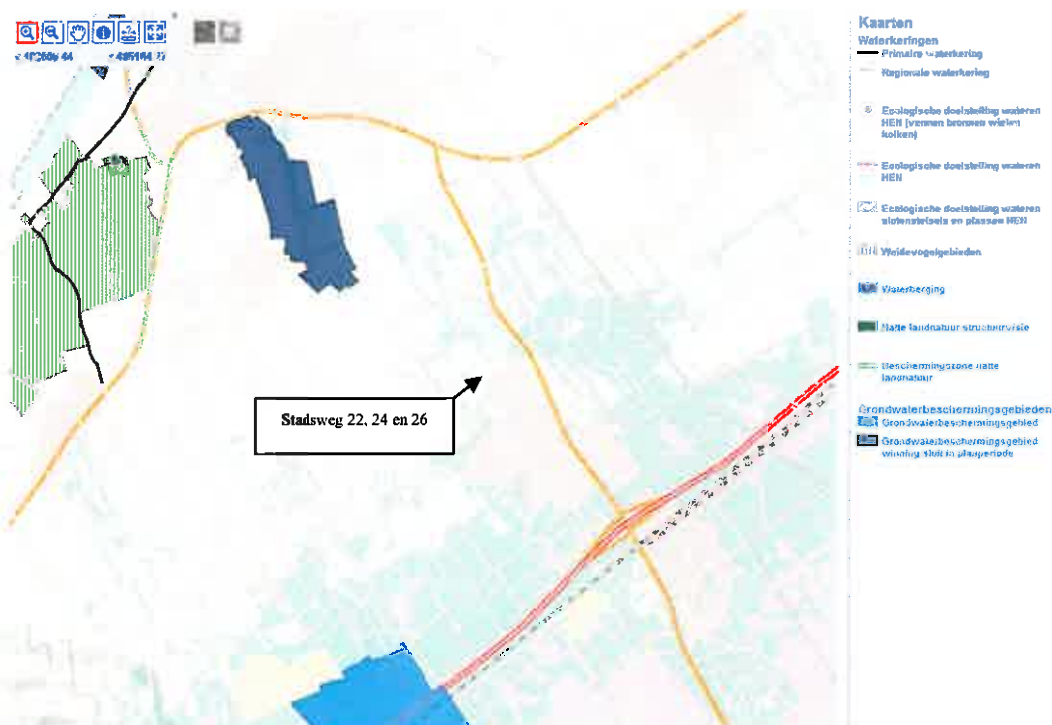
Het Belvoirconcept is vooral bedoeld voor stimulering van cultuurhistorische conservering en vormgeving. Hier stelt de provincie gelden beschikbaar en planologisch kan het Belvoirconcept bijdragen aan de totstandkoming van maatwerkbestemmingen. Voor Stadsweg 22, 24 en 26 geldt dat er geen archeologische monumenten aanwezig zijn, noch wordt de omgeving van de veehouderij in het uitvoeringsprogramma genoemd. De omgeving is aangeduid met een hoge historisch geografische aanduiding, dit komt door de ontstaansgeschiedenis van het gebied en de voorlopers van de nu aanwezige boerderijen. Enkele woningen in de buurt zijn aangemerkt als historische bouwkundige functie. De boerderij van familie Visch kan niet als historisch waardevol worden beschouwd, alle bebouwing is naoorlogs.

4.1.3.5 Waterplan 2010-2015

Het Waterplan Gelderland 2010-2015 is op 11 november 2009 door Provinciale Staten vastgesteld en op 22 december 2009 in werking getreden. In het plan staan de doelen voor het waterbeheer, de maatregelen die daarvoor nodig zijn en wie ze gaat uitvoeren. Voor oppervlaktewaterkwaliteit, hoogwaterbescherming, regionale wateroverlast, watertekort en waterbodems gelden provinciebrede doelen. Voor een aantal functies, zoals landbouw, natte natuur, waterbergingsgebieden en grondwaterbeschermingsgebieden, zijn specifieke doelen geformuleerd.

Voor de realisatie van bepaalde waterdoelen zijn ruimtelijke maatregelen nodig. Hiervoor krijgt het Waterplan Gelderland op basis van de nieuwe Waterwet de status van structuurvisie. In het Waterplan Gelderland is beschreven welke instrumenten uit de Wet ruimtelijke ordening de provincie wil inzetten.

Bij het Waterplan Gelderland hoort een beleidskaart (structuurvisiekaart), welke bovenstaande doelen weergeeft. Hieronder is een uitsnede van deze kaart weergegeven van de omgeving van Stadsweg 22, 24 en 26.

Figuur 4 1.3.5.1: weergave uitsnede structuurvisiekaart Waterplan 2010-2015

Er zijn geen specifieke waarden of doelen aangewezen voor de nabije omgeving van de veehouderij. Het Waterplan 2010-2015 heeft geen direct effect op de plannen van initiatiefnemer.

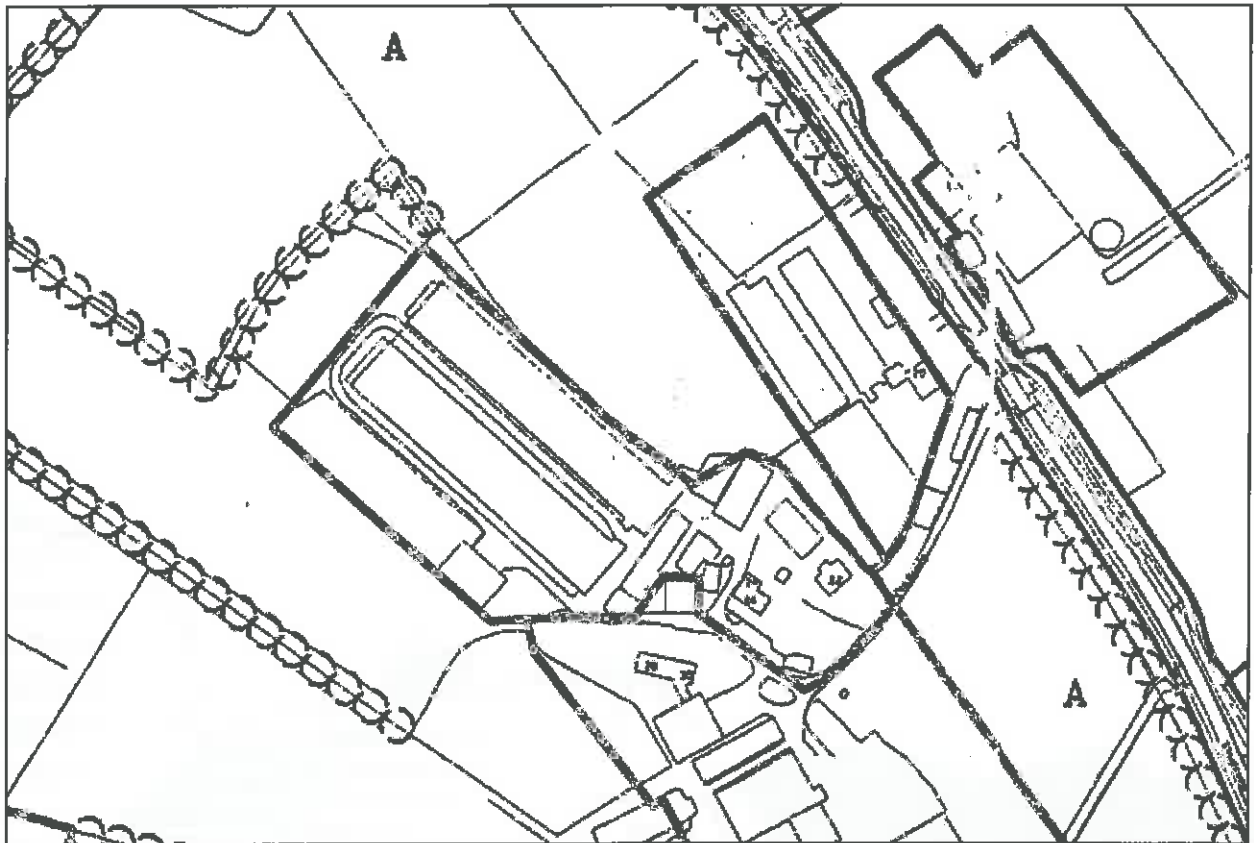
4.1.4 Gemeentelijke regelgeving

4.1.4.1 Geurverordening

De gemeenteraad van de gemeente Elburg heeft een geurverordening vastgesteld als bedoeld in artikel 6 van de Wet geurhinder en veehouderij. Deze verordening is 14 december 2009 in werking getreden. Deze verordening zorgt ervoor dat de gemeente af kan wijken van de standaard geurnormen zoals die wettelijk zijn vastgelegd in de Wet geurhinder en veehouderij. Dit verruimt de mogelijkheden voor woningbouw en anderzijds biedt dit agrariërs meer ruimte voor bedrijfsontwikkeling. Op dit punt wordt nader ingegaan in hoofdstuk 6.2.

4.1.4.2 Bestemmingsplan

Voor de locatie van het initiatief geldt het Bestemmingsplan Buitengebied van Elburg, welk op 18 oktober 2001 is vastgesteld door de gemeenteraad en op 4 juni 2002 is het plan (gedeeltelijk) goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland. Op basis van deze bestemming is aan het perceel een agrarisch bestemming met bijbehorend bouwblok toegekend. De nieuw te realiseren stal past binnen het bouwperceel er was geen vergroting nodig voor het verkrijgen van de bouwvergunning. Hieronder is een uitsnede van de geldende bestemmingsplankaart ingevoegd waarop de grootte van het bouwperceel is weergegeven.

Figuur 4.1.4.2.1. uitsnede bestemmingsplankaart

In het bestemmingsplan is bepaald dat het bouwperceel 100% bebouwd mag worden. De maximale goothoogte is 6 meter een maximale nokhoogte wordt niet genoemd.

Er is op dit moment een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied in voorbereiding. De verwachting is dat in het eerste kwartaal van 2011 een ontwerpbestemmingsplan wordt gepresenteerd.

4.1.4.3 (Nota van uitgangspunten) Structuurvisie Elburg

Op 29 november 2010 heeft de gemeenteraad van Elburg de Nota van uitgangspunten Structuurvisie Elburg vastgesteld. Een Structuurvisie, geeft inzicht in de ideeën van het gemeentebestuur over de (ruimtelijke) ontwikkeling van de gemeente Elburg op middellange termijn. Realisering van de plannen vindt plaats in projecten, plannen of door middel van sectorbeleid, bijvoorbeeld volkshuisvestingsbeleid. De belangrijkste juridische planvorm daarbij is het bestemmingsplan, dat in tegenstelling tot de structuurvisie, direct bindend is voor zowel het gemeentebestuur als voor de burgers.

De structuurvisie kan worden beschouwd als een toetsings- en sturingsinstrument voor het opstellen van bestemmingsplannen en voor het uitwerken van nieuwe ideeën, plannen en ontwikkelingen voor de onderscheiden kernen in de gemeente Elburg. Op deze wijze staat de structuurvisie ten dienste van een goed (ruimtelijk ordenings)beleid in de gemeente.

Men heeft zeer recentelijk de eerste aanzet tot een maken van een structuurvisie gedaan, door de nota van uitgangspunten vast te stellen. Deze nota van uitgangspunten is niet locatiespecifiek, alhoewel er wel in genoemd wordt dat er voor het gebiedje de Hokseberg plannen zijn voor de realisatie van een zorgcentrum.

In de structuurvisie wordt aangegeven dat men de agrarische sector van groot belang vindt voor het behoud van het landschap. Nieuwe ontwikkelingen in de agrarische sector worden opgepakt en tegelijkertijd op een zorgvuldige wijze ingepast in het landschap. Eveneens stelt men dat er gekeken moet worden naar aanpassing van bestaande voorzieningen om logistieke problemen door schaalvergroting te voorkomen of ondervangen.

4.1.4.4 Milieuvergunning

Zoals beschreven dient voor de wijziging van het bedrijf een vergunning op grond van de Wet Milieubeheer worden aangevraagd. De gemeente is het bevoegd gezag voor de behandeling van deze aanvraag.

4.2 TE NEMEN BESLUITEN

Alvorens kan worden aangevangen met de realisatie van de nieuwe bedrijfsopzet dient een vergunning op grond van de Wet milieubeheer worden afgegeven. Eveneens zal worden verzocht om een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. Deze zal, naar verwachting, positief worden geweigerd. Dit houdt in dat het bevoegd gezag (Gedeputeerde Staten van Gelderland) een besluit toezenden waaruit blijkt dat er, gebaseerd op het bestaand recht, geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 benodigd is.

5. REFERENTIE EN ALTERNATIEVEN

5.1 Referentiesituatie

Op 1 december 2008 is een nieuwe, de gehele inrichting omvattende, vergunning op grond van de wet milieubeheer afgegeven. Op basis van deze vergunning mag de volgende veebezetting worden gehouden.

Stal	Omschrijving diercategorie	Diercat. RAV	Aantal dieren	Ou _E / m ³ per dier	Totaal ou _E / m ³	NH ₃ / dier	Totaal kg NH ₃
D	Legkippen <i>- scharrelstal in twee verdiepingen met mestbanden onder de roosters (BWL 2004.11)</i>	E 2.12.1	59.900	0,34	20.366,0	0,068	4.073,2
J	Legkippen <i>- mestbandbatterij voor natte mest met afvoer naar een gesloten opslag (voormalig Groen Label 93.06.007)</i>	E 2.2	96.411	0,35	33.743,85	0,042	4.049,26
Totaal					54.109,85		8.122,46

In het vastgestelde richtlijnen advies is bepaald wat de referentiesituatie voor deze Milieu effectrapportage moet zijn. Dit is als volgt beschreven:

Geef een beschrijving van de referentiesituatie. Neem daarbij de autonome ontwikkelingen mee tot 2020 waarbij voldaan wordt aan de regelgeving (waaronder IPPC), maar zonder (een deel van) het voornemen uit te voeren (dus geen dieren toevoegen).

Het voornemen betreft een uitbreiding. In de huidige situatie is stal D niet uitgevoerd conform de geldende milieuvergunning. De legkippen zijn nog in traditionele kooien gehuisvest, terwijl de milieuvergunning is verleend voor het huisvesten van legkippen in een scharrelstal met mestbanden onder de roosters (RAV-code: E 2.12.1). Referentie is derhalve de feitelijke situatie.

De werkelijke situatie is dat er een tweetal stallen zijn, welke beide zijn ingericht met kooihuisvesting:

- Stal D (de te vervangen stal) is ingericht met een traditionele kooi voor maximaal (incl. 2% extra opzet) 50.881 legkippen, welke niet emissiearm is en na 1 januari 2012 niet meer voldoet aan het Legkippenbesluit. Deze stal is in de vergunning (= vergunde situatie) reeds vervangen door een scharrelstal in meerdere verdiepingen met mestbanden onder de roosters (RAV-code E 2.12.1);
- Stal J is in 2002 ingericht met een voorverrijkte kooi voor maximaal (inclusief 2% extra opzet) 78.434 legkippen. Dit systeem gaat nu door het leven als mestbatterij voor droge mest met geforceerde mestdroging (RAV-code E 2.5.1) en zal na verrijking doorgaan als verrijkte kooihuisvesting met mestbandbeluchting (RAV-code E 2.5.5). Op dit moment staat de stal op

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

de milieuvergunning vermeld als mestbandbatterij voor natte mest met afvoer naar een gesloten opslag (RAV-code E 2.1)

Daarnaast is stal J al aangesloten op het mestdroogstelsel, welke moet worden meegerekend omdat dit de werkelijke situatie is.

Het is enigszins onduidelijk hoe de eerste alinea in het kader op de vorige pagina moet worden geïnterpreteerd (autonome ontwikkelingen meenemen, zonder dieren toe te voegen). Dit kan op 2 manieren:

1. Enerzijds door als uitgangspunt te kiezen waarbij de huisvesting niet vervangen wordt en er dus strijd ontstaat met het Besluit huisvesting en het Legkippenbesluit. Dit houdt in dat stal D niet meer gebruikt mag worden en in stal J minder legkippen gehouden mogen worden (mits deze wordt verrijkt).
2. Anderzijds door te stellen dat de systemen met de huidige dieraantallen aan de maximale emissiewaarden moeten voldoen ten aanzien van het Besluit huisvesting en daarbij het Legkippenbesluit buiten beschouwing te laten. In dit geval worden de emissies op papier gewijzigd, ongeacht de uitvoering van batterijhuisvesting.

In onderstaande tabellen is weergegeven wat op hierboven uiteen is gezet.

Stal	Omschrijving diercategorie	Diercat. RAV	Aantal dieren	Ou ₂ / m ³ per dier	Totaal ou ₂ / m ³	NH ₃ / dier	Totaal kg NH ₃
D	Legkippen <i>- open mestopslag onder de batterij al dan niet voorzien van een mestschuif (flat-deck-kooien, trapkooien of compactkooien voor natte mest)</i>	E 2.1	50.881	0,35	17.459,4	0,100	4.988,4
E	Nageschakelde technieken <i>- drootgunnel met geperforeerde banden (BWL 2005.06)</i>	E 6.4.1	78.434	Geen factor vastgesteld	0,0	0,002	156,87
J	Legkippen <i>- mestbandbatterij voor droge mest met geforceerde mestdroging (Voormalig Groen-Label BB 93.06.008) (voorverrijkt)</i>	E 2.5.1	78.434	0,35	27.451,9	0,042	3.294,23
Totaal					44.911,3		8.439,50

Table 5.1.1: weergave werkelijke situatie (maximale aantallen op basis van welzijnswetgeving inclusief 2% extra opzet).

Stal	Omschrijving diercategorie	Diercat. RAV	Aantal dieren	Ou ₂ / m ³ per dier	Totaal ou ₂ / m ³	NH ₃ / dier	Totaal kg NH ₃
E	Nageschakelde technieken <i>- drootgunnel met geperforeerde banden (BWL 2005.06)</i>	E 6.4.1	65.362	Geen factor vastgesteld	0,0	0,002	130,72
J	Legkippen <i>- verrijkte kooien met mestbandbeluchting</i>	E 2.5.5	65.362	0,35	22.876,7	0,03	1.960,86
Totaal					22.876,7		2.091,58

Table 5.1.2: weergave optie 1: werkelijke situatie zonder vervanging van huisvestingsystemen na 2012 (stal J wordt verrijkt)

Stal	Omschrijving diercategorie	Diercat. RAV	Aantal dieren	Ou _e / m ³ per dier	Totaal ou _e / m ³	NH ₃ / dier	Totaal kg NH ₃
D	Legkippen - batterijhuisvesting emissiearm	E 2.~	50.881	0,35	17.459,4	0,012	610,57
E	Nageschakelde technieken - drootgunnel met geperforeerde banden (BWL 2005.06)	E 6.4.1	78.434	Geen factor vastgesteld	0,0	0,002	156,87
J	Legkippen - mestbandbatterij voor droge mest met geforceerde mestdroging (Voormalig Groen-Label BB 93.06.008) (voorverrijkt)	E 2.5.1	78.434	0,35	27.451,9	0,042 ⁵	3.294,23
Totaal					44.911,3		4.061,67

Tabel 5.1.3: weergave optie 2: situatie wanneer stallen als emissiearm worden beschouwd

Er is voor gekozen om de minst vervuilende variant te kiezen als “referentiesituatie”, dus de situatie zoals weergegeven in tabel 5.1.2.

5.2 Alternatief

Vanwege het legkippenbesluit dienen er voor zowel stal D als stal J aanpassingen worden doorgevoerd.

5.2.1 Alternatief 1: totaal scharrelbedrijf

Initiatiefnemer wenst de nieuw te bouwen stal D in te richten met een volièrehuisvestingssysteem. Initiatiefnemer kiest voor dit systeem omdat zij persoonlijk van mening zijn dat volièrehuisvesting naar de toekomst toe meer maatschappelijke draagkracht heeft dan verrijkte kooi- of koloniehuisvesting. Dit zal zich uiteindelijk ook vertalen in de opbrengsten uit deze nieuw te bouwen stal, aldus initiatiefnemer. De keus om stal J te verrijken is een bedrijfseconomische keuze. Het huisvestingssysteem in deze stal is in 2002 geïnstalleerd en is niet afgeschreven. Destijds is bewust voor dit systeem gekozen omdat op dat moment gedacht werd dat verrijkte kooihuisvesting de nieuwe norm zou worden. De kosten voor het verrijken staan in geen verhouding tot de aanzienlijke kosten die gepaard gaan met een totaal nieuwe inrichting voor deze stal. Mocht dit aspect geen rol spelen en initiatiefnemer na 1 januari een bedrijf willen hebben met enkel scharrelkippen, dan zouden zij de stal opnieuw moeten inrichten met een volièrehuisvestingssysteem. Ze zouden er dan voor kunnen kiezen om de kelder van de stal open te breken en de volledige stal in te richten, op deze wijze ontstaat ruimte voor circa 79.070 legkippen (circa 34 legkippen per m² staloppervlak). Alternatief 1 is dus een combinatie van het voorkeursalternatief (stal D) en een als volière ingerichte stal J. Dit laat zich als volgt vertalen in emissies:

⁵ De maximale ammoniakemissie is 0,012 kg per dierplaats per jaar. Artikel 2, lid 2 van het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij stelt echter dat hiervan afgeweken mag worden indien er sprake is van een bestaand Groen-Labelstelsysteem. Deze emissiewaarde geldt dan als maximale emissiewaarde (m.a.w. dit systeem hoeft niet te worden aangepast). Zowel in de vergunde situatie als in de werkelijkheid is er sprake van een Groen Label systeem.

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

Stal	Omschrijving diercategorie	Diercat. RAV	Aantal dieren	Ou ₂ / m ³ per dier	Totaal ou ₂ / m ³	NH ₃ / dier	Totaal kg NH ₃
C	Volwassen schapen ouder dan 1 jaar, inclusief lammeren tot 45 kg	B 1	8	7,8	62,4	0,7	5,6
D	Legkippen - volièrehuisvesting met beluchting over de mestbanden (BWL 2004.10)	E 2.11.2	98.130	0,34	33.364,2	0,055	5.397,15
E	Nageschakelde technieken - drootgunnel met geperforeerde banden (BWL 2005.06)	E 6.4.1	177.200	Geen factor vastgesteld	0,0	0,002	354,4
J	Legkippen - volièrehuisvesting met beluchting over de mestbanden (BWL 2004.10)	E 2.11.2	79.070	0,34	26.883,8	0,055	4.348,85
Totaal					60.310,4		10.106,0

Tabel 5.2.1.1: weergave alternatief 1 (totaal scharrel)

5.2.2 Alternatief 2: totaal kooi/koloniebedrijf

Op het bedrijf aan de Stadsweg 22, 24 en 26 worden sedert tientallen jaren legkippen in kooihuisvesting gehouden. Het bedrijfsmanagement is hier volledig op ingesteld en het zou een logische keus kunnen zijn om een nieuwe stal te realiseren welke is ingericht met een huisvestingssysteem dat zo dicht mogelijk bij de bestaande huisvestingssystemen staat. Het systeem dat hiervoor in aanmerking komt is het zogenaamde "koloniehuisvesting". Het grootste verschil met verrijkte kooihuisvesting is dat er minder legkippen per m² leefoppervlak in gehouden mogen worden. Gelet op de hoogte van de nieuw te bouwen stal kunnen er circa 36 legkippen per m² staloppervlak gehouden worden, wat resulteert in circa 103.902 legkippen in een stal die dezelfde omvang heeft als het voorkeursalternatief. Stal J blijft hetzelfde als in het voorkeursalternatief. Alternatief 2 laat zich als volgt vertalen in emissies:

Stal	Omschrijving diercategorie	Diercat. RAV	Aantal dieren	Ou ₂ / m ² per dier	Totaal ou ₂ / m ²	NH ₃ / dier	Totaal kg NH ₃
C	Volwassen schapen ouder dan 1 jaar, inclusief lammeren tot 45 kg	B 1	8	7,8	62,4	0,7	5,60
D	Legkippen - Koloniehuisvesting met mestbandbeluchting (BWL 2009.10.V1)	E 2.5.6	103.902	0,35	36.365,7	0,03	3.117,00
E	Nageschakelde technieken - drootgunnel met geperforeerde banden (BWL 2005.06)	E 6.4.1	169.264	Geen factor vastgesteld	0,0	0,002	338,53
J	Legkippen - verrijkte kooien met mestbandbeluchting (BWL 2005.02)	E 2.5.5	65.362	0,35	22.876,7	0,03	1.960,86
Totaal					59.304,8		5.421,99

Tabel 5.2.2.1: weergave alternatief 2 (totaal kooi- / koloniehuisvesting)

5.3 Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA)

Voor wat betreft het MMA kan gesteld worden dat het aansluiten van de pluimveestallen op een luchtwasser het meest milieuvriendelijk is (indien deze zijn ingericht met verrijkte kooi- of koloniehuisvesting). Er zijn twee types luchtwassers beschikbaar, te weten een chemische en een biologische. Bij een chemische luchtwasser wordt de lucht gereinigd door een chemische binding van stikstof en zwavelzuur: Achter de stal wordt een kast (of kasten) geplaatst met daarin een kunststof filter, welk besprenkeld wordt met een mengsel van water en zwavelzuur. De lucht komt in aanraking met het zwavelzuur, de in de lucht aanwezige vluchtige stikstof (in de vorm van ammoniak) bindt zich aan het zwavel en slaat neer als vloeibare stikstof. Als het spoelwater verzadigd raakt met stikstof wordt dit water geloosd. Dit afvalwater wordt spuiwater genoemd. Bij een biologische wasser staat er eveneens een kast achter de stal met een kunststof filter pakket, er wordt echter geen zwavelzuur gebruikt maar stikstofminnende bacteriën. Deze bacteriën zitten in het spoelwater en binden stikstof aan zich. Als het water / de bacterie verzadigd is kan het gedenitrificeerd worden zodat een deel van het spoelwater weer opnieuw gebruikt kan worden. Een biologische luchtwasser heeft als nadeel dat de hele werking van de luchtwasser wegvalt op het moment dat er geen lucht door de luchtwasser geblazen wordt. De bacteriën sterven dan af en het biologische proces komt tot stilstand. Er zullen dan nieuwe bacteriën moeten worden aangevoerd en het proces zal weer opgestart moeten worden. Dit is een bewerkelijk proces. Een ander nadeel is de grotere hoeveelheid spuiwater wat vrijkomt in vergelijking tot de chemische luchtwasser. Bij een chemische luchtwasser is er sprake van een stabiel proces, de chemische reactie vindt altijd plaats. De chemische luchtwasser heeft als nadeel dat er gebruik wordt gemaakt van zwavelzuur. Deze gevaarlijke stof dient aangevoerd te worden en veilig te worden opgeslagen. Gelet op de voor en nadelen van deze luchtwassers is de chemische luchtwasser het meest geschikt voor de pluimveehouderij. Overigens moet één kanttekening geplaatst worden. Er is nog maar weinig ervaring met luchtwassers bij pluimveestallen. De ervaring die er is laat zien dat met name stof uit de stallen ervoor zorgt dat luchtwassers snel verstopt raken en dus erg bewerkelijk zijn. Voor het bedrijf aan de Stadsweg 22, 24 en 26 is uitgegaan van het toepassen van luchtwassers met de hoogste ammoniakreductie. Daarnaast wordt ervoor gekozen om de mest niet meer te bewerken, maar direct van het bedrijf af te voeren. Op deze manier wordt het minste ammoniak, geur en fijn stof uitgestoten. Het MMA laat zich als volgt vertalen in emissies:

Stal	Omschrijving diercategorie	Diercat. RAV	Aantal dieren	Ou ₂ /m ³ per dier	Totaal ou ₂ /m ³	NH ₃ / dier	Totaal kg NH ₃
C	Volwassen schapen ouder dan 1 jaar, inclusief lammeren tot 45 kg	B 1	8	7,8	62,4	0,7	5,60
D	Legkippen - Koloniehuisvesting met mestbandbeluchting (BWL 2009.10.V1) + chemisch luchtwassysteem 90%	E 2 5 5 + E 2.10	103.902	0,25	25.975,5	0,003	311,71
J	Legkippen - verrijkte kooien met mestbandbeluchting (BWL 2005.02) + chemisch luchtwassysteem 90%	E 2 5 5 + E 2.10	65 362	0,25	16.340,5	0,003	196,09
Totaal					42.378,4		513,4

Tabel 5.3.1: weergave emissies MMA

5.4 Vergelijking investerings- en exploitatiekosten

Het is niet eenvoudig om voor dit bedrijf een nauwkeurig overzicht te maken van de investerings- en exploitatiekosten. Hieronder is een globaal overzicht opgenomen voor de stallen die qua inrichting wijzigen ten opzichte van de vigerende vergunning. De prijzen zijn gebaseerd op kengetallen uit de KWIN 2009-2010 en op informatie van systeemleveranciers en aannemers.

Voor stal D is uitgegaan van totale nieuwbouw, dus de prijs van de stal inclusief inrichting. Voor stal J is bij het voorkeursalternatief en het MMA uitgegaan van de kosten die de verrijking van het huidige huisvestingssysteem met zich meebrengt. Bij het alternatief voor stal J gaat het om de inrichting (€ 11,- per dierplaats) en verbouwkosten (€ 1,50 per dierplaats)

Stal		Aantal dieren	Investering per dierplaats	Totaal investering inrichting	Exploitatie per jaar per plaats (energie en onderhoud)	Totale exploitatie per jaar
D	Voorname	98.130	€ 21,-	€ 2.060.730	€ 2,90	€ 284.577
	Alternatief	103.902	€ 20,-	€ 2.078.040	€ 2,01	€ 208.843
	MMA	103.902	€ 20,- + € 3,24	€ 2.414.682	€ 2,72	€ 282.613
J	Voorname	65.362	€ 3,50	€ 228.767	€ 2,01	€ 131.378
	Alternatief	79.070	€ 12,5	€ 988.625	€ 2,90	€ 229.303
	MMA	65.362	€ 3,50 + € 3,24	€ 440.540	€ 2,72	€ 177.785

Tabel: 5.4.1: vergelijking investerings- en exploitatiekosten

Nb. De opbrengstprijis van een ei uit verrijkte kooi- of koloniehuisvesting is lager dan die van eieren uit scharrelhuisvesting. Het verschil hiertussen is circa 1,5 cent. Dit betekent per legkip een verschil in opbrengst van circa € 5,- per jaar.

6. MILIEUASPECTEN

6.1 NATUUR VERMESTING EN VERZURING

6.1.1 Algemeen

Sinds 1980 is de emissie van ammoniak in Nederland vrijwel gehalveerd. In 1990 bedroeg de uitstoot van ammoniak nog 226 kton. In 2000 was de emissie gedaald tot 157 kton. (Effecten van ammoniak op de Nederlandse natuur, Alterra 2008). Voor 2010 is het op grond van de NEC-richtlijn vastgelegde emissieplafond voor ammoniak op 128 kton. In het NMP4 is een lange termijn doelstelling voor 2030 aangegeven van 30-55 kton. Dit resulteert in een gemiddelde stikstofdepositie van 550-900 mol/ha/jaar. In 2007 bedroeg de gemiddelde stikstofdepositie 2200 mol/ha/jaar (Ammoniak in Nederland; Planbureau voor de Leefomgeving, 2008). Het planbureau voor de Leefomgeving verwacht dat de depositie in 2010 zal zijn gedaald tot 1900 mol/ha/jaar. De gerealiseerde daling in de emissies is een gevolg van het door Nederland gevoerde beleid ten aanzien van stalsystemen en de opslag en het gebruik van meststoffen zoals vastgelegd in de Meststoffenwet, het Besluit Mestbassins milieubeheer, Besluit Gebruik dierlijke meststoffen, de Wet ammoniak en veehouderij, het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij en Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij. In Duitsland, waar geen wettelijke verplichtingen zijn opgelegd om de ammoniakemissie terug te dringen, is van een daling in de emissie geen sprake. Duitsland zal naar verwachting dan ook niet kunnen voldoen aan het emissieplafond zoals vastgelegd op basis de NEC-richtlijn.

Bij het houden van dieren komt mest vrij. Uit deze mest emitteert ammoniak. Hieronder is in een tabel weergegeven wat de totale emissie is van de veehouderij in de verschillende situaties.

	Vergund	Referentie	2004 (Werkelijk) ⁶	Gewenst	Alternatief 1 (scharrel)	Alternatief 2 (kooi)	MMA
Kg NH ₃ Emissie	8.122,46	2.091,58	8.280,13	7.690,59	10.106,0	5.421,99	513,4

Tabel 6.1.1.1: weergave ammoniakemissies

6.1.2 Wet ammoniak en veehouderij

Op 8 mei 2002 is de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) in werking getreden. De Wav beschermt zeer kwetsbare gebieden tegen de ammoniak die wordt veroorzaakt door veehouderijen. Deze regelgeving kent een emissiegerichte benadering voor heel Nederland met daarnaast aanvullend beleid ter bescherming van de kwetsbare gebieden.

De ammoniakemissie van een agrarisch bedrijf dient getoetst te worden aan het gestelde in de Wet ammoniak en veehouderij. Een vergunning voor het oprichten of veranderen van een veehouderij wordt geweigerd indien de aanvraag betrekking heeft op een uitbreiding van het aantal dieren en deze veehouderij geheel of gedeeltelijk is gelegen in een (zeer) kwetsbaar gebied (als bedoeld in de gewijzigde Wav van 1 mei 2007), dan wel in een zone van 250 meter rond een zodanig gebied.

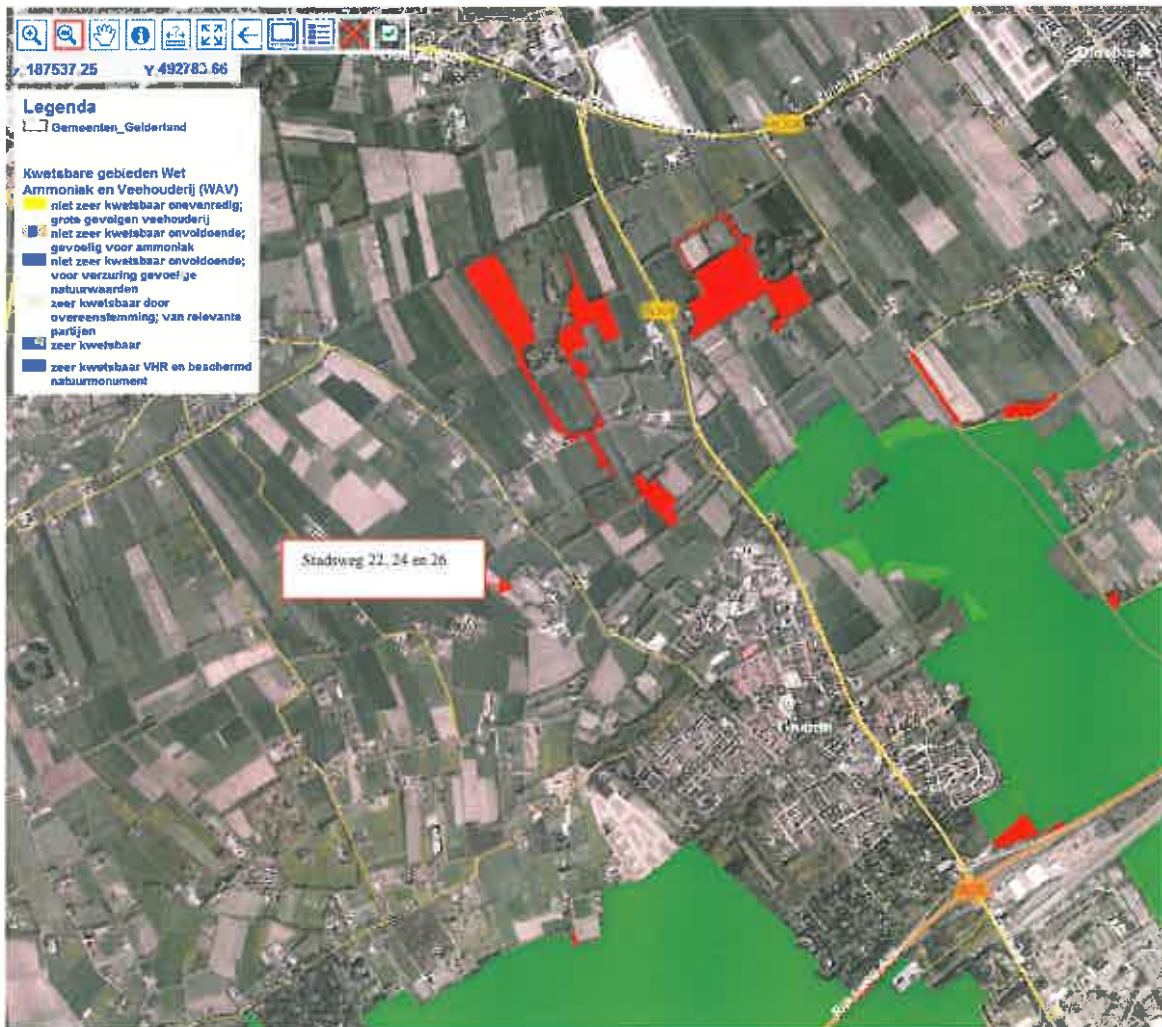
⁶ Uitleg volgt in hoofdstuk 6.1.3

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

Provinciale Staten van Gelderland hebben op 1 juli 2009 een besluit tot aanwijzing van zeer kwetsbare gebieden vastgesteld, onderstaande kaart is de verbeelding hiervan. Dit besluit is op 23 november 2009 goedgekeurd door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, waarna het op 9 december 2009 in werking is getreden. Hieronder is de ligging van de kwetsbare gebieden weergegeven.

Figuur 6.1.2.1: weergave ligging bedrijf t.o.v. kwetsbare gebieden

Het bedrijf ligt op 975 meter afstand van het meest nabij gelegen kwetsbare gebied, dit maakt onderdeel uit van het Veluwemassief. Het bedrijf ligt dus niet in een kwetsbaar gebied of in de 250-meter zone daaromheen. De ammoniakemissie afkomstig van onderhavige veehouderij vormt op grond van de Wet ammoniak en veehouderij voor de aan te vragen vergunning in principe geen beperkend toetsingskader en / of belemmering.

In de streekplannutwerking "kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse ecologische hoofdstructuur" wordt (onder andere) het volgende over dit gebied geschreven: *De Veluwe is het grootste vrijwel aaneengesloten bos- en heidegebied van Nederland. Zowel de oppervlakte spontaan bos als de oppervlakte oud bos is in ons land ongeëvenaard. Voor de fauna van bos, heide en stuifzand is de Veluwe het belangrijkste kerngebied van ons land. De Veluwe is dan ook in zijn geheel*

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

aangewezen dan wel aangemeld als Habitat- en Vogelrichtlijngebied. Het gaat hier om de instandhouding van de volgende habitats en soorten: stuifzanden, met struikheide, zandverstuivingen, vochtige heiden, droge heiden, binnenlandse kraaiheidebegroeiingen, jeneverbesstruwelen, heischrale vegetaties, actieve hoogvenen, blauwgraslanden, zwakgebufferde vennen, zure vennen, pioniersvegetaties met snavelbiezen, beken en rivieren met waterplanten, beuken-eikenbossen met hulst, eiken-haagbeukenbossen, oude eikenbossen, vochtige alluviale bossen, drijvend waterweegbree, gevlekte witsnuitlibel, vliegend hert, beekprik, rivierdonderpad, kamsalamander, meervleermuis, wespendif, draaihals, zwarte specht, duinpieper, nachtzwaluw, roodborsttapuit, grauwe klauwier en ijsvogel. Bovendien bevat de Veluwe een grote hoeveelheid schoon en zoet grondwater, die in een brede zone rondom het gebied naar boven kwelt en zowel voor de natuur als voor de drinkwatervoorziening van Midden-Nederland van groot belang is.

Kernkwaliteiten op de Veluwe

- *Het grootschalige samenhangende bos- en natuurgebied waarbinnen uitwisseling van planten en dieren mogelijk is, waarbinnen natuurlijke processen zo veel mogelijk ongestoord verlopen, en waarbinnen het beheer optimaal is afgestemd op de gevarieerde natuurdoelstellingen. Hierbij is zowel ruimte voor grote eenheden natuur en natuurbos als voor meer 'beheerde' natuur: multifunctioneel bos, heide, vennen en stuifzanden en de daarbij behorende flora en fauna.*
- *De uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren binnen de hele Veluwe. In het bijzonder de vrije verplaatsing van herten en wilde zwijnen binnen het gehele bos- en natuurgebied van de Veluwe.*
- *De verbinding van de Veluwe met de IJsselvallei, Rijnwaterwaarden, Gelderse Vallei en Randmeerkust via verbindingzones en in de toekomst poorten en robuuste verbindingen (Hattermer-, Wisselse, Beekberger-, Soerense, Haviker-, Renkumse, Voorthuizer- en Hierdense poort). Planten en dieren kunnen zich ongestoord verplaatsen binnen deze verbindingzones en poorten. In de poorten kunnen de abiotische processen op de overgang van Veluwe en de lagere randgebieden zo veel mogelijk ongestoord verlopen.*
- *De landschappelijke, hydrologische en ecologische samenhang binnen het stroomgebied van de Hierdense beek met infiltratie- en kwelgebieden, met moerassen, natte schraallanden, natte heide, bloemrijke graslanden, en kruidenrijke akkers en bossen.*
- *De verwevenheid en het samengaan van cultuurhistorie en natuur in onder andere landgoederen, sprengen, oude landbouwenclaves, grafheuvels en hakhoutbossen.*
- *De beken, sprengen en beekdalen op de flanken van de Veluwe met hun hydrologische en landschappelijke samenhang met hun omgeving.*

Ontwikkelingsopgaven op de Veluwe

- *Het saneren van storende bebouwing (o.a. kazernes en verblijfsrecreatie (zie Veluwe 2010)).*
- *Het ontwikkelen van de poorten tot samenhangende gebieden waarbinnen uitwisseling van soorten mogelijk is en waarbinnen een natuurlijke ontwikkeling in de gehele gradient van hoog/droog naar laag/nat plaatsvindt. Deze ontwikkeling vindt plaats door omvorming van landbouwgronden in natuurterrein, aangepast agrarisch beheer, aanpassing van de*

VANWESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

waterhuishouding, het versterken van het kleinschalige cultuurlandschap en het opheffen van barrières.

- *Het herstel van verdroogde natuur. In het bijzonder herstel en ontwikkeling van natte parels: het Wisselse, Smits- en Mosterdveen en de Eper- en Niersense sprengen. Met name voor het Wisselse veen geldt het omvormen van landbouwgrond in natuurterrein en het vormgeven van de Wisselse poort.*
- *Het herstellen, ontwikkelen en verbinden van heide en heischrale vegetaties ten behoeve van hieraan gebonden soorten als reptielen en insecten.*
- *Het realiseren van één aaneengesloten leefgebied voor grote zoogdieren (hert, wild zwijn, das en boommarter) met verbindingen naar de uiterwaarden van IJssel en Rijn en met voldoende passeerbaarheid van de aanwezige wegen; verminderen van de lengte aan rasters; ontwikkelen van agrarische cultuurgronden tot graasweiden met prioriteit bij de "ecologische poorten".*
- *Aanpassen van het bosbeheer zodat een duurzame populatie van het vliegend hert zich kan ontwikkelen.*
- *Het terugdringen van de ammoniakbelasting op kwetsbare natuurdoeltypen.*
- *Op aanvaardbaar niveau brengen van de bodem-, water- en luchtkwaliteit in de agrarische enclave Uddel-Elspeet. Het natuurbeleid kan daaraan bijdragen door het omvormen van landbouwgrond in natuurterrein, het opheffen van de verdroging in natuurterreinen, het herstellen van het natuurlijke karakter van de beek en het verschralen van fosfaatverzadigde bodems.*
- *De ontwikkeling van een grote eenheid natuur op de Zuid-Veluwe: een aaneenschakeling van stuifzanden, spontane pionierbossen, structuurrijke heiden en oude boscomplexen.*
- *Het herstellen van de HEN-beken op de Zuid-Veluwe die te lijden hebben onder verdroging als gevolg van grondwaterwinning.*

Op bovengenoemde kernkwaliteiten en ontwikkelingsopgaven heeft het bedrijf, gelet op de afstand tot het gebied, weinig invloed. Het enige van belang zijnde punt is de depositie van ammoniak afkomstig uit het bedrijf. Een van de doelstellingen is het terugdringen van de ammoniakbelasting op kwetsbare natuurdoeltypen. Aangezien nationale en Europese regelgeving zorgen ervoor dat de ammoniakuitstoot in Nederland, en dus ook op dit gebied, wordt teruggedrongen. Een toename van ammoniakuitstoot van het initiatief zal kritisch bekeken moeten worden (het immers een IPPC-bedrijf).

Om een duidelijk beeld te krijgen van de ammoniakdepositie van de veehouderij op dit kwetsbare gebied is een berekening gemaakt middels het rekenmodel AAgrostacks. De werking van dit model is grotendeels gelijk aan de rekenmodellen 'V-stacks vergunning' en 'ISL3a'. Een toelichting op de in te voeren parameters wordt gegeven in hoofdstuk 6.2.1. Er zijn vier punten gekozen langs de oostelijke en zuidelijke grens van het kwetsbare gebied. Op de volgende pagina is de uitslag van de berekening weergegeven.

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGBIED

	Vergund	Referentie	2004 (Werkelijk)	Gewenst	Alternatief 1 (scharrel)	Alternatief 2 (kooi)	MMA
WAV punt 1	37,72	10,30	42,27	37,77	49,29	26,78	2,42
WAV punt 2	14,05	3,76	15,00	13,51	17,64	9,56	0,89
WAV punt 3	11,79	3,04	12,29	11,21	14,62	7,89	0,76
WAV punt 4	11,45	3,00	12,04	10,93	14,25	7,70	0,74
Effect					--	+	++

Tabel 6.1.2.1: weergave ammoniakdeposities (mol N per hectare per jaar)

Er kan worden geconcludeerd dat de ammoniakuitstoot ten opzichte van de vigerende vergunning afneemt. Wordt er gekeken naar de werkelijke situatie inclusief autonome ontwikkelingen dan is er sprake van een toename van de depositie. In het geval dat het bedrijf totaal zou omschakelen naar scharrelhuisvesting zou er sprake zijn van een toename van ammoniakdepositie, dit is iets om rekening mee te houden met de verdere ontwikkelingen van het bedrijf in 2021. De ontwikkelingen met betrekking tot nieuwe emissie reducerende technieken moeten op dat moment uitkomst bieden. Alternatief 2 laat een afname zien van de ammoniakdepositie en in het geval er gekozen zou worden voor het MMA zou de ammoniakdepositie tot bijna 0 gereduceerd worden.

6.1.3 Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is het college van Gedeputeerde Staten bevoegd gezag geworden voor de uitvoering van een belangrijk deel van de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wet regelt de bescherming van de Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrictlijngebieden) en beschermde natuurmonumenten. Voor projecten en andere handelingen die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten van een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen dient een vergunning op grond van artikel 19d van deze wet te worden aangevraagd. Voor beschermde natuurmonumenten dient voor schadelijke handelingen vergunning te worden aangevraagd op grond van artikel 16 van de Natuurbeschermingswet 1998.

De achtergronddepositie van ammoniak ligt in Gelderland veelal boven de kritische depositiewaarden van de te beschermen habitattypen. Veel Natura 2000-gebieden zijn derhalve al te zwaar belast met ammoniak. Indien een veehouder in de omgeving van een Natura 2000-gebied zijn veestapel wil uitbreiden waardoor de ammoniakdepositie toeneemt is hiervoor een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 vereist. In november 2006 is door het college van Gedeputeerde Staten interim-beleid vastgesteld voor de beoordeling van vergunningaanvragen voor veehouderijbedrijven. In 2007 is door de minister van LNV het landelijk toetsingskader ammoniak en Natura 2000 uitgebracht. Gedeputeerde Staten hebben dit beleid overgenomen.

De Raad van State heeft de minister geadviseerd om het landelijk toetsingskader niet in een AMvB te verankeren, omdat niet kan worden uitgesloten dat met het toepassen van dit kader significante effecten kunnen worden uitgesloten. Tevens zijn een aantal vergunningen die op basis van dit toetsingskader zijn verleend door de Raad van State vernietigd.

De minister van LNV heeft hierop de Taskforce Stikstof/ammoniak in relatie tot Natura 2000-

gebieden (Commissie Trojan) in het leven geroepen en gevraagd te adviseren over de wijze waarop met de stikstofproblematiek in relatie tot Natura 2000 zou kunnen worden omgegaan.

Naar aanleiding van het advies van de Taskforce is een handreiking verschenen voor de beoordeling van activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden. In de Natura 2000-beheerplannen zal worden vastgelegd op welke wijze aanvragen voor een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zullen worden beoordeeld.

Per habitatype is een kritische depositiewaarde vastgesteld. Indien de depositie hoger is dan deze waarde kunnen soorten verdwijnen die kenmerkend zijn voor dit habitatype. Of deze situatie zich voordoet is echter afhankelijk van een groot aantal factoren zoals de bodemsamenstelling en waterhuishouding. Ook het beheer heeft een grote invloed op de ontwikkeling van de vegetatie. De natuur kan met effectgerichte maatregelen, zoals het plaggen van heide, meer depositie verdragen dan zonder dergelijke maatregelen. Zo kunnen verzuringsgevoelige vennen veel hogere depositieniveaus verdragen door het verwijderen van de zwavelrijke en stikstofrijke bagger. Door het open houden van de oever, waardoor het ven minder depositie invangt, kan de jaarlijkse kritische depositie per hectare bijvoorbeeld toenemen van gemiddeld 400 mol stikstof tot 1000 mol (Verzuring: oorzaken, effecten, kritische belastingen en monitoring van de gevolgen van ingezet beleid; Alterra, 2008).

Voor alle Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelstellingen vastgelegd. Voor habitattypen en soorten met een ongunstige staat van instandhouding geven de instandhoudingsdoelstellingen aan dat gestreefd dient te worden naar verbetering van de kwaliteit. Hierbij is niet aangegeven in hoeverre de kwaliteit dient te worden verbeterd. Ook is geen termijn verbonden aan het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen. In het beheerplan zal steeds voor een periode van 6 jaar worden aangegeven welke maatregelen genomen en in hoeverre de achtergronddepositie dient te worden gereduceerd om de gewenste verbetering te bereiken. In de Leidraad bepaling significantie van het Steunpunt Natura 2000 welke op 7 juli 2009 is vastgesteld door de Regiegroep Natura 2000 is aangegeven dat van significante gevolgen (of een significant negatief effect) sprake is indien ten gevolge van menselijk handelen een instandhoudingsdoelstelling van een Natura 2000-gebied niet gehaald zal worden. In de Leidraad wordt het volgende gesteld over trends in ontwikkeling van kwaliteitsaspecten van habitattypen en leefgebieden.

Het kan voorkomen dat zich al een positieve trend richting verbetering heeft ingezet of met bepaalde maatregelen daarin is voorzien. Het tempo van verbetering wordt door de wet en richtlijnen echter niet voorgeschreven. Activiteiten die een vertragend effect op de verbetering hebben zijn niet per definitie activiteiten met significante gevolgen, zolang er maar verbetering is en blijft en het halen van de instandhoudingsdoelstellingen binnen redelijke termijn niet in de weg wordt gestaan.

Nu de instandhoudingsdoelstellingen aangegeven dat de kwaliteit van de habitattypen en leefgebieden van soorten verbeterd dient te worden is sprake van een significant effect indien op termijn de stikstofdepositie niet of onvoldoende zal dalen. Op grond van het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij dient bij intensieve veehouderijbedrijven emissiearme huisvesting te worden toegepast. Hiermee is gegarandeerd dat de ammoniakemissie en daarmee ook de depositie in Gelderland de komende jaren verder zal dalen. De vorming van concreet beleid ten bate van de Natuurbeschermingswet verloopt stroef en vergt veel tijd. Op dit moment zijn de beheerplannen nog

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

niet afgerond en naar verluidt gaat dit nog enige tijd duren. Middels de Crisis en herstelwet, die op 16 maart 2010 door de Eerste Kamer is aangenomen, is bepaald wat de peildatum van het bestaand gebruik is, te weten 7 december 2004. Dit leidt ertoe dat er op dit moment kan er wel een aanvraag om NB-wetvergunning worden ingediend, maar dat Gedeputeerde Staten op dit moment bij een toename van de depositie de vergunning alleen maar kunnen weigeren. In het geval dat de ammoniakdepositie niet toeneemt (ten opzichte van de peildatum) dan zal de provincie een brief sturen met de mededeling dat er op grond van artikel 19d geen vergunningplicht is ("positieve weigering").

Er zal een aanvraag om NB-wet vergunning worden ingediend, deze zal vergezeld gaan met de metingen van 2004 en 2005. De dierenaantallen uit deze tellingen worden gemiddeld en worden beschouwd als "bestaand gebruik". Op basis van de tellingen kan het bestaand gebruik als volgt gedefinieerd worden:

Diersoort	Aantal mei 2004	Aantal mei 2005	Gemiddeld
Legkippen	125.670	125.000	125.335

Tabel 6.1.3.1: weergave bestaand recht (dierenaantallen)

Bij de definiëring van bestaand gebruik is dus niet de milieuvergunning leidend maar de daadwerkelijk aanwezige dieren die gehouden worden in de daadwerkelijk aanwezige huisvestingsystemen, ongeacht of dit in strijd was met de toen geldende milieuvergunning. Ook de aanwezigheid van de droogtunnel (waar alleen stal J op is aangesloten) telt mee voor het bestaand gebruik. De verdeling tussen de hoeveelheid dierplaatsen in stal D en J is respectievelijk 39,4% en 60,6%. De daadwerkelijke veebezetting en bijbehorende huisvestingsystemen laat zich als volgt vertalen in een tabel:

Stal	Omschrijving diercategorie	Diercat. RAV	Aantal dieren	Ou _i / m ³ per dier	Totaal ou _i / m ³	NH ₃ / dier	Totaal kg NH ₃
D	Legkippen <i>- open mestopslag onder de batterij al dan niet voorzien van een mestschuif (flat-deck-kooien, trapkooien of compactkooien voor natte mest)</i>	E 2.1	49.382	0,35	17.283,7	0,100	4.938,20
E	Nageschakelde technieken <i>- droogtunnel met geperforeerde banden (BWL 2005.06)</i>	E 6.4.1	75.953	Geen factor vastgesteld	0,0	0,002	151,91
J	Legkippen <i>- mestbandbatterij voor droge mest met geforceerde mestaroging (Voormalig Groen-Label BB 93.06.008) (voorverijkt)</i>	E 2.5.1	75.953	0,35	26.583,55	0,042	3.190,03
Totaal					43.867,25		8.280,14

Tabel 6.1.3.2: weergave bestaand recht (ammoniakemissie)

6.1.3.1 Veluwe en Veluwerandmeren

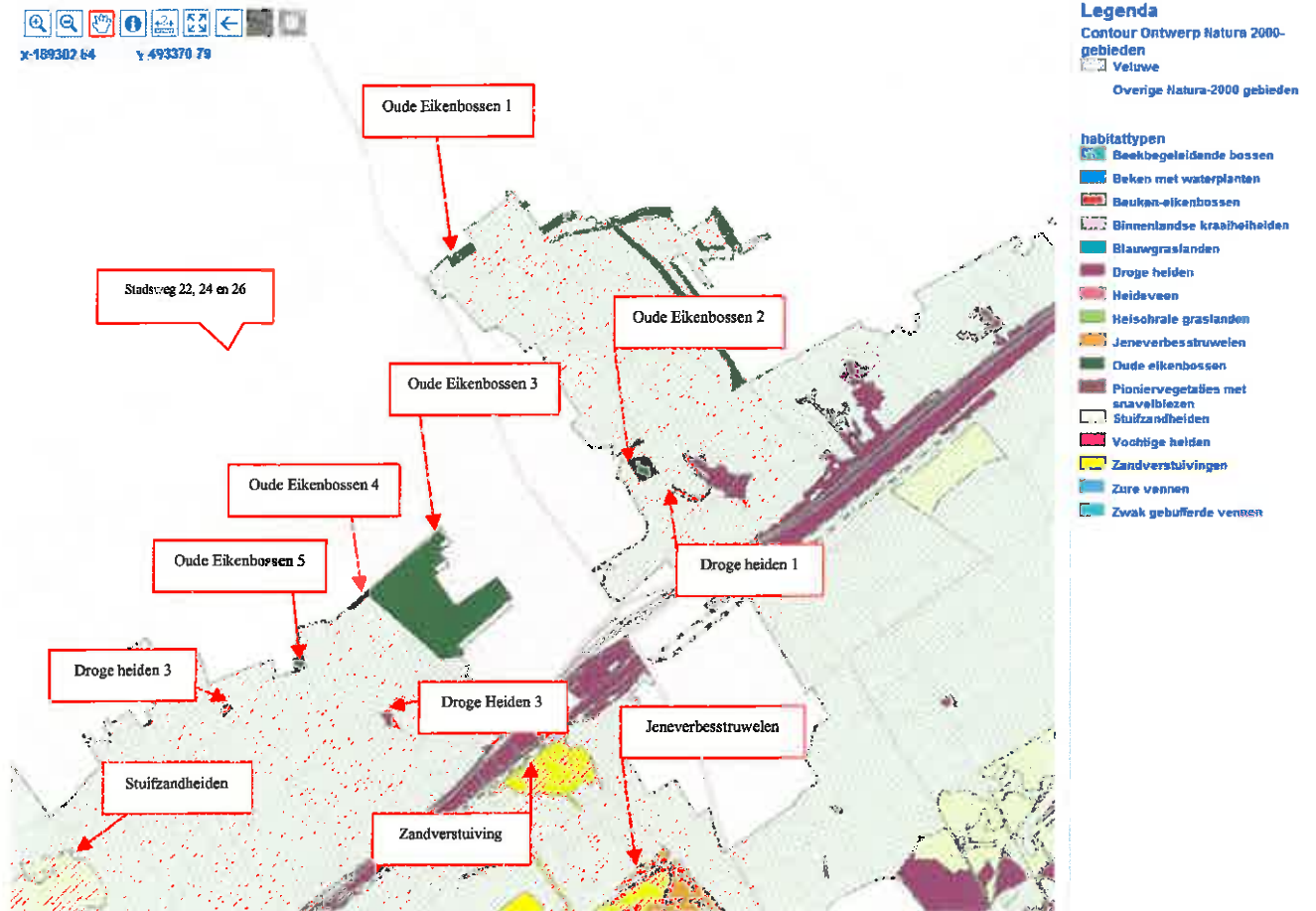
Het dichtstbij gelegen Natura2000 gebied betreft het gebied 'Veluwe'. De rand van dit gebied ligt op ongeveer dezelfde afstand als het kwetsbare gebied zoals dat is aangewezen in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij (het vorige hoofdstuk van dit rapport). Op een grotere afstand (circa 3.600 meter) liggen de Veluwerandmeren. Op de volgende pagina is de ligging van zowel de Veluwe als de Veluwerandmeren te zien.

Figuur 6.1.3.1.1: ligging Natura2000 gebieden.

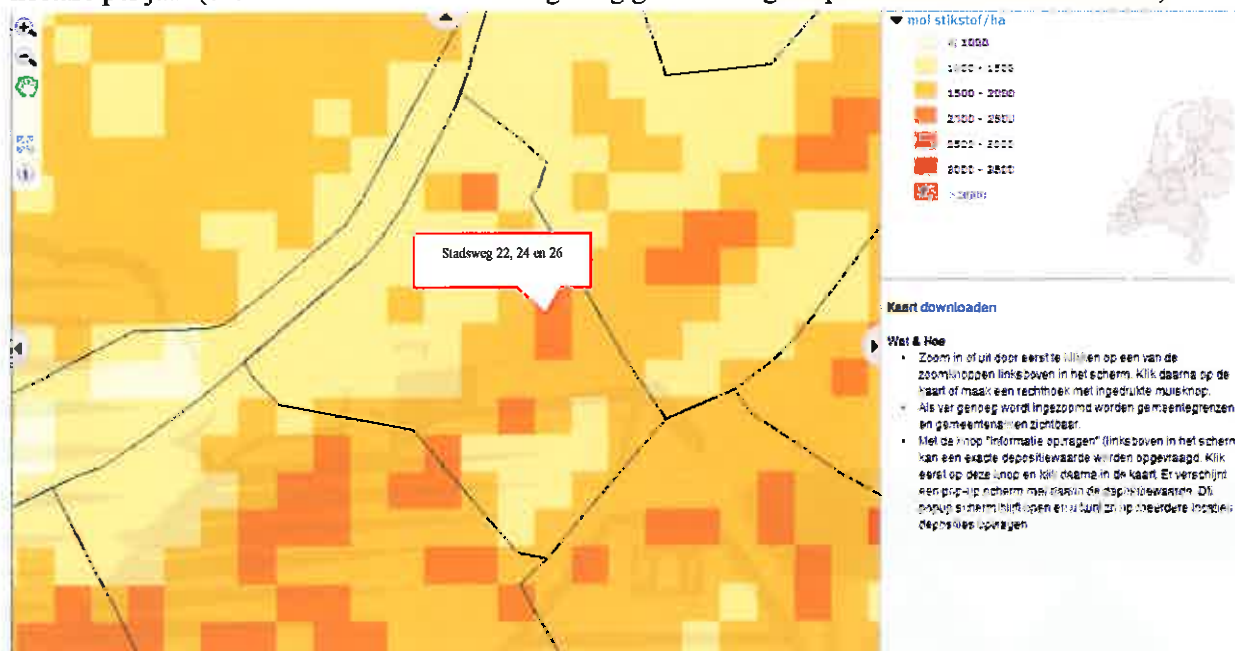
De Veluwerandmeren zijn niet tot weinig gevoelig voor de depositie van ammoniak. Om deze reden is één punt (het dichtstbijzijnde) bepaald waarop de ammoniak getoetst wordt.

De Veluwe is echter een groot gebied met veel verschillende te beschermen habitattypen. Daarom heeft provincie Gelderland een kaart gepubliceerd waar alle locaties van de te beschermen habitattypen te vinden zijn. Bij de toetsing van een aanvraag om vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 zal men niet op de rand van het Natura2000-gebied toetsen, maar op de aangewezen habitattypen. Op de volgende pagina is deze kaart weergegeven.

Figuur 6.1.3.1.2: ligging habitattypen inclusief aanduidingen toetsingslocaties

De achtergronddepositie van deze punten varieert tussen de 1.370 en 2.140 mol potentieel zuur per hectare per jaar (bron: Planbureau van leefomgeving grootschalige depositiekaart Nederland GCN)

Figuur 6.1.3.1.3: weergave achtergronddepositie (mol N per hectare per jaar)

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

Van de dichtstbijzijnde habitattypen zijn de coördinaten bepaald (zie figuur 6.1.3.1.2 voor verwijzing). Om inzicht te krijgen in de ammoniakdepositie op de verschillende habitattypen is middels het programma Aagrostacks een berekening gemaakt.

Onderstaand is de ammoniakdepositie weergegeven van de verschillende scenario's (de volledige berekening inclusief coördinaten van de habitattypen is als bijlage 4 bij deze rapportage gevoegd).

Habitatype / gebied	Kritische depositie-waarde	Achtergrond depositie	Vergund	Referentie	Werkelijk 2004	Gewenst	Alt 1	Alt 2	MMA
Oude eikenbossen 1	1.100 zg	1.690 - 2.140	38,57	10,49	41,48	37,24	48,63	26,38	2,42
Oude eikenbossen 2			6,17	1,62	6,49	5,90	7,71	4,16	0,39
Oude eikenbossen 3			14,08	3,78	15,20	13,58	17,66	9,60	0,89
Oude eikenbossen 4			17,47	4,69	18,78	16,84	21,92	11,90	1,10
Oude eikenbossen 5			11,91	3,15	12,66	11,42	14,89	8,06	0,76
Droge heiden 1	1.100 zg	1.590 - 2.000	7,09	1,88	7,48	6,79	8,88	4,80	0,45
Droge heiden 2			11,99	3,16	12,69	11,48	14,97	8,10	0,77
Droge heiden 3			10,71	2,77	11,17	10,19	13,30	7,17	0,69
Stuifzandheiden	1.100 zg	1.490	6,64	1,74	6,95	6,33	8,27	4,46	0,43
Zandverstuiving	740 zg	1.390	6,23	1,64	6,53	5,95	7,78	4,20	0,40
Ieneverbesstruwelen	2.180 g	1.390	4,84	1,27	6,53	4,61	6,04	3,25	0,31
Veluwerandmeren	> 2.400 ma/ng	1.070	3,36	0,86	3,42	3,17	4,16	2,23	0,22
Effect							-	+	++

Tabel 6.1.3.3: Weergave depositie op habitattypen Veluwe (in mol N pcr hectare per jaar) g = gevoelig zg = zeer gevoelig

De depositie op de habitattypen in de gewenste situatie is lager dan het bestaand recht. Een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet is derhalve niet nodig. Gedeputeerde Staten van Gelderland zullen dit schriftelijk bevestigen.

Het voorkeursalternatief geeft eveneens een lagere depositie ten opzichte van de vergunde situatie. Door het buiten werking stellen van een stal en het lagere dierenaantal in de referentiesituatie valt de depositie van deze situatie lager uit.

Van de alternatieven vallen zowel het kooi-kolonie alternatief als het MMA lager uit dan het voorkeursalternatief. De ammoniakreductie van het kooi-koloniesysteem is hoger dan die van het voorkeursalternatief. Vanzelfsprekend levert een luchtwassysteem de laagste ammoniakuitstoot op. Indien gekozen zou worden voor een totaal scharrelalternatief, dan zou de ammoniakemissie en depositie stijgen.

6.1.4 Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij

Op grond van artikel 8.10 Wet milieubeheer wordt een milieuvergunning geweigerd indien door verlening daarvan niet kan worden bereikt dat in de inrichting ten minste de voor de inrichting in aanmerking komende beste beschikbare technieken worden toegepast. Aan dit artikel is invulling geven middels het Besluit emissiearme huisvesting veehouderij (Besluit huisvesting). Dit besluit is op 1 april 2008 in werking getreden. In bijlage 1 bij het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij worden maximale ammoniakemissiewaarden genoemd voor diverse huisvestingsystemen. Voor bestaande

huisvestingssystemen kan een overgangstermijn gelden. Hieronder wordt aangegeven hoe het voorkeursalternatief zich verhoudt tot dit Besluit.

6.1.4.1 Legkippen

Het huisvestingsstelsel in stal J betreft verrijkte kooien met mestbandbeluchting. In de Regeling Ammoniak en Veehouderij is deze opgenomen onder nummer E 2.5.5. De ammoniakuitstoot bedraagt 0,03 kg ammoniak per dierplaats per jaar. Omdat voornoemde huisvestingssystemen voldoen aan paragraaf 3.2 van het Legkippenbesluit 2003, gelden hiervoor geen maximale emissiewaarden (zie voetnoot 4 in bijlage 1 van het Besluit huisvesting). Er zijn overigens geen emissiearmere huisvestingssystemen beschikbaar voor deze wijze van legkippenhouderij.

Voor legkippen in niet-batterijhuisvesting is een maximale emissiewaarde vastgesteld van 0,125 kg NH₃ per dierplaats per jaar. Het aangevraagde huisvestingsstelsel in stal D heeft een ammoniakemissiewaarde van 0,055 kg NH₃ per dierplaats per jaar en is dus 56% lager dan de maximale emissiewaarde.

6.1.4.2 Nageschakelde techniek

Voor nageschakelde technieken is een maximale emissiewaarde per dierplaats per jaar vastgesteld van 0,015 kg NH₃. De aangevraagde droogtunnel heeft een ammoniakemissie van 0,002 kg per dierplaats per jaar en voldoet eveneens aan het Besluit huisvesting.

6.1.4.3 Schapen

Voor de schapen die op onderhavige inrichting gehouden worden zijn geen maximale emissiewaarden opgenomen in het Besluit huisvesting. Er zijn geen emissiebeperkende systemen beschikbaar en dus is traditionele huisvesting de enige mogelijkheid.

6.1.5 Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij

Op 25 juni 2007 is door de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer de 'Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij'. Hiermee kan het bevoegd gezag beslissen in welke mate strengere emissie-eisen in de milieuvergunning kan worden opgenomen dan de eisen die gelden op grond van het Besluit huisvesting. De beleidslijn heeft alleen betrekking op veehouderijen die onder de werkingssfeer vallen van de IPPC-richtlijn (IPPC-veehouderij) en is alleen van toepassing als dergelijke veehouderijen uitbreiden in aantal dieren. Zolang een IPPC-veehouderij niet uitbreidt, kan worden volstaan met het toepassen van BBT. De beleidslijn stelt het volgende:

- *Bij uitbreiding kan worden volstaan met toepassing van BBT zolang de emissie niet meer bedraagt dan 5.000 kg ammoniak per jaar;*
- *Bedraagt de jaarlijkse ammoniakemissie na uitbreiding bij toepassing van BBT meer dan 5 000 kg, dan dient boven het meerdere een extra reductie ten opzichte van BBT te worden gerealiseerd. De hoogte daarvan hangt af van de uitgangssituatie (de mate waarin BBT ammoniakemissie reduceert) en de beschikbaarheid van verdergaande technieken in de betreffende diercategorie;*

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

- *Bedraagt de jaarlijkse ammoniakemissie na uitbreiding met toepassing van BBT (tot 5.000 kg) en verdergaande technieken dan BBT (vanaf 5.000 kg) daarna nog meer dan 10.000 kg, dan dient boven het meerdere een reductie van circa 85% te worden gerealiseerd.*

In deze beleidslijn is voor legkippen in niet-batterijhuisvesting een tabel opgenomen waarin bovenstaande is vertaald in concrete ammoniakemissiewaarden:

Diercategorie	Emissie traditioneel	BBT	> BBT	>> BBT
Legkippen (grond/vol.)	0,315	0,125	0,110	0,055

Tabel 6.1.5.1: Overzicht emissiegrenswaarden (uit Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing) voor diercategorieën waarvoor een maximale emissiewaarde is vastgesteld (in kg NH₃ per dierplaats per jaar).

Bij toepassing van BBT op het gewenste veebestand is de ammoniakemissie:

Diersoort	Aantal dieren	Maximale emissiewaarde	Totaal
Legkippen in niet-batterijhuisvesting	98.130	0,125	12.266,25
Legkippen in verrijkte kooihuisvesting	65.362	0,03	1.960,86
Schape(n) ouder dan 1 jaar	8	0,7	5,6
Totaal			14.233,01

Tabel 6.1.5.2: berekening maximale emissie bij toepassing BBT

Indien de Beleidslijn IPPC omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij wordt gevolgd dan is de berekening als volgt:

Diersoort	Aantal dieren	Maximale emissiewaarde	Totaal
40.000 Legkippen in niet-batterijhuisvesting BBT	40.000	0,125	5.000,00
45.454 Legkippen in niet-batterijhuisvesting >BBT	45.454	0,110	4.999,94
2.676 Legkippen in niet-batterijhuisvesting >>BBT	2.676	0,055	147,18
Legkippen in verrijkte kooihuisvesting	65.362	0,03	1.960,86
Schape(n) ouder dan 1 jaar	8	0,7	5,6
Totaal			12.112,72

Tabel 6.1.5.3: berekening maximale ammoniakemissie bij hantering Beleidslijn IPPC omgevingstoetsing

De werkelijke ammoniakuitstoot uit huisvestingssystemen van voorkeursalternatief is:

Diersoort	Aantal dieren	Aangevraagde emissiewaarde	Totaal
40.000 Legkippen in niet-batterijhuisvesting BBT	98.130	0,055	5.397,15
Legkippen in verrijkte kooihuisvesting	65.362	0,03	1.960,86
Schape(n) ouder dan 1 jaar	8	0,7	5,60
Totaal			7.363,61

Tabel 6.1.5.4: berekening ammoniakemissie voor keuralternatief

Uit bovenstaande blijkt dat de ammoniakemissie van het voorkeursalternatief bijna 40% lager is dan in de IPPC-omgevingstoetsing wordt geadviseerd.

6.2 GEURHINDER

6.2.1 *Individuele geurbeoordeling*

Op 1 januari 2007 zijn de Wet geurhinder en veehouderij en de bijbehorende Regeling geurhinder en veehouderij in werking getreden (de regeling is op 29 juni 2010 gewijzigd). De geuremissie uit een veehouderij dient te worden getoetst aan de voornoemde wet en regeling.

De wet maakt onderscheid tussen dieren mét en zonder geuremissiefactoren. Voor dieren zonder geuremissiefactoren gelden vaste afstanden die moeten worden aangehouden tot geurgevoelige objecten. Voor dieren met omrekeningsfactoren wordt middels het verspreidingsmodel 'V-Stacks vergunning' de geuremissie uit de veehouderij omgerekend naar geurbelasting op de geurgevoelige objecten in de omgeving van de veehouderij.

6.2.1.1 *Werking rekenmodel V-stacks vergunning (ISL3a en AAgrostacks)*

Rekenmodellen als 'ISL3a' (luchtkwaliteit) en 'AAgrostacks' (ammoniakdepositie) zijn grotendeels vergelijkbaar met 'V-stacks vergunning'. Hieronder is een toelichting gegeven op de parameters en hun invloed op de uitslag van de berekening. In bijlage 1 is een bedrijfsspecifieke toelichting gegeven op de parameters.

6.2.1.1.1 Meteorologie

Het rekenmodel kan met 2 verschillende meteostations rekenen: Schiphol of Eindhoven. Het verschil tussen deze 2 stations ligt voornamelijk in het feit dat er sprake is van een andere windsnelheid en windrichting. De keuze voor meteostation Eindhoven of Schiphol wordt bepaald door de ligging van het bedrijf in Nederland. Hiervoor is een kaart gemaakt die Nederland in tweeën deelt, bij een positie links van de scheidslijn moet Schiphol worden geselecteerd en bij een positie rechts van de lijn Eindhoven.

figuur 6.2.1.1.1.1. verdeling Nederland per meteostation

Stadsweg 22, 24 en 26 ligt aan de linkerzijde van de scheidslijn en dus dient meteostation Schiphol geselecteerd worden.

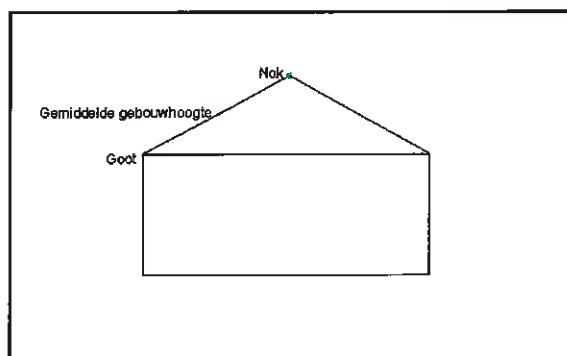
6.2.1.1.2 X-, Y-coördinaten van de bronnen

In het rekenmodel dienen de coördinaten van de bronnen van het bedrijf worden ingegeven. Met coördinaten worden de rijksdriehoeks- of Amersfoortse coördinaten bedoeld. Met bron wordt het emissiepunt bedoeld van de stal bedoeld. Als er sprake is van verspreidliggende emissiepunten op een stal dan dient het geografisch gemiddelde worden ingevoerd.

6.2.1.1.3 De gemiddelde gebouwhoogte

De gemiddelde gebouwhoogte van de bron is het gemiddelde tussen de goot- en de nokhoogte van de stal. In regel zal een hogere gemiddelde gebouwhoogte zorgen voor een lagere geurbelasting op de omgeving.

figuur 6.2.1.1.3.1: Gemiddelde gebouwhoogte van de bron

6.2.1.1.4 Geuremissie per bron (ou_p/m³)

De geuremissie per bron (stal) dient ingevoerd te worden. In de Regeling geurhinder en veehouderij is de geuremissie per dier aangegeven. De hoeveelheid geuremissie heeft, vanzelfsprekend, grote invloed op de geurbelasting op de omgeving.

6.2.1.1.5 De hoogte van de uitstroomopening

Met de hoogte van de uitstroomopening (emissiepunthoogte) wordt de hoogte bedoeld van het emissiepunt boven het maaiveld. Indien er sprake is van meerdere emissiepunten dan dient de gemiddelde emissiepunthoogte te worden ingevoerd. Een hogere emissiepunthoogte zorgt vaak voor een lagere geurbelasting voor de directe omgeving van de veehouderij.

6.2.1.1.6 De inwendige diameter van de uitstroomopening

De diameter van de uitstroomopening (emissiepuntdiameter) is, zij het marginaal, van invloed op de verspreiding van de geur. In onderhavige situatie verlaat de lucht de stallen deels via ventilatoren die in een stuwbak uitmonden. De opening van de stuwbak dient berekend te worden. Hetzelfde geldt voor de opening van de open nok van boven de mestdroogtunnel. De oppervlaktes van deze openingen zijn berekend, hiermee kan de diameter uitgerekend worden ($= \pi \times r^2$).

6.2.1.1.7 De verticale uittreesnelheid

De uittreesnelheid is alleen van belang indien het een verticale of vrije uitstroming betreft (emissiepunt). Vrije en omhooggerichte (verticale) uitstroming heeft een 'emissiepuntverhogend effect' en resulteert daardoor in een lagere geurbelasting. Hoe hoger de uittreesnelheid (mits vrij en omhooggericht), hoe groter dit effect. Horizontaal gerichte uitstroming heeft geen emissiepuntverhogend effect. Voor de uittreesnelheid wordt een standaardwaarde ingevoerd van 0.4 meter per seconde. Alleen als er sprake is van een centraal emissiepunt in combinatie met vrije en omhooggerichte uitstroming wordt de uittreesnelheid berekend. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de luchtwassers in de gewenste, alternatieve en de mma situatie.

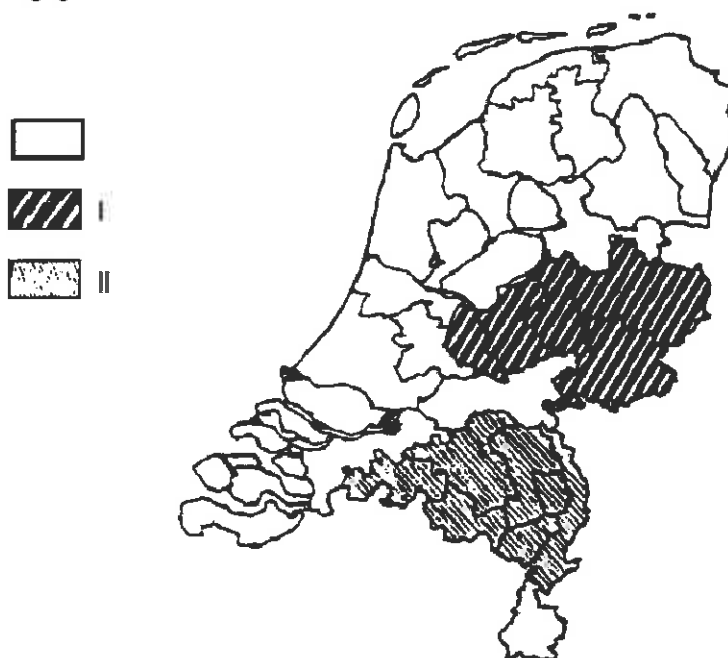

6.2.1.1.8 De coördinaten van de geurgevoelige objecten

Van het dichtst bij de veehouderij gelegen punt op de gevel van het receptorpunt dienen de X- en de Y-coördinaten te worden bepaald. In het geval van de voorgenomen activiteit zijn de X- en de Y-coördinaten bepaald van de nabijgelegen woningen, van zowel buiten de bebouwde kom als de bebouwde kom zelf. Daarnaast is er voor gekozen om op de rand van het gebied “de Hokseberg” te toetsen. Er is een ontwikkelingsvisie vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders waarin wordt voorgesteld om in dat gebied 35 woningen met een directe zorgrelatie te realiseren. Om dit mogelijk te maken heeft men onder andere ook in de geurverordening gewijzigde maximale geurbelastingen opgenomen.

6.2.1.1.9 Geurnorm

Per geur gevoelig object moet de geurnorm worden ingevoerd waaraan getoetst moet worden. Hiervoor gelden de wettelijke geurnormen, of afwijkende geurnormen als hiervoor een verordening is opgesteld. Er wordt onderscheid gemaakt in de ligging van de geurgevoelige objecten binnen Nederland: in concentratiegebieden mag de geurbelasting hoger zijn dan in niet concentratiegebieden (het onderscheid zoals dat vastgelegd is in de meststoffenwet). De onderverdeling van Nederland kan als volgt worden weergegeven:

figuur 6.2.1.1.9.1: indeling Nederland volgens de Meststoffenwet (I = concentratiegebied Oost, II = concentratiegebied Zuid)

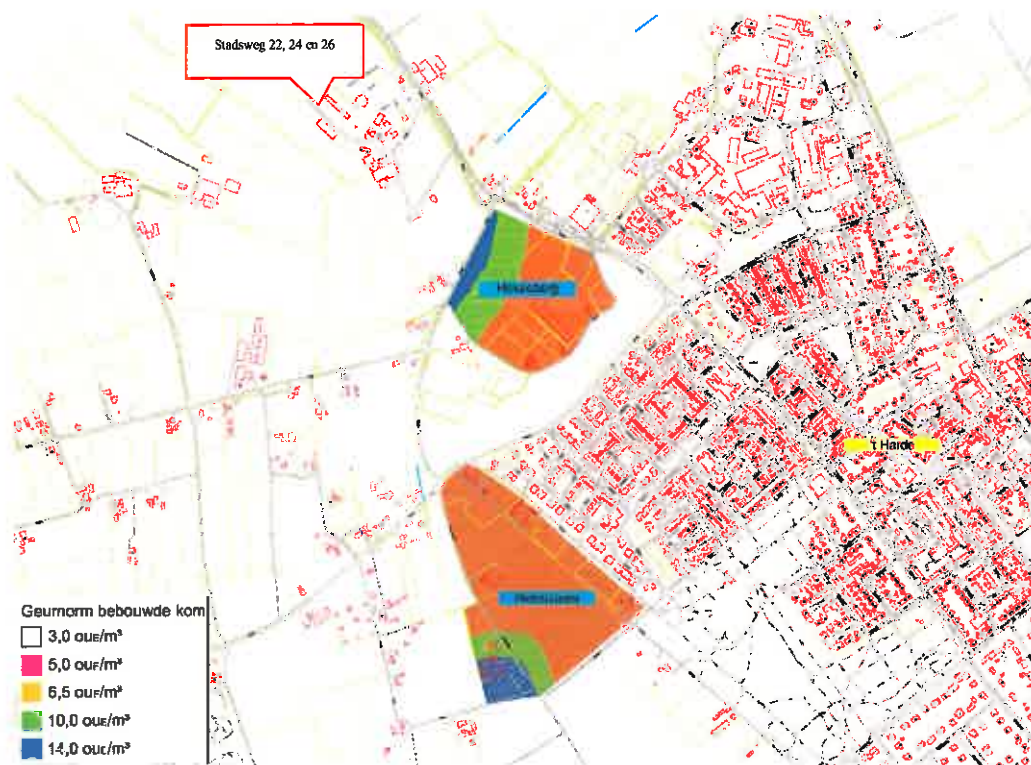
Ook wordt onderscheid gemaakt tussen woningen binnen de bebouwde kom en woningen buiten de bebouwde kom. De wettelijke normen met de bandbreedte voor de afwijkende normen (tussen haakjes) zijn weergegeven in de tabel op de volgende pagina:

Minimale en maximale geurnormen in ou_E/m^3 op een gevoelig object (receptorpunt)		
Concentratiegebied	Binnen de bebouwde kom	(0,1) – 3 – (14)
	Buiten de bebouwde kom	(3) – 14 – (35)
Niet concentratiegebied	Binnen de bebouwde kom	(0,1) – 2 – (8)
	Buiten de bebouwde kom	(2) – 8 – (20)

Tabel 6.2.1.1.9.1: geurnormen

De gemeenteraad van de gemeente Elburg heeft een geurverordening vastgesteld als bedoeld in artikel 6 van de Wet geurhinder en veehouderij. Deze verordening is 14 december 2009 in werking getreden. Deze verordening zorgt ervoor dat de gemeente af kan wijken van de standaard geurnormen zoals die hierboven zijn weergegeven. Hieronder staat een weergave van de omgeving van de veehouderij.

Figuur 6.2.1.1.9.2 uitsnede geurnormenkaart Elburg

Aan de oostzijde van het bedrijf ligt een gebied waar nog geen woningen staan, maar waar wel uitbreiding van het dorp 't Harde wordt verwacht. Er is nog geen (voor)ontwerpbestemmingsplan gepubliceerd. De woningen die daar eventueel gerealiseerd gaan worden mogen met respectievelijk 14, 10 en $6,5 \text{ ou}_E/\text{m}^3$ op de gevel belast worden. Feitelijk hoeft er niet getoetst te worden op dit gebied, maar voor een volledig beeld is de te verwachten geurbelasting op de rand gebied wel aangegeven. Hierbij zijn de coördinaten bepaald op de berm van de Schietweg, dus het dichtstbijgelegen gebied. Zie verbeelding op de volgende pagina

Figuur 6.2.1.1.9.3: weergave toetsingslocaties Hokseberg (vijf punten in de groene lijn).

6.2.1.2 Berekening V-stacks vergunning (toetsing aan maximaal toegestane geurbelasting)

Alle parameters worden toegelicht in bijlage 1 van deze rapportage. Nadat alle parameters zijn ingevoerd in het rekenmodel kan de berekening gestart worden. Op basis van de ingevoerde coördinaten van de bronnen en de receptorpunten berekent het model automatisch de ruwheid van het gebied. Een hogere ruwheid van het gebied zorgt ervoor dat de geurbelasting in de omgeving lager zal zijn. Het programma gebruikt voor deze ruwheidsberekening een meegeleverd kwalitatief hoogstaand bestand voor Nederland. Daarnaast houdt het programma bijvoorbeeld ook rekening met de meest voorkomende windrichting en andere factoren. Onderstaand ziet u een tabel met de geurbelasting op de nabijgelegen woningen, de woningen uit de bebouwde kom en willekeurige punten op de rand van de Hokseberg, de volledige berekeningen zijn als bijlage bij deze aanvraag gevoegd.

Nr	Geurgevoelig object	Geurnorm	Vigerend	Referentie	2004 (Werkelijk)	Gewenst	Alternatief 1 scharrel	Alternatief 2 Kooi/kolonie	MMA
4	Stadsweg 13	14	4,5	2,3	4,5	5,1	5,6	5,4	3,0
5	Stadsweg 17/21	14	3,3	1,7	3,1	3,8	4,1	4,0	2,3
6	Stadsweg 23	14	2,6	1,2	2,4	2,8	3,2	3,0	1,8
7	Stadsweg 25	14	2,4	1,2	2,2	2,7	3,0	2,8	1,7
8	De Zoom 29	3	1,4	0,7	1,2	1,5	1,7	1,6	1,0
9	Zandsteenweg 42	3	0,9	0,4	0,8	1,0	1,2	1,1	0,7
10	Zandsteenweg 94	3	1,1	0,5	0,9	1,1	1,3	1,2	0,8
11	Zandsteenweg 36	3	1,1	0,5	1,0	1,2	1,4	1,3	0,8
12	Travertin 27	3	1,2	0,6	1,1	1,3	1,5	1,4	0,9
13	Schietweg 4	14	3,3	1,6	3,0	3,7	4,1	3,9	2,2
14	Stadsweg 18/18a	14	11,2	3,9	7,0	9,9	12,4	10,5	3,5
15	MFC	3	1,8	0,9	1,6	2,0	2,2	2,1	1,3
16	Rand Hokseberg 1	14/10/6,5	2,8	1,4	2,7	3,2	3,5	3,4	2,0
17	Rand Hokseberg 2	14/10/6,5	2,9	1,4	2,7	3,2	3,6	3,3	2,0
18	Rand Hokseberg 3	14/10/6,5	2,7	1,4	2,7	3,1	3,5	3,3	1,9

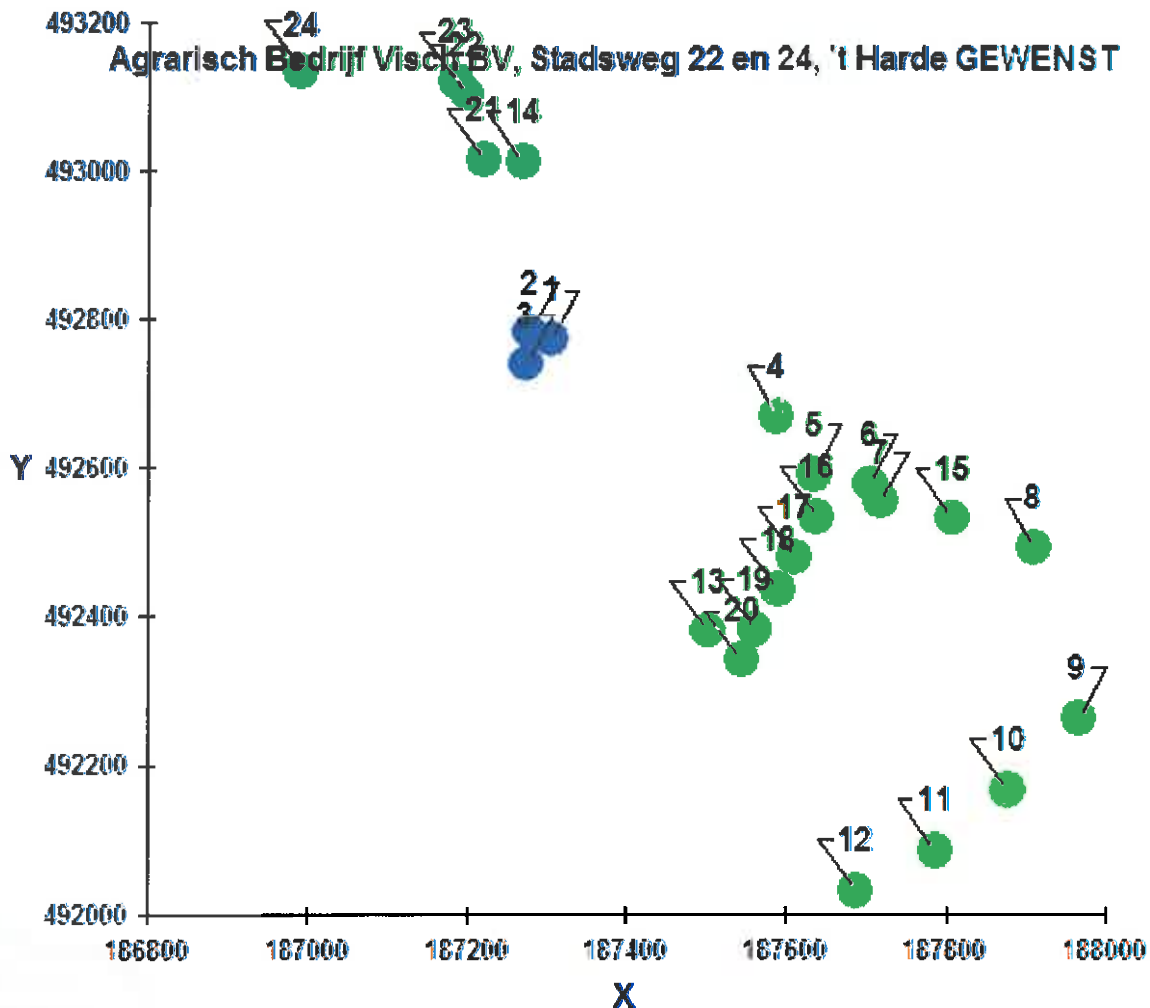

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

Nr	Geurgevoelig object	Geurnorm	Vigerend	Referentie	2004 (Werkelijk)	Gewenst	Alternatief 1 scharrel	Alternatief 2 Kool/kolonie	MMA
19	Rand Hokseberg 4	14/10/6.5	2,7	1,4	2,6	3,1	3,4	3,2	1,9
20	Rand Hokseberg 5	14/10/6.5	2,7	1,3	2,5	3,0	3,3	3,1	1,9
21	Stadsweg 16a	14	9,7	3,5	6,4	8,5	11,0	9,0	7,5
22	Stadsweg 15	14	5,6	2,1	3,9	5,2	6,6	5,6	4,4
23	Stadsweg 14	14	5,1	1,9	3,5	4,8	5,9	5,1	4,0
24	Stadsweg 12	14	3,1	1,2	2,2	2,9	3,6	3,1	2,5
Effect							-	-	++

Tabel 6.2.1.2.1: overzicht geurbelastingen

figuur 6.2.1.2.1: coördinatenraster met bronnen (blauw) en receptorpunten (groen). De nummers verwijzen naar de adressen in de vorige tabel

Uit de geurberekeningen blijkt dat er in alle gevallen sprake is van een vergunbare situatie die ruimschoots onder de maximale geurbelasting blijft. Op de rand van de Hokseberg blijft de geurbelasting ook ver beneden de maximale toegestane geurbelastingen die gelden voor mogelijk toekomstige bebouwing

6.2.1.3 Toetsing afstand tot andere veehouderijen

Voor geurgevoelige objecten die onderdeel uitmaken van een andere veehouderij, of dat op of na 19 maart 2000 heeft opgehouden deel uit te maken van een andere veehouderij, gelden conform artikel 3, lid 2, vaste afstanden (gemeten vanaf het dichtstbijzijnde emissiepunt tot aan de dichtstbijzijnde gevel van de woning):

Ligging geurgevoelig object	Afstand in acht te nemen	Werkelijke afstanden
Binnen de bebouwde kom	100 meter	Niet binnen de invloedssfeer aanwezig
Buiten de bebouwde kom	50 meter	60 meter (Stadsweg 28)

Tabel 6.2.1.3.1: toetsing afstand tot andere veehouderijen

Nb. Er is geen verschil tussen de verschillende uitgangspunten (vergund, gewenst, alternatief, MMA)

6.2.1.4 Toetsing gevelafstand

Volgens artikel 5, lid 1, van de Wet geurhinder en veehouderij geldt een minimaal in acht te nemen afstand tussen de dichtstbijzijnde gevel van een stal waarin dieren worden gehouden en de gevel van het dichtstbijzijnde voor geur gevoelige object. Deze afstanden zijn als volgt:

Ligging geurgevoelig object	Afstand in acht te nemen	Werkelijke afstanden
Binnen de bebouwde kom	50 meter	Niet binnen invloedssfeer aanwezig
Buiten de bebouwde kom	25 meter	30 meter (Stadsweg 28)

Tabel 6.2.1.4.1: toetsing gevelafstand

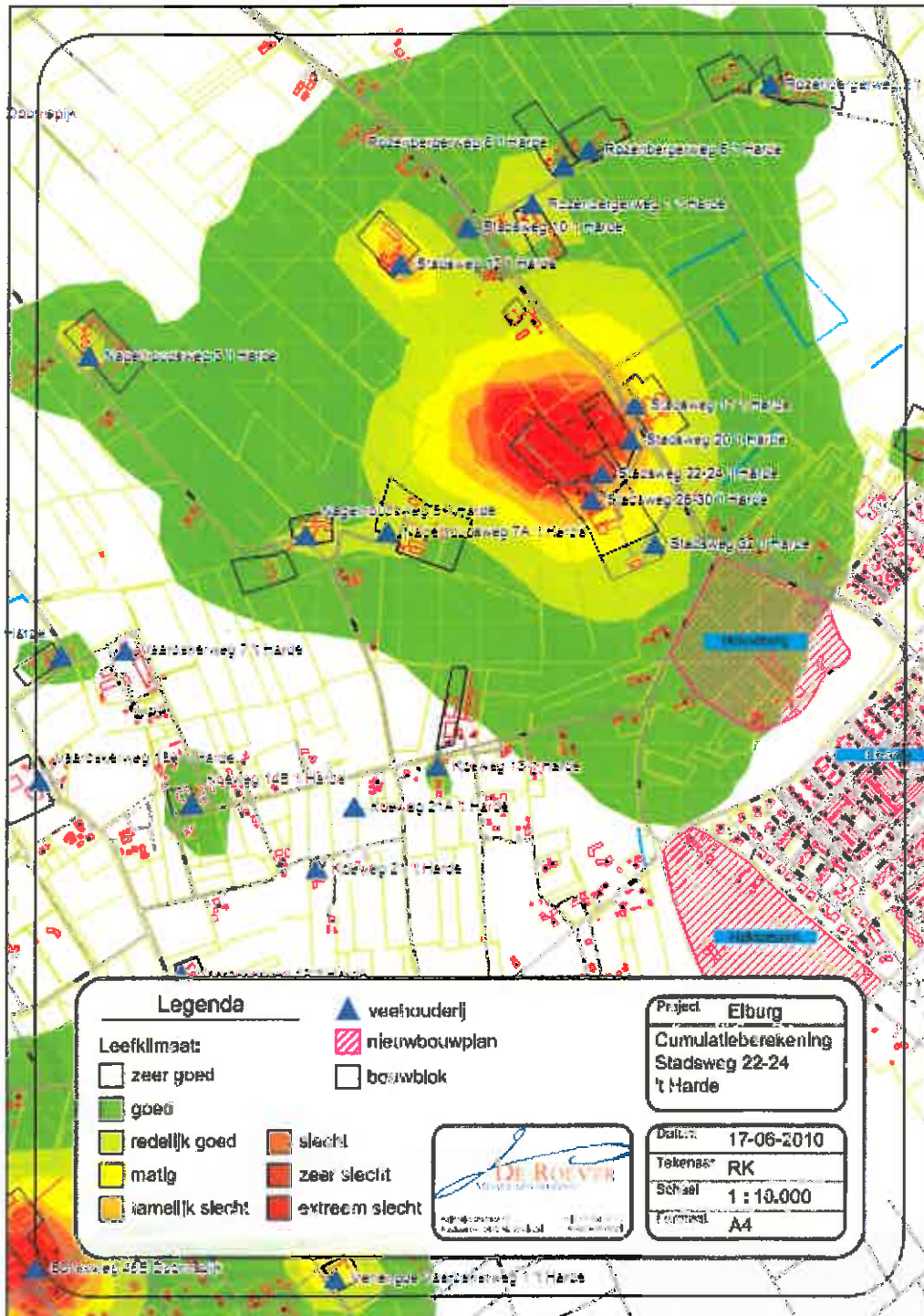
Nb. Er is geen verschil tussen de verschillende uitgangspunten (vergund, gewenst, alternatief, MMA)

6.2.2 Cumulatie

Met de inwerkingtreding van de Wet geurhinder en veehouderij is de cumulatieve geurberekening komen te vervallen en wordt in dit kader alleen getoetst of in de gewenste situatie wordt voldaan aan de geurnormen uit artikel 3 van de Wet geurhinder en veehouderij. Een vergunning voor een veehouderij wordt, binnen het kader van de geurhinder, slechts geweigerd indien de geurbelasting van de individuele veehouderij op een geurgevoelig object boven de in de Wgv gestelde normen ligt. Overigens is er binnen het kader van de Wet geurhinder en veehouderij eventueel wel een mogelijkheid om binnen een bepaald gebied de cumulatieve geurhinder afkomstig van meerdere veehouderijen te bepalen. Dit geldt voor de situatie zoals beschreven in artikel 6 van de Wet geurhinder en veehouderij. In het betreffende artikel staat geregeld dat er een gemeentelijke verordening kan worden opgesteld waarin een verruiming van de wettelijk geldende geurnormen (uit artikel 3 Wgv) wordt geregeld voor het grondgebied van de betreffende gemeente. Om in een gemeentelijke verordening een verruiming van de wettelijke geurnormen te kunnen regelen moet dit nader onderbouwd worden met een (omvangrijke) berekening met het berekeningsmodel V-Stacks Gebied. De gemeenteraad van Elburg heeft een dergelijke verordening vastgesteld. Om die reden is er reeds een cumulatieve berekening uitgevoerd door de De Roever Milieuadviseurs. Deze organisatie is voorzien van nieuwe invoergegevens met betrekking tot de gewijzigde veebezetting van

initiatiefnemer en het buurbedrijf. Verder is de omgeving bestudeerd, waarna geconstateerd is dat er geen (van belang zijnde) wijzigingen hebben plaatsgevonden op bedrijven in de omgeving. Er is vervolgens een nieuwe cumulatieberekening (of: V-stacks gebied berekening) uitgevoerd. Hieronder is de uitslag weergegeven. Deze afbeelding is op schaal bijgevoegd als bijlage bij dit rapport.

Figuur 6.2.2.1 weergave uitslag cumulatieberekening

6.3 LUCHTKWALITEIT

6.3.1 Algemeen

Luchtkwaliteit heeft invloed op de volksgezondheid. Daarom gelden er Europese richtlijnen die zijn vertaald in Nederlandse regelgeving. Die regelgeving stelt eisen aan de luchtkwaliteit voor zwaveldioxide, stikstofdioxide, stikstofdioxiden, fijn stof (PM_{10} en $PM_{2,5}$), lood, kwik, koolmonoxide en benzeen in de buitenlucht. Ook zijn er inmiddels richtwaarden voor arseen, cadmium, nikkel en PAK's bijgekomen. Bij vergunningverlening moet op grond van de Wet milieubeheer getoetst worden aan die milieukwaliteitseisen. De Landbouw is een belangrijke bron van fijn stof. Andere stoffen worden wel geproduceerd, maar dermate weinig dat toetsing hieraan geen toegevoegde waarde heeft.

Fijn stof is een verzamelnaam voor uiteenlopende deeltjes die door de lucht zweven: roetdeeltjes, opstuivend zand, uitlaatgassen, zeezout, plantmateriaal, cementdeeltjes en bijvoorbeeld stukjes afgesleten autoband of wegdek. Fijn stof kan ook ontstaan door reacties tussen verschillende gassen in de lucht. De gemiddelde hoeveelheid fijn stof in Nederland is hoger in het zuiden, nabij grote steden en bij grote industriegebieden.

Fijn stof wordt ook aangeduid als PM_{10} . PM staat voor particulate matter (fijn stof) en geeft de diameter van de stofdeeltjes aan. PM_{10} zijn deeltjes met een doorsnede van 10 micrometer (μm). Er bestaat ook $PM_{2,5}$: deeltjes met een diameter van maximaal 2,5 μm . Deze deeltjes zijn nog fijner en schadelijker dan PM_{10} . In de Europese richtlijn (2008) zijn hier al normen voor opgenomen. In de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht zullen deze normen worden opgenomen.

De hoeveelheid fijn stof in de lucht in Nederland is de afgelopen 10 jaar gedaald: gemiddeld met 1 $\mu g/m^3$ (microgram per kubieke meter) per jaar. Er zit ongeveer 25% minder fijn stof in de lucht dan in 1994. Dit komt doordat Nederland veel maatregelen heeft genomen om de uitstoot van fijn stof te verminderen.

Ruim de helft van het fijn stof in Nederland is van natuurlijke oorsprong. Het gaat daarbij om bijvoorbeeld zeezout en bodemstof. De andere helft wordt veroorzaakt door menselijke activiteiten (de zogenaamde 'antropogene bijdrage'). Het verkeer (weg en water) is de grootste bron van fijn stof, vooral door het gebruik van diesel. Het verkeer stoot zo'n 40% van het fijn stof uit, op de voet gevolgd door de industrie die in 2010 naar verwachting evenveel uitstoot. Daarna volgt de landbouw die zo'n 23% van het fijn stof uitstoot.

Grenswaarden

Voor fijn stof zijn de volgende grenswaarden bepaald

- PM_{10} : de jaargemiddelde concentratie van zwevende deeltjes is maximaal 40 $\mu g/m^3$;
- PM_{10} : de daggemiddelde concentratie van 50 $\mu g/m^3$, mag maximaal 35 maal per kalenderjaar worden overschreden
- $PM_{2,5}$: op Europees niveau is een grenswaarde van 25 $\mu g/m^3$ jaargemiddelde concentratie afgesproken. Dit moet nog geïmplementeerd worden in onze nationale wetgeving.

6.3.1.1 Besluit NIBM

Als sprake is van een beperkte toename van de luchtverontreiniging die niet in betekende mate bijdraagt aan de concentratie PM₁₀ in de buitenlucht (NIBM), hoeft een project niet langer meer getoetst te worden. Dit volgt uit artikel 5.16, lid 1, sub c, van de Wet milieubeheer. Het Besluit NIBM legt vast wat geldt als niet in betekende mate bijdragen. Na inwerkingtreding van het NSL op 1 augustus 2009, is de definitie van NIBM 3% van de grenswaarde, dat is 1,2 µg/m³ (artikel 2, lid 1, Besluit NIBM in samenhang met Bijlage 1A van de Regeling NIBM).

6.3.1.2 Regeling NIBM

In de Regeling niet in betekende bijdragen is een lijst met categorieën van projecten opgenomen die NIBM bijdragen aan de luchtverontreiniging. Ook een aantal landbouwbedrijven zijn hierin opgenomen. Zo zijn alle akkerbouwbedrijven, witloftrek of teelt van eetbare paddestoelen in een gebouw, kinderboerderijen en onverwarmde glastuinbouwbedrijven aangemerkt als projecten die NIBM bijdragen.

6.3.1.3 Vuistregel voor veehouderijen

Veehouderijen zijn niet opgenomen in de Regeling NIBM. Toch is het niet altijd noodzakelijk om met behulp van een berekening vast te stellen of er sprake is van NIBM. Dit kan ook gedaan worden met een motivering, bijvoorbeeld op basis van ervaring. Er zijn genoeg projecten die namelijk overduidelijk NIBM zijn en waar een berekening niets toevoegt aan de conclusie. Als hulpmiddel bij de motivering is een vuistregel opgesteld waarmee aangetoond kan worden dat een uitbreiding/oprichting NIBM is. Deze staan in de onderstaande tabel, die gebaseerd is op de 3% NIBM grens, dus van na de inwerking treding van het NSL. In de tabel kan bij de betreffende afstand de hoeveelheid emissie worden afgelezen waarmee een veehouderij nog kan uitbreiden om niet in betekende mate bij te dragen. Met behulp van de emissiefactorenlijst op www.vrom.nl kan uitgerekend worden of de totale toename in emissie onder de NIBM grens blijft.

De getallen in de tabel zijn worst-case genomen inclusief een veiligheidsmarge. Indien bij een bepaalde afstand niet méér wordt geëmitteerd dan is opgenomen in de tabel dan is de oprichting/uitbreiding zeker NIBM. Wanneer de toename in emissie in grammen hoger is dan in de tabel opgenomen is het project mogelijk IBM. Er zal een berekening met ISL3a uitgevoerd moeten worden om aan te tonen dat geen grenswaarden worden overschreden ofwel de uitbreiding bij precieze berekening toch NIBM blijkt te zijn.

Afstand tot te toetsen plaatsten	70 m	80 m	90 m	100 m	120 m	140 m	160 m
Totale emissie in g/jr van uitbreiding/oprichting	324.000	387.000	473.000	581.000	817.000	1.075.000	1.376.000

Tabel 6.3.1.3.1 : Maximale emissies NIBM. Bron: ECN. Getallen op basis van berekeningen met STACKS, versie 2008

De afstand tot de dichtstbijzijnde woning (Stadsweg 28/30) is 30 meter. Op de volgende pagina is aangegeven wat de emissie van fijn stof zal zijn in de verschillende scenario's.

	Vergund	Referentie	2004 (Werkelijk) ⁷	Gewenst	Alternatief 1 (scharrel)	Alternatief 2 (kool)	MMA
Emissie in g/jr	5.513.655	1.503.326	626.675	7.881.776	11.518.000	3.893.072	2.538.960

Tabel 6.3.1.3.2: weergave emissies fijn stof

Gelet op de relatief korte afstand tot een woning van derden wordt voor alle scenario's een volledige ISL3a berekening uitgevoerd te worden om te kunnen toetsen aan de maximaal toegestane niveaus. In de volgende alinea's wordt een toelichting gegeven op de systematiek van toetsing.

6.3.1.4 Toetsingslocaties

In principe moet overal buiten de inrichtingsgrenzen getoetst worden, behalve op plekken die uitgezonderd worden op basis van toegankelijkheid. Artikel 5.19 lid 2 van de Wet milieubeheer stelt het volgende: *Op de volgende locaties vindt geen vaststelling plaats van het kwaliteitsniveau als bedoeld in het eerste lid en vindt geen berekening plaats van effecten als bedoeld in de artikelen 5.12, tweede en derde lid, en 5.16, eerste lid, van de wet, voor zover het betreft de in het eerste lid bedoelde kwaliteitsniveaus en luchtkwaliteitseisen:*

- a. locaties die zich bevinden in gebieden waartoe leden van het publiek geen toegang hebben en waar geen vaste bewoning is;*
- b. terreinen waarop een of meer inrichtingen zijn gelegen, waar bepalingen betreffende gezondheid en veiligheid op arbeidsplaatsen als bedoeld in artikel 5.6, tweede lid, van de wet, van toepassing zijn;*
- c. de rijbaan van wegen en de middenberm van wegen, tenzij voetgangers normaliter toegang tot de middenberm hebben.*

Wat bovenstaande inhoudt, wordt verduidelijkt in de toelichting van de Regeling Besluit Luchtkwaliteit.

a. Voor het publiek ontoegankelijk en geen vaste bewoning

Ontoegankelijk voor het publiek zijn terreinen die niet geschikt of bedoeld zijn voor menselijke toegang. Wanneer het publiek een locatie niet kan betreden, omdat die is bebouwd of afgesloten door een hek of water is er sprake van een voor het publiek ontoegankelijk terrein en hoeft de luchtkwaliteit daar niet bepaald te worden, omdat daar geen sprake kan zijn van blootstelling van mensen. Ook water dat niet bevaren kan worden is niet voor het publiek toegankelijk. Dit geldt ook wanneer het verboden terrein is. Wanneer ergens een bordje staat met verboden toegang kan dat extra aangeven dat er sprake is van een voor het publiek ontoegankelijke plek. Alleen een bordje plaatsen is echter niet voldoende, het terrein moet in de praktijk al niet geschikt of bedoeld zijn voor menselijke toegang. De blootstellingsduur (zie de paragraaf 'Blootstelling') zal in zo'n geval bepalend zijn of op daar ook daadwerkelijk getoetst moet worden. In het geval van akkerland is er sprake van niet voor het publiek toegankelijk gebied. Het is geen plek waar mensen normaal gesproken komen. Akkers zijn ook niet bedoeld voor menselijke toegang. Een akkerbouwer zou schade ondervinden van het onbevoegd betreden van zijn akkers. Vanwege de aard van het gebied kan dus gemotiveerd worden

⁷ Uitleg volgt in hoofdstuk 6.1.3

dat akkers niet voor het publiek toegankelijk zijn en dat de luchtkwaliteit er niet bepaald hoeft te worden. De akkerbouwer zelf en eventueel personeel worden niet gezien als leden van het publiek.

b. Terreinen met één of meer inrichtingen waar arbo-regels gelden

Op het terrein van de inrichting (inclusief de eigen bedrijfswoning) waar de luchtverontreiniging ontstaat, wordt de luchtkwaliteit niet getoetst. Dat wordt beschouwd als terrein van de inrichting. Dat geldt ook voor bedrijfsterreinen of bij bijvoorbeeld bedrijfsverzamelgebouwen.

Bedrijfswoningen van naastgelegen inrichtingen

Bedrijfswoningen van naastgelegen veehouderijen moeten, net als burgerwoningen, meegenomen worden bij de toetsing. Dit sluit aan bij de doelstelling van de Europese richtlijn, namelijk de bescherming van de volksgezondheid tegen de nadelige effecten van luchtverontreiniging. Bovendien wordt door te toetsen bij bedrijfswoningen van naburige veehouderijen voorkomen dat nieuwe knelpunten ontstaan. Dit omdat de nabijgelegen bedrijfswoning ervoor zorgt dat er geen onbeperkte uitbreiding van fijn stof kan ontstaan. Met name in concentratiegebieden zou een onbeperkte uitbreiding van meerdere veehouderijen tot hoge achtergrondconcentraties kunnen leiden en daardoor weer nieuwe knelpunten kunnen veroorzaken.

Voormalige bedrijfswoningen van veehouderijen

Omdat zowel bedrijfswoningen als burgerwoningen beschermd worden tegen de fijn stof emissie van de nabij gelegen veehouderij maakt het voor de toetsing van de nabij gelegen veehouderij niet uit of het gaat om een bedrijfswoning of een voormalige bedrijfswoning. Voor de toetsing van fijn stof afkomstig van de 'eigen' veehouderij maakt dit echter wél uit. Een bedrijfswoning maakt immers onderdeel uit van de inrichting en hoeft daarom niet getoetst te worden. Dit volgt uit het systeem van de Wet milieubeheer. Dat geldt niet voor een voormalige bedrijfswoning. Ten aanzien van een voormalige bedrijfswoning wordt geadviseerd om bij de toetsing van fijn stof afkomstig van de 'eigen' veehouderij aan te sluiten bij de juridisch-planologische status van die woning, ofwel de bestemming in het bestemmingsplan. Alleen als een voormalige bedrijfswoning is herbestemd tot burgerwoning wordt dan beoordeeld of aan de grenswaarden voor fijn stof wordt voldaan. Een voormalige agrarische bedrijfswoning die planologisch gezien nog onderdeel van de veehouderij uitmaakt, wordt niet beschermd tegen de nadelige gevolgen van fijn stof van de 'eigen' veehouderij. Daarmee wordt aangesloten bij de in het milieurecht waarneembare tendens om aan te sluiten bij de bestemming in plaats van bij het feitelijk gebruik.

c. de rijbaan van wegen en de middenberm van wegen, tenzij voetgangers normaliter toegang hebben tot de middenberm

De rijbaan met de daarop aanwezige weggebruikers valt buiten het toetsingskader. Dat heeft tot gevolg dat ook een fietspad dat onderdeel van de rijbaan is, niet getoetst hoeft te worden. De stoep is geen onderdeel van de rijbaan. Fietspaden buiten de rijbaan en stoepen kunnen dus op grond van dit artikel niet worden uitgesloten van toetsing. Of er in de praktijk ook daadwerkelijk toetsing relevant is op deze plaatsen zal afhangen van de blootstellingsduur. Zie de volgende paragraaf.

De middenberm van wegen wordt ook uitgesloten van toetsing, tenzij voetgangers normaliter toegang hebben tot de middenberm. Toegankelijke middenbermen zijn bijvoorbeeld oversteekplaatsen of ov-haltes. Ook hier geldt dat in de praktijk de blootstellingsduur bepalend zal

zijn of er op zo'n plek **getoetst** moet worden. In dit soort gevallen zal het daarom werkbaarder zijn om eerst naar de blootstelling te kijken en dan pas naar toegankelijkheid.

6.3.1.5 Blootstelling

De luchtkwaliteit moet alleen bepaald (gemeten en berekend) worden op plaatsen waar de blootstelling significant is. Bij toetsing van de gevolgen van een project aan de luchtkwaliteitseisen is dus van belang dat de plaatsen waar significante blootstelling plaatsvindt, worden bepaald. Daarvoor moet eerst duidelijk zijn wat significant is of niet.

In artikel 22 van de Rbl staat dat de luchtkwaliteit wordt bepaald op plaatsen waar de bevolking 'kan worden blootgesteld gedurende een periode die in vergelijking met de middelingstijd van de betreffende luchtkwaliteitseis significant is'. Hieruit blijkt dat *de duur van de periode dat iemand (1 persoon) kan worden blootgesteld* bepalend is voor de vraag of de luchtkwaliteit dient te worden beoordeeld. Er wordt daarbij verder geen onderscheid gemaakt naar de gevoeligheid van groepen of de aard van het verblijf. De grenswaarden zijn opgesteld ten behoeve van de gezondheid van de gehele bevolking

6.3.1.5.1 *Significant ten opzichte van de middelingstijd van de grenswaarde*

Met deze zin wordt bedoeld dat bij de bepaling of een verblijfstijd significant is, de verblijfstijd vergeleken moet worden met een jaar, dag of uur, afhankelijk van de vraag of je te maken hebt met een jaargemiddelde grenswaarde voor een stof, een daggemiddelde of een uurgemiddelde grenswaarde. Voor fijn stof gelden twee normen: een jaargemiddelde norm en een daggemiddelde norm. Voor fijn stof blijkt dat wanneer de dagnorm wordt overschreden, de jaarnorm ook wordt overschreden. De dagnorm is daarmee bepalend. Voor fijn stof geldt dan ook een middelingstijd van een dag en moet de verblijfstijd dus vergeleken worden met een dag.

Een voorbeeld: De gemiddelde verblijfstijd van een wandelaar op een wandelpad is maar enkele minuten. Dit is ten opzichte van 24 uur maar heel weinig en daarom niet significant.

In de toelichting op de Rbl 2007 staat dat wordt uitgegaan van *de verblijfsduur die in het algemeen verbonden is aan bepaalde functies*. Dus een verblijfsduur die gemiddeld bij een functie te verwachten is. Er hoeft geen specifieke afweging per geval gemaakt te worden. De relevantie hiervan blijkt uit het volgende voorbeeld van een speeltuin:

Over het algemeen zal het verblijf van de spelende kinderen ten opzichte van 24 uur lang genoeg zijn om als significant te worden gezien. Er zullen echter gevallen zijn waar de openingstijd van een speeltuin zodanig kort is, dat de verblijfstijd alsnog als niet significant is te beoordelen. Er hoeft echter maar een verruiming van de openingstijden te komen om de verblijfstijd wél significant te maken. Hier hoeft in de meeste gevallen geen bestemmingsplan voor gewijzigd te worden, of een ander besluit door de overheid voor worden genomen. Er zou dan een overschrijdingssituatie kunnen ontstaan. Om dit te voorkomen kan dus beter worden uitgegaan van een normale bij een speeltuin te verwachten verblijfsduur

In afwijkende gevallen heeft het bevoegd gezag wel de ruimte om een eigen afweging te maken. Uiteraard geldt hierbij altijd dat hierbij een goede motivering gemaakt moet worden.

6.3.1.5.2 Significant ten opzichte van de middelingstijd van een etmaal

Voor fijn stof is dus het feit of op een plaats in het algemeen verbleven wordt door 1 persoon gedurende een tijd die significant is ten opzichte van een dat bepalend of daar getoetst moet worden of niet. Dit staat ter beoordeling van het bevoegd gezag, en dient gemotiveerd te worden.

In de toelichting op de gewijzigde Rbl van december 2008 worden een aantal voorbeelden gegeven voor plekken die significant zijn ten opzichte van een dag. Daartoe behoren om te beginnen de plekken waar mensen het hele jaar door of een groot deel van het jaar verblijven. Daarbij valt te denken aan:

- woningen, andere voor wonen bestemde gebouwen, woonboten;
- kinderopvang;
- basisscholen en scholen voor middelbaar en hoger onderwijs;
- verzorgings- en bejaardentehuizen;
- revalidatie-instellingen;
- overige gebouwen, niet zijnde (hoofdzakelijk) een werkplek, waar sprake is van een langdurig verblijf door personen en zoals penitentiaire inrichtingen, asielzoekerscentra en dergelijke.

Als plekken die significant zijn vanwege de middelingstijd van een etmaal kunnen worden beschouwd:

- tuinen bij woningen en andere voor wonen bestemde gebouwen (voor een verdere toelichting, zie het einde van deze paragraaf)
- recreatiewoningen en campings;
- sport- en recreatieterreinen, buitenzwembaden, speelplaatsen, speelweiden en speeltuinen, parken, pretparken en dergelijke;
- havens voor recreatievaartuigen;
- badinrichtingen in oppervlaktewater als bedoeld in de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (Whvbz).

Hierboven staan voorbeelden genoemd die significant zijn ten opzichte een dag. In de toelichting bij de Rbl staan ook voorbeelden genoemd van locaties die wel significant zijn ten opzichte van een middelingstijd van een uur, maar niet t.o.v. een etmaal. Dat betekent dat deze plekken in beginsel voor fijn stof *niet* getoetst hoeven te worden. Het gaat om:

- stations en haltes voor openbaar vervoer;
- parkeerterreinen;
- rustplaatsen langs de snelweg en andere weggebonden activiteiten (tanken, pech onderweg);
- winkels en andere daarmee vergelijkbare commerciële activiteiten;
- de berm bij wegen;
- langs en op het water, buiten krachtens de Whvbz aangewezen plaatsen;
- vaarwegen en (zee)havens.

Tuinen

In de toelichting bij de Regeling beoordeling staat dat de voortuin in het algemeen geen verblijfsfunctie heeft. Bij tuinen in het buitengebied kan de grootste bron van fijn stof (een veehouderij) niet aan de wegkant liggen, maar aan de achterkant van het huis. Emissiebronnen van

VANWESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

agrarische inrichtingen liggen over het algemeen niet aan de wegkant, maar juist zo ver mogelijk van de weg. De grens van de tuin is echter vaak niet duidelijk, bijvoorbeeld omdat deze vaak overloopt in een erf van een inrichting, een boomgaard of een weiland. Bovendien staat niet onomstotelijk vast welk deel van de tuin een daadwerkelijke verblijfsfunctie heeft. Daarom wordt aangeraden om in alle gevallen de (dichtst bij de bron zijnde) gevel van de woning als representatief punt te beschouwen voor de tuin en de woning tezamen en op dit representatieve punt te toetsen. De woning staat namelijk centraal binnen de tuin en het verblijf zal zich ook vooral gemiddeld vlakbij de gevel van de woning afspelen.

6.3.1.6 Bepaling toetsingslocaties voor Stadsweg 22, 24 en 26

In de directe omgeving van de locatie van het initiatief zijn geen wandelpaden gelegen, speeltuinen, oversteekplaatsen of OV-haltes. Wel zijn er in de omgeving van de veehouderij een aantal woningen van derden gelegen waar op getoetst moet worden.

6.2 ISL3a

Om te kunnen toetsen aan de grenswaarden voor PM_{10} zal een berekening uitgevoerd moeten worden. Voor deze berekening is een model nodig. De Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007 (Rbl) schrijft voor met welke modellen onder welke lokale omstandigheden gerekend mag worden. Naast de modellen die voldoen aan de rekenregels van de Rbl zijn er door VROM goedgekeurde modellen. Voor een veehouderij kan het rekenmodel ISL3a (Implementatie Standaard-rekenmethode Luchtkwaliteit 3a) gebruikt worden. Dit is een model dat VROM heeft laten ontwikkelen en dat voldoet aan de rekenregels uit de Rbl. In vergelijking met andere modellen die een implementatie zijn van standaard rekenmethode is het toepassingsbereik van ISL3a beperkt. Binnen dit toepassingsbereik is ISL3a echter gelijkwaardig aan die andere modellen.

In het model moeten de gegevens van de veehouderij worden ingevuld, zoals dieraantallen, emissiefactor, emissiepunten en gebouwgegevens. Het model berekent dan vervolgens op rasterpunten de concentratie fijn stof, inclusief de achtergrondwaarde. In het programma kunnen de blootstellingslocaties worden ingevoerd als rasterpunten. De hoeveelheid rasterpunten kan dan laag gezet worden (bijvoorbeeld 2 bij 2), zodat het programma snel rekent. Met weinig rasterpunten kunnen geen contouren worden gemaakt, maar voor de toetsing van een milieuvergunning zijn die ook niet nodig.

Naast de jaargemiddelde grenswaarde van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ fijn stof is er ook de daggemiddelde grenswaarde van $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ die maximaal 35 maal per jaar overschreden mag worden. Bij fijn stof puntbronnen zoals veehouderijen blijkt de daggemiddelde grenswaarde bijna altijd bepalend te zijn. Alleen toetsen aan de jaargemiddelde grenswaarde is daarom niet voldoende. Wanneer een berekening wordt gemaakt met het rekenprogramma ISL3a wordt naast het jaargemiddelde ook het daggemiddelde berekend. De achtergrondwaarden op basis van de GCN kaarten zijn, net als in de andere modellen, in ISL3a verwerkt. Het model is vergelijkbaar met het rekenprogramma voor geur uit stallen V-stacks vergunning. Grotendeels is sprake van dezelfde invoergegevens.

6.3 *Emissiefactoren*

Op grond van artikel 66 en 67 van de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007 moet voor de berekening van concentraties van fijn stof gebruik worden gemaakt van de emissiefactoren die door de Minister van VROM zijn bekendgemaakt. De emissiefactoren voor fijn stof van veehouderijen zijn gepubliceerd op de website van het ministerie van VROM. Per diercategorie en huisvestingssysteem zijn de emissiefactoren vermeld, overeenkomstig de nummering en omschrijving van bijlage 1 van de Regeling ammoniak en veehouderij. De emissiefactoren (PM_{10}) zijn gebaseerd op de meest recente wetenschappelijke onderzoeken en gecorrigeerd voor leegstand. Op dit moment loopt er een meerjarig meetprogramma door Animal Science Group (ASG) naar de emissiefactoren uit stallen. Voor een aantal diercategorieën of huisvestingssystemen is geen emissiefactor vastgesteld. Voor alle dieren aanwezig op de Stadsweg 22, 24 en 26 zijn emissiefactoren vastgesteld.

Nb. Er zijn nog geen emissiefactoren voor $PM_{2,5}$ vastgesteld. Momenteel is in de beschikbare literatuur maar weinig bekend over het precieze aandeel van $PM_{2,5}$ in PM_{10} . Naar verluid dient ervanuit worden gegaan dat deze 20% van de PM_{10} factor zal bedragen.

6.4 *Emissiepunten*

Bij het modelleren van PM_{10} zal er moeten worden aangegeven waar de emissiepunten zich bevinden. Uitgangspunt voor het gebruik van ISL3a is dat er wordt aangesloten bij de Regeling geurhinder en veehouderij en dat er per stal één emissiepunt wordt ingevoerd. Dit betekent dat het emissiepunt wordt bepaald door het vaststellen van het geometrisch gemiddelde van de emissiepunten per stal. Vervolgens berekent het model ISL3a de bijdragen van de diverse ingevoerde fijn-stofbronnen en worden de berekende concentraties weergegeven op de te beschermen objecten en alle rasterpunten.

6.5 *Uitslag ISL3a berekening*

Voordat toetsing aan de luchtkwaliteitseisen plaatsvindt moet de berekende fijn stof concentratie worden gecorrigeerd voor de natuurlijke aanwezigheid van fijne zeezoutdeeltjes in de lucht. Door het ministerie van VROM zijn er lijsten opgesteld waarin per gemeente is bepaald met hoeveel microgram de jaargemiddelde PM_{10} concentratie mag worden verlaagd. Aan de kust is de zeezoutbijdrage hoger dan verder landinwaarts, zodat ook de zeezoutcorrectie verloopt). Blijkens bijlage 5 van de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007 bedraagt de zeezoutcorrectie voor gemeente Barneveld $4 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

In regel is het voor fijn stof niet de jaargemiddelde concentratie, maar eerder het aantal overschrijdingsdagen dat de luchtkwaliteitseis (van maximaal 35 dagen per jaar) te boven gaat. Omdat de natuurlijk aanwezigheid van zeezout eveneens een bijdrage vormt voor het aantal overschrijdingsdagen mogen de berekende aantallen overschrijdingsdagen altijd met 6 dagen worden gereduceerd.

6.5.1 Jaargemiddelde fijn stof concentratie

In onderstaande tabel is de jaargemiddelde fijn stof concentratie weergegeven voor de verschillende blootstellingslocaties in de omgeving (in $\mu\text{g}/\text{m}^3$). De zeezoutcorrectie is reeds doorvertaald in deze tabel. De volledige weergave van de in- en output treft u aan als bijlage (5) bij deze rapportage.

Blootstellingslocatie	Vergund	Referentie	2004 (Werkelijk)	Gewenst	Alternatief 1 (scharrel)	Alternatief 2 (kooi/kolonie)	MMA
Stadsweg 11	23,50	21,32	20,81	24,50	26,85	22,51	21,32
Stadsweg 20	23,86	21,51	20,91	25,05	27,66	22,83	21,39
Stadsweg 28/30	25,05	22,31	21,29	26,83	29,44	24,00	21,43
Stadsweg 13	21,62	20,72	20,55	21,89	22,47	21,16	20,67
Stadsweg 18	22,05	19,46	19,16	22,16	24,40	20,47	19,70
Stadsweg 16a	21,64	19,37	19,12	21,62	23,05	20,21	19,59
Stadsweg 12	19,25	18,54	18,47	19,26	19,70	18,81	18,62
Nagelhoudseweg 9	21,54	20,66	20,52	21,70	22,26	21,05	20,64
Stadsweg 20 2 ^e woning	24,48	21,72	20,99	25,97	28,96	23,31	21,64
Effect					--	+	+

Tabel 6.5.1.1: weergave jaargemiddelde concentratie fijn stof

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het bedrijf in alle scenario's kan voldoen aan de jaargemiddelde concentratie van fijn stof (= maximaal $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$). De scharrelalternatieven (inclusief het voorkeursalternatief) laten een wat hogere concentratie zien, maar deze komen nog niet in de buurt van de maximale concentratie.

6.5.2 Aantal overschrijdingsdagen

In onderstaande tabel is het aantal overschrijdingsdagen van de daggemiddelde grenswaarde van $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ weergegeven voor de verschillende blootstellingslocaties in de omgeving. De zeezoutcorrectie is reeds doorvertaald in deze tabel.

Blootstellingslocatie	Vergund	Referentie	2004 (Werkelijk)	Gewenst	Alternatief 1 (scharrel)	Alternatief 2 (kooi/kolonie)	MMA
Stadsweg 11	15,2	10,2	9,5	18,7	30,8	11,8	9,6
Stadsweg 20	15,2	9,7	9,0	21,0	37,7	11,9	9,5
Stadsweg 28/30	22,4	11,9	9,7	35,0	52,6	17,6	9,8
Stadsweg 13	10,4	8,7	8,5	11,0	12,0	9,2	8,6
Stadsweg 18	15,7	6,4	5,7	15,8	29,0	9,0	6,5
Stadsweg 16a	14,8	6,6	5,7	14,4	23,1	9,1	6,7
Stadsweg 12	6,9	4,9	4,8	6,7	18,5	5,1	5,2
Nagelhoudseweg 9	10,9	9	8,7	11,3	13,8	9,5	8,8
Stadsweg 20 2 ^e woning	19,1	10,4	9,6	25,6	46,1	14,2	9,7
Effect					--	+	++

Tabel 6.5.2.1: aantal overschrijdingsdagen van de daggemiddelde grenswaarde

Uit bovenstaande tabel blijkt dat in het geval van het scharrelalternatief (alternatief 1) niet kan worden voldaan aan het maximale aantal overschrijdingsdagen. In de overige gevallen kan worden voldaan aan die maximale aantallen.

7. OVERIGE ASPECTEN

7.1 GELUID

Voor toetsing van de geluidsproductie wordt de systematiek gehanteerd zoals deze wordt beschreven in de Handreiking industrielawaai en vergunningverlening. Op grond van deze systematiek kan de omgeving van Stadsweg 22, 24 en 26 worden getypeerd als een landelijke omgeving. Bij deze omgeving horen volgens de Handreiking richtwaarden van 40, 35 en 30 dB(A) voor respectievelijk de dag-, avond- en nachtperiode. Van de richtwaarden kan naar boven worden afgeweken als het referentieniveau van het omgevingsgeluid daar ruimte voor biedt. Gelet op de omgeving zijn er echter geen aanwijzingen die er op duiden dat het referentieniveau hoger zal zijn. In de vigerende vergunningen is een maximaal langtijdgemiddeld beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$) opgenomen van 45, 40 en 35 dB(A) voor respectievelijk. Dit geldt dus als grenswaarde. De maximale geluidsniveau's (L_{Amax}) mogen 70, 65 en 60 dB(A) bedragen voor respectievelijk de dag-, avond- en nachtperiode. Dit laat zich als volgt in een tabel vertalen.

Bron	Richt- en grenswaarden		
	dag 07.00 – 19.00	avond 19.00 – 23.00	nacht 23.00 – 07.00
Langtijdgemiddeld beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$)			
Woningen derden – richtwaarde	40	35	30
Woningen derden – grenswaarde	50	45	40
Maximaal geluidniveau (L_{Amax})			
Woningen derden – richtwaarde	50	45	40
Woningen derden – grenswaarde	70	65	60

Tabel 7.1.1: Weergave maximale geluidsniveaus

Om de geluidsproductie van het voorkeursalternatief inzichtelijk te maken is een akoestisch onderzoek uitgevoerd. Het onderzoek gaat dieper in op de materie, ik verwijs daarom naar het onderzoek voor de toelichting en ga hier in op de resultaten. De geluidsproductie getoetst op de meest nabij gelegen woningen en op punten welke 50 meter uit de grens van de inrichting liggen (zie hieronder)

Figuur 7.1.2 Weergave toetsingslocaties

7.1.1 Langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus

Hieronder treft u een overzicht van de berekende langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus

Beoordelingspunt		Langtijdgemiddeld beoordelingsniveau ($L_{A,T}$) [dB(A)]					
		dag 07.00 – 19.00		avond 19.00 – 23.00		nacht 23.00 – 07.00	
		berekend	toetsing	berekend	toetsing	berekend	toetsing
Representatieve bedrijfssituatie							
001	Stadsweg 11	34	40/45	21	40/45	<20	35/40
002	Stadsweg 20	32	40/45	20	40/45	<20	35/40
003a	Stadsweg 28	43	40/45	27	40/45	20	35/40
003b	Stadsweg 28	45	40/45	28	40/45	20	35/40
004a	Stadsweg 30	44	40/45	27	40/45	20	35/40
004b	Stadsweg 30	39	40/45	21	40/45	<20	35/40
101	Referentiepunt 50 m. Noord	48	-	43	-	36	-
104	Referentiepunt 50 m. West	35	-	29	-	22	-
Incidentele bedrijfssituatie							
001	Stadsweg 11	35	-	25	-	15	-
002	Stadsweg 20	34	-	27	-	16	-
003a	Stadsweg 28	50	-	44	-	31	-
003b	Stadsweg 28	51	-	47	-	34	-
004a	Stadsweg 30	51	-	47	-	33	-
004b	Stadsweg 30	43	-	43	-	29	-
101	Referentiepunt 50 m. Noord	48	-	43	-	36	-
104	Referentiepunt 50 m. West	36	-	34	-	24	-

Tabel 7.1.1.1: Overzicht berekende langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus

Uit de toetsing van de rekenresultaten blijkt dat in de representatieve situatie de richtwaarden, ter hoogte van de te beschermen woningen, niet worden overschreden. Ten aanzien van de incidentele bedrijfssituatie (welke is gecumuleerd met de representatieve bedrijfssituatie) is er wel sprake van een overschrijding van de richtwaarden en grenswaarden. Deze incidentele, of beter gezegd: afwijkende, bedrijfssituatie komt maximaal 12 keer per jaar voor. Als afwijkende bedrijfssituaties worden beschouwd:

- 2 dagen per jaar aanvoer van opfokhennen;
- 2 tot 3 dagen per jaar afvoer oude leghennen;
- 2 dagen per jaar aanvoer dieselolie;
- 4 dagen per jaar aanvoer tarwe en mais in bulksilo's
- 1 keer per jaar testen noodstroomaggregaat

Het bevoegd gezag mag voor maximaal 12 keer per jaar een uitzondering maken en daarmee een hogere geluidsbelasting toestaan. Dit is reeds het geval in de vigerende vergunningen.

7.1.2 Maximale geluidniveaus

Hieronder treft u een overzicht van de berekening van de maximale geluidniveaus.

Beoordelingspunt		Maximale geluidniveau (L_{Amax}) [dB(A)]					
		dag 07.00 – 19.00		avond 19.00 – 23.00		nacht 23.00 – 07.00	
		berekend	toetsing	berekend	toetsing	berekend	toetsing
Representatieve bedrijfssituatie							
001	Stadsweg 11	53	50/70	22	50/65	22	45/60
002	Stadsweg 20	51	50/70	⁸⁾	50/65	¹⁾	45/60
003a	Stadsweg 28	70	50/70	⁷⁾	50/65	26	45/60
003b	Stadsweg 28	73	50/70	⁷⁾	50/65	27	45/60
004a	Stadsweg 30	72	50/70	⁷⁾	50/65	26	45/60
004b	Stadsweg 30	70	50/70	⁷⁾	50/65	20	45/60
101	Referentiepunt 50 m. Noord	53	-	44	-	44	-
104	Referentiepunt 50 m. West	53	-	32	-	32	-
Incidentele bedrijfssituatie							
001	Stadsweg 11	⁹⁾	-	48	-	48	-
002	Stadsweg 20	⁸⁾	-	53	-	53	-
003a	Stadsweg 28	⁸⁾	-	70	-	70	-
003b	Stadsweg 28	⁸⁾	-	73	-	73	-
004a	Stadsweg 30	⁸⁾	-	72	-	72	-
004b	Stadsweg 30	⁸⁾	-	70	-	70	-
101	Referentiepunt 50 m. Noord	⁸⁾	-	55	-	55	-
104	Referentiepunt 50 m. West	⁸⁾	-	55	-	55	-

Tabel 7.1.2.1: overzicht berekende maximale geluidsniveaus

Uit bovenstaande tabel blijkt dat in de representatieve bedrijfssituatie kan worden voldaan aan de maximale geluidsniveaus. Ook hier geldt dat in de incidentele bedrijfssituatie niet kan worden voldaan aan de maximale geluidsniveaus en dat het bevoegd gezag hier, evenals in de vergunde situatie uitzonderingen voor zal moeten stellen en daaraan voorschriften moet verbinden.

⁸⁾ Geen verhoging ten opzichte van $L_{A,r,LT}$

⁹⁾ Geen verhoging ten opzichte van representatieve bedrijfssituatie

7.1.3 Wegverkeerslawaaï

Tot slot wordt er nog getoetst op het wegverkeerslawaaï. Dit is getoetst op de dichtstbijzijnde woning.

Beoordelingspunt		Equivalentente geluidniveaus (L_{Aeq}) vanwege wegverkeer [dB(A)]					
		dag 07.00 – 19.00		avond 19.00 – 23.00		nacht 23.00 – 07.00	
		berekend	toetsing	berekend	toetsing	berekend	toetsing
Representatieve bedrijfssituatie							
001	Stadsweg 11	39	50	-	45	-	40
002iv	Stadsweg 20	40	50	-	45	-	40
Incidentele bedrijfssituatie							
001	Stadsweg 11	43	-	42	-	32	-
002iv	Stadsweg 20	44	-	45	-	30	-

Tabel 7.1.3.1: toetsing wegverkeerslawaaï

Uit de berekening blijkt dat er in de representatieve situatie kan worden voldaan. In het geval van de incidentele bedrijfssituatie is dat niet zo, ook hiervoor geldt de uitzonderingsbepaling.

7.1.4 Veranderingen ten opzichte van bestaande situatie

Ten opzichte van de bestaande situatie wordt er een nieuwe stal gerealiseerd op de plek waar thans ook een stal aanwezig is. In deze nieuwe stal kunnen meer legkippen gehouden worden. In de stal die gehandhaafd blijft zullen minder legkippen gehouden worden, echter worden er netto op het bedrijf meer dieren gehouden. Dit houdt in dat er een toename zal zijn van het voerverbruik en mestafvoer. Door efficiënte inzet van transporten zal dit verschil in de praktijk slechts minimaal waarneembaar zijn.

De nieuw te bouwen stal zal voorzien worden van ventilatoren, deze monden deels uit in de droogtunnel, welke een dempende werking heeft, en deels in een stuw-stofbak aan de achterzijde van de stal. Daarnaast hebben de voersilo's die tussen de stallen staan ook een afschermdende werking naar de dichtstbijgelegen woningen.

De dichtstbijzijnde woningen betreffen Stadsweg 28 en 30. In het akoestisch onderzoek wordt aangegeven dat een scherm als BBT voorziening voor deze woningen zou kunnen worden geïnstalleerd, maar dat dit gelet op de (on)wenselijkheid (beperking uitzicht van deze woningen) en kosten die dit met zich meebrengt wordt het bevoegd gezag verzocht om hogere geluidswaarden toe te staan.

7.2 KLIMAAT EN ENERGIE

7.2.1 Klimaat

De uitstoot van broeikasgassen beïnvloeden het klimaat. Nederland heeft zich wat de emissies van broeikasgassen betreft verbonden aan internationale afspraken volgens het Kyoto-protocol. In de agrarische sector gaat dit hoofdzakelijk om CO₂, methaan (CH₄) en lachgas (N₂O).

Lachgas komt voornamelijk vrij uit de bodem en hangt nauw samen met de aanwending van stikstof in de bodem. Het mestbeleid (en de aanwendingsnormen) zijn mede gebaseerd op de terugdringing van de productie van lachgas. Initiatiefnemer heeft 69 hectare grond in gebruik gebruikt voor de teelt van mais en tarwe. Hierop wordt mest (varkens- en rundveemest) van derden aangewend. De eigen pluimveemest wordt afgevoerd van het bedrijf.

Methaan komt vooral vrij via pensfermentatie bij herkauwers en uit mest van landbouwhuisdieren tijdens opslag. Van de methaanemissie die wordt veroorzaakt door de veehouderij in Nederland is 80% afkomstig van pensfermentatie bij herkauwers (voornamelijk melkvee). Derhalve wordt er op dit moment diverse onderzoeken uitgevoerd naar de mogelijkheden van emissiebeperking in de melkveehouderij. Voor de mogelijkheden tot beperking van methaanemissie bij de opslag van mest in de intensieve veehouderij wordt slechts beperkt onderzoek gedaan. Een andere wijze van verwerken en opslaan van mest leidt tot minder methaanemissie. De inzet van mestvergisting is een interessante optie om methaan uit mest te reduceren. Helaas is mestvergisting op boerderijniveau nog niet rendabel, de verwachting is dit in de toekomst een realistischer alternatief wordt. De pluimveemest afkomstig van de veehouderij van initiatiefnemer kan in de toekomst mogelijk verwerkt worden (samen met de mest afkomstig van andere bedrijven) in de Bio Massa Centrale Moerdijk (op dit moment wordt nog niet geleverd, levering is afhankelijk van marktomstandigheden). Bij de verbranding van de mest komt "stoom" vrij, welke een generator aandrijft. De centrale kan 90.000 huishoudens voorzien van elektriciteit. Initiatiefnemer is geïnteresseerd in de mogelijkheden van energieproductie op bedrijfsniveau. Er wordt binnen de pluimveehouderij onderzocht of er mogelijkheden zijn voor bijvoorbeeld mestvergassing. Dit is op dit moment echter nog te prematuur en het lijkt nog niet realistisch dat dit op korte termijn aan de orde zal zijn op de locatie van het initiatief.

7.2.2 Energie

Door de wijziging van de veehouderij verandert ook de energiehuishouding. Hieronder is in een tabel weergegeven wat het geschatte energieverbruik is van het bedrijf. Dit is gebaseerd op normen op huidig gebruik en geschat toekomstig gebruik.

Diersoort	Aantal	Ongerekend energieverbruik KWh/N 2009-2010		Totaal	
		KWh	m ³ gas	KWh	m ³ gas
Leghennen verrijkte kooi	163.492	2,8	-	460.578	-
Totaal				460.578	0

Tabel 7.2.2 ! : berekening energieverbruik

Pluimveebedrijven verbruiken, in verhouding tot andere vormen van veehouderij, veel energie. Elektriciteit wordt in Nederland voornamelijk geproduceerd uit fossiele brandstoffen. Een toename

van energieverbruik leidt tot een toename van het verbruik van -steeds schaarser wordende- fossiele brandstoffen. Bij verbranding van fossiele brandstoffen komt CO₂ vrij. Door gebouwen energiezuinig in te richten kan de productie van CO₂ gereduceerd worden.

Initiatiefnemer heeft de laatste jaren meerdere energiebesparende maatregelen doorgevoerd. Veel van de aanwezige ventilatie-, beluchtings-, vijzel- en voersystemen zijn voorzien van frequentieregeling. De verlichting van stal J is voorzien van hoogfrequente TL-verlichting.

Bij realisatie van stal D zullen verdergaande energiebesparende maatregelen worden toegepast. Een nieuwe ontwikkeling zijn LED-lichttechnieken in dezelfde vorm als PL-verlichting. Tijdens de aanbesteding van de stal bij de elektriciens zal hier aandacht aan besteed worden. Voor de te installeren technieken wordt een afweging worden gemaakt of er energiezuiniger alternatieven zijn en of de meer-investering zich redelijkerwijs laat terugverdienen.

7.3 VEILIGHEID EN GEZONDHEID

7.3.1 Stroomuitval

In het geval van stroomuitval zal de ventilatie, en dus de aanvoer van verse lucht (zuurstof), wegvallen. Om te voorkomen dat de legkippen stikken is er een noodstroomaggregaat op het bedrijf aanwezig welke het bedrijf in de eigen stroombehoefte kan voorzien. Dit aggregaat wordt ingeschakeld na afgifte van een alarm (er wordt een tractor voor de aandrijving gebruikt). De ventilatie schakelt dan per ommegaande weer in en het bedrijf kan op normale wijze functioneren.

7.3.2 Brand

Er zal alleen gebruik gemaakt worden van goedgekeurde installaties. Om de gevolgen van een brand te beperken zullen, in overleg met de gemeente / brandweer, brandpreventieve maatregelen (bijvoorbeeld brandblussers e.d.) worden opgenomen

7.3.3 Zoönosen

Zoönosen zijn infectieziekten veroorzaakt door micro-organismen die kunnen overgaan van dieren op mensen (zowel werknemers, omwonenden als consumenten). Het kan hierbij gaan om virussen, bacteriën en parasieten.

Mensen kunnen geïnfecteerd raken met influenzavirussen door direct contact met geïnfecteerd pluimvee. Hoewel dit virus in een aantal landen (met name in Azië en het Midden Oosten) wijdverbreid voorkomt onder pluimvee zijn er tot nu toe relatief weinig humane infecties gemeld. Vooralsnog zijn deze aviaire influenzavirussen niet van mens tot mens overdraagbaar.

Een voor de mens nieuw griepvirus, dat wil zeggen een virus waar de mens niet eerder mee in contact is geweest, en waartegen dus geen afweer heeft, kan aanleiding zijn voor het ontstaan van een nieuwe griepdemonie, een wereldwijde snelle verspreiding van het griepvirus met een groot aantal zieken en sterfgevallen. Er zijn twee manieren waarop een nieuw griepvirus kan ontstaan. In het varken kunnen griepvirussen van varken, mens en vogel zich mengen waardoor nieuwe subtypen van het griepvirus kunnen ontstaan. Wanneer zo'n subtype overdraagbaar is op de mens en zich ook tussen mensen verder kan verspreiden bestaat de kans op het ontstaan van een griepdemonie. Dit gebeurt niet

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

zomaar: het nieuwe virus moet zich zo aanpassen dat verspreiding onder varkens, en verdere verspreiding naar en tussen mensen mogelijk gaat worden. Dit is een proces dat veel tijd en moeite kost. Een tweede manier waarop een nieuw griepvirus kan ontstaan is door veranderingen in het erfelijk materiaal van het aviaire influenzavirus. Deze veranderingen zorgen ervoor dat het aviaire influenzavirus rechtstreeks op de mens overdraagbaar is, zonder tussenkomst van een mengvat zoals een varken. Wanneer het virus ook van mens op mens overdraagbaar is, is het ontstaan van een griepdemonie een reële mogelijkheid.

Salmonella is een belangrijke verwekker van voedselgerelateerde darminfecties bij de mens. De meest voorkomende zijn Salmonella Enteritidis en Salmonella Typhimurium. Overdracht van mens op de mens treedt vrijwel niet op.

Dieren zijn vaak drager van de Salmonella bacterie, zonder er zelf ziek van te worden. Salmonella Enteritidis wordt voornamelijk gevonden in leghennen. Salmonella Typhimurium wordt vooral gevonden in rundvee en varkens. De salmonella bacterie wordt via de mest uitgescheiden en kan op die manier andere dieren besmetten. Sinds 1997 zijn diverse controle programma's opgezet om het aantal besmettingen met Salmonella in de pluimveesector te verminderen. Mede als gevolg daarvan is er over de hele keten een geleidelijke afname te zien van besmetting. Onder rundvee en varkens neemt de mate van besmetting met Salmonella niet af.

Infecties bij de mens treden voornamelijk op door het eten van besmet vlees en eieren of producten, die door vlees of eieren zijn besmet (kruisbesmetting). Salmonella Enteritidis infecties zijn voor geassocieerd met consumptie van kip, eieren en ei-gerelateerde producten. Salmonella Typhimurium kan in een heel scala aan voedselproducten worden gevonden: rundvlees, varkensvlees, kip, rauwe melk en in rauw-melkse kaas.

Op basis van de beschikbare literatuur (samengevat in RIVM rapportage: 'Volksgezondheidsaspecten van veehouderij-megabedrijven in Nederland') is een mogelijk verband tussen megabedrijven en het voorkomen en de verspreiding van zoönosen en antibioticumresistentie niet eenvoudig vast te stellen. Bij pluimvee lijkt er wel een relatie te zijn tussen de bedrijfsgrootte en het voorkomen van (antistoffen tegen) influenza en salmonella. Er zijn echter geen gegevens in de literatuur beschikbaar waaruit blijkt dat er een verband is tussen de bedrijfsgrootte en het ontstaan van nieuwe subtypen van het influenzavirus.

Op het bedrijf van initiatiefnemer zijn op dit moment reeds legkippen gehuisvest. Het bedrijf is met een omvang van 426 nge (na uitbreiding) nog niet te typeren als een megaveehouderij (vanaf 500 nge). In de praktijk blijkt dat bij kooihuisvestingssystemen de kans op besmettingen kleiner is dan bij systemen waar legkippen los kunnen lopen en in contact kunnen komen met elkaars uitwerpselen. De maatschappelijke wens voor welzijn van dieren conflicteert hier dus met klinische wensen. Uiteraard heeft een groter bedrijf -indien geïnfecteerd- de potentie om meer micro-organismen te verspreiden, bijvoorbeeld via de lucht en het uitrijden van mest. Hierdoor zou de kans op problemen groter kunnen zijn bij een kleiner aantal mensen. Aangezien er op het bedrijf van initiatiefnemer geen sprake is van het uitrijden van pluimveemest wordt dit risico tot een minimum gereduceerd. De risico's van verspreiding via de lucht lijken door verdunning in de lucht vooralsnog gering.

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

lopend onderzoek zal dit moeten bevestigen. Belangrijk is om insleep van te voorkomen, goed management en vakmanschap spelen daarbij een grote rol.

7.4 VEEWETZIEKTEN

Bij het uitbreken van een veeziekte, zoals bijvoorbeeld vogelpest, kan de situatie zich voordoen dat het bedrijf tijdelijk wordt afgesloten. Dat wil zeggen dat tijdens deze periode geen dieren mogen worden aan- en afgevoerd. Dit hoeft geen gevolgen te hebben voor het dierenwelzijn. De legperiode wordt eventueel verlengd. Er ontstaat een probleem op het moment dat de aanvoer van veevoer wordt gestaakt. Gelet op ervaringen uit het verleden is de kans dat dit zal voorkomen zeer beperkt. Desnoods zal het rantsoen beperkt worden. Het kan voorkomen dat de eieren gedurende een bepaalde periode niet worden opgehaald, dit is een bedrijfsrisico dat te overzien is. Er is voldoende opslagcapaciteit om de eieren minimaal 2 weken op te slaan. De mestafvoer kan op een dergelijk moment stagneren, wat als risico met zich meebrengt dat de mest langer op het bedrijf moet worden opgeslagen. In dat geval moet een noodvoorziening worden gerealiseerd op het erf van het bedrijf (op een dichte vloer en voorzien van een afdekzeil) mest worden opgeslagen.

Om de risico's van ziekte-insleep op het bedrijf te beperken c.q. te voorkomen wordt het bedrijf dusdanig opgezet en gerealiseerd, opdat bezoekers niet in de stallen hoeven komen. Diegene die de stallen willen bezoeken/betreden dienen zich te houden aan strikte hygiëneregels, zij kunnen het bedrijf alleen via de hygiënesluis betreden en worden verplicht gesteld gebruik te maken van bedrijfskleding en eventueel van de douche.

7.5 WATER EN BODEM

7.5.1 Wateronttrekking

Op het bedrijf wordt het grootste deel van water gebruikt als drinkwater voor de legkippen. Dit water wordt verstrekt middels drinknippels. Er wordt gebruik gemaakt van grondwater. Het watergebruik bij de legkippen wordt geregistreerd middels een dagregistratiesysteem. Middels dit systeem kan worden geconstateerd of de kippen voldoende water ter beschikking hebben en of ze voldoende drinken. Als de legkippen niet voldoende drinken, dan kan dit duiden op ziekte en dient er actie ondernomen te worden. Het dagregistratiesysteem zorgt er ook voor dat lekkage in het systeem tijdig wordt opgemerkt, opgespoord en gerepareerd.

Als het bedrijf is gerealiseerd zal het waterverbruik circa 10.500 m³ bedragen. In de provincie Gelderland geldt een vergunningplicht vanaf een onttrekking van 150.000 m³ water. Omdat de oppompcapaciteit lager ligt dan 60 m³ per uur dient de onttrekking van grondwater enkel gemeld te worden.

Tijdens de bouw van stal D is het niet nodig om bronnering aan te leggen. Er is geen sprake van de bouw van een put. Er wordt een betonvloer op zand gemaakt. Dit heeft dus geen gevolgen voor het watersysteem.

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

7.5.2 *Waterafvoer*

De stallen zijn voorzien van (zinkvrije) dakgoten waarmee het hemelwater wordt afgevoerd naar het omliggende oppervlaktewater.

Het afvalwater dat vrijkomt uit de sanitaire voorzieningen en de kantine worden rechtstreeks op de gemeentelijke riolering geloosd (deze situatie blijft ongewijzigd). De pluimveestallen worden droog gereinigd. Dat houdt in dat de huisvestingssystemen worden doorgeblazen met lucht. Het reinigen van het systeem met water verhoogt de storingsgevoeligheid van het systeem en zorgt voor snellere slijtage van het systeem. Enkel in het geval van een uitbraak van een besmettelijke ziekte, en daaraan gekoppeld de verplichting om de stal te ontsmetten, zal de stal nat gereinigd worden. Op dat moment wordt het spoelwater opgevangen in de mestbandenput en per ommekeer opgepompt en afgevoerd met een giertank.

De binnen het bedrijf geproduceerde mest wordt afgedraaid in containers. Deze containers zijn speciaal voor dit doel ontworpen en zijn vochtkerend, waardoor er geen mestsappen zullen lekken. De containers staan binnen opgesteld en zijn dus beschermd tegen inregenen.

De dieselolie wordt opgeslagen in een daartoe bestemde tank in een lekbak. De tankplaats bestaat uit aaneengesloten verharding. Naast de tank staat absorberend materiaal om eventueel gemorste dieselolie direct te absorberen. Het bodemrisico is derhalve minimaal.

7.6 *LANDSCHAP EN CULTUURHISTORIE*

7.6.1 *Cultuurhistorie / archeologie*

Zoals aangegeven in hoofdstuk 4.1.2.1 ligt het bedrijf in zone waar een lage tot hoge verwachtingswaarde is voor archeologische vondsten. Op de plek waar de nieuwe stal (D) gerealiseerd staat op dit moment reeds een stal, bovendien is de bouwvergunning verleend en is er geen bouwperceelsvergroting nodig. Om deze reden hoeft er geen archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd. Het bedrijf ligt in een zone met een hoge cultuurhistorische waarde (zie hoofdstuk 4.1.3.4). bedrijf, noch enig gebouw op het bedrijf, heeft cultuurhistorische waarde.

7.6.2 *Landschappelijke inpassing*

Het bedrijf is vanaf alle zijden nauwelijks waarneembaar. Dit komt door de aanwezigheid van bebouwing van derden en de aanwezige struwelen. Aanvullingen van deze beplanting zijn weinig zinvol.

VERKLARENDE WOORDENLIJST

BEGRIPPEN

Achtergronddepositie

Totale ammoniakdepositie in een bepaald gebied, afkomstig van de veehouderijen gezamenlijk.

Agrarisch gebied

Gedeelten van het buitengebied, in eerste instantie bestemd voor de uitoefening van het agrarisch bedrijf.

Ammoniakdepositie

Depositie van potentieel zuur, afkomstig van ammoniak, gemeten in mol per hectare per jaar.

Ammoniakemissie

Emissie van potentieel zuur, afkomstig van ammoniak, gemeten in kilogram per jaar.

Bestemmingsplan

Een gemeentelijk plan voor een deel van de gemeente en bindend voor de burgers, waarin de ruimtelijke inrichting in voorschriften en op een plankaart is vastgelegd.

Bouwblok

In bestemmingsplan vastgelegd bouwvlak, waarbinnen een bedrijf met in achtneming van de 'spelregels' gebouwen kan oprichten.

Bulksilo

(meestal) cilindervormige opslagplaats voor stort- of bulkgoederen zoals poeders en korrelvormige producten als veevoer en granulaat.

Commissie MER

In deze rapportage wordt bedoeld: de werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. Dit is een adviescommissie welke advies uitbrengt over de richtlijnen voor het Milieueffectrapport.

Concentratiegebied

In de Meststoffenwet was er sprake van concentratie- en niet concentratiegebied, dit hield verband met de concentratie van intensieve veehouderij in deze gebieden. In de nieuwe Wet geurhinder en veehouderij heeft men besloten hierbij aan te sluiten voor wat betreft de bepaling van de geurnormen (er is sprake van een verschil in geurbeleving in deze twee gebieden).

Cumulatieve geurhinder

Geuremissie afkomstig van meerdere intensieve bedrijven, welke door geurgevoelige objecten als hinderlijk kan worden ervaren.

Dierverblijf

Al dan niet overdekte ruimte waarbinnen dieren worden gehouden.

Drinknippels

Voorziening voor watertoediening aan pluimvee of varkens. Aan een waterleiding zit een -door het dier te bedienen- nippel waaruit het water rechtstreeks in de bek van het dier stroomt.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Doel van de EHS is het realiseren van een netwerk van natuurgebieden door middel van natuurbehoud en natuurontwikkeling.

Emissies

Uitwerp, uitstoot van vloeibare, gasvormige en vaste stoffen (stofdeeltjes), of van geluid, naar lucht, water of naar bodem.

Emissiepunt

Punt waarvandaan emissie ontstaan binnen een dierverblijf in de buitenlucht reeds.

Flora- en faunawet

Deze wet biedt, uit het oogpunt van het natuurbehoud, bescherming aan in- en uitheemse planten- en diersoorten die in het wild leven. Provincies kunnen plaatsen aanwijzen als beschermde leefomgeving. Het gaat hierbij om gebieden die van wezenlijke betekenis zijn als

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

leefomgeving voor een beschermde inheemse soort. De provincies kunnen dan bepaalde handelingen verbieden of aan beperkingen onderhevig maken. Voorbeelden van beschermde leefomgevingen zijn een dassenburcht of een vijver met kamsalamanders.

Geforceerde mestdroging

Het indrogen van mest middels toedienen van grotere hoeveelheden lucht, aangestuurd door een ventilatie-unit.

Gemeentelijke Verordening

In een gemeentelijke verordening kan een gemeente (vertegenwoordigd door de gemeenteraad) eigen invulling aan wetgeving geven.

Gemeentelijke Verordening

In een gemeentelijke verordening kan een gemeente (vertegenwoordigd door de gemeenteraad) eigen invulling aan wetgeving geven.

Geuremissiefactor

Bij ministeriele regeling vastgestelde geuremissie per dier, behorende bij een daartoe aangewezen diercategorie.

Geurvoelig object

Gebouw, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, wordt gebruikt.

Goothoogte

De onderzijde van het dak, ter hoogte waar een dakgoot gehangen kan worden.

Groen Label systeem

In 1992 is de stichting Groen Label in het leven geroepen (o.a.) ter bevordering van de ontwikkeling van emissiearme stalsystemen. Als een stal voldeed aan de criteria van de stichting kreeg de stal een Groen Label nummer en kon men gebruik maken van de financiële en milieutechnische voordelen die dit systeem kon bieden. Inmiddels is de Groen Label certificering voor stallen afgeschaft, de naam Groen Label leeft echter voort als synoniem voor ammoniakemissie arm stalsysteem.

Habitatrichtlijn

Europese richtlijn die de lidstaten van de Europese Unie verplicht tot het aanwijzen van habitatrichtlijngebieden en de implementatie van het beschermingskader in nationale wetgeving. De bescherming van habitatrichtlijngebieden is geregeld in de nieuwe Natuurbeschermingswet. De Flora- en faunawet regelt de bescherming van de in- en uitheemse planten en dieren.

Habitattypen

Aanduiding van het leefgebied van specifieke planten- en diersoorten. Om deze leefgebieden te behouden zijn de belangrijkste gebieden waarin zij voorkomen, aangemeld bij de Europese Commissie. Hierdoor genieten deze gebieden bescherming volgens de Habitatrichtlijn.

Habitat

Leefgebied van bepaalde soort(en).

Huisvestingssysteem

Gedeelte van een dierenverblijf, waarin dieren van één diercategorie op dezelfde wijze worden gehouden.

IPPC-richtlijn

Richtlijn 96/61/EG van de Raad van 24 september 1996 inzake de geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging, PbEG L257.

(zeer)Kwetsbaar natuurgebied

Voor verzuring gevoelige gebieden gelegen binnen de ecologische hoofdstructuur, vastgesteld door de provincie.

Lengteventilatie

Ten bate van de luchtverversing in de stal dient er geventileerd te worden. Gedwongen luchtverversing geschiedt middels het gebruik van ventilatoren. Als de ventilatoren in de eindgevel van een stal worden geplaatst dan is er sprake van lengteventilatie.

Maximale emissiewaarde

Ammoniakemissie per dierplaats, die ingevolge een voorschrift gesteld krachtens artikel 8.44 van de Wet milieubeheer bij een diercategorie ten hoogste mag plaatsvinden.

Mechanische ventilatie

Ten bate van de luchtverversing in de stal dient er geventileerd te worden. Dit kan op natuurlijke wijze (natuurlijke trek in de stal) of op gedwongen wijze, middels ventilatoren, dit heet mechanische ventilatie.

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

Meteostation

Station waar weersomstandigheden worden gemeten (meteorologie)

Mestbewerking

Behandeling van dierlijke mest zonder noemenswaardige veranderingen aan het product teweeg te brengen. Bijvoorbeeld: mengen, roeren, homogeniseren, verwijderen van vreemde objecten.

Milieueffectrapportage

Een wettelijk vereist rapport waarin, voordat een bepaald project wordt uitgevoerd, de gevolgen (effecten) voor het milieu worden berekend en beschreven.

Natura 2000

De Europese vogel- en habitatrictlijngebieden vormen samen een groot Europees netwerk van beschermde gebieden: het Natura 2000 netwerk. Doel is het voortbestaan van natuurlijke habitats en leefgebieden van plant- en diersoorten op de langere termijn veilig te stellen.

Nokhoogte

Hoogste punt van het dak

Nbw: Natuurbeschermingswet 1998 / beschermde natuurmonumenten

De Natuurbeschermingswet beschermt zogeheten natuurmonumenten en staatsnatuurmonumenten. Voor activiteiten in en rond deze gebieden die invloed hebben op de natuurlijke kenmerken is een vergunning vereist van het ministerie van LNV. De nieuwe Natuurbeschermingswet regelt ook de wettelijke bescherming van vogel- en habitatrictlijngebieden (Natura2000-gebieden).

Natuurmonument

Terreinen en wateren, aangewezen door de minister van LNV in overeenstemming met de minister van VROM, die van algemeen belang zijn uit een oogpunt van natuurschoon of natuurwetenschappelijke betekenis.

Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS)

Provinciale uitwerking van de Ecologische Hoofdstructuur.

Receptorpunt

In de context van de geurtoetsing: de dichtstbijzijnde gevel van en voor geur gevoelig object (bijvoorbeeld een woning)

Regeling Geurhinder en Veehouderij (Rgv)

In de Wet Geurhinder en Veehouderij wordt voorgeschreven hoe de uitstoot van geur uit een veehouderij getoetst moet worden. In deze wet wordt verwezen naar de Regeling Geurhinder en Veehouderij. In deze Regeling staan o.a. de stankfactoren vermeld. Een Regeling kan afzonderlijk van de Wet aangepast worden.

Rijksdriehoeks- of Amersfoortse coördinaten

In Nederland wordt in de Topografie gebruik gemaakt van Rijksdriehoeks- of Amersfoortse coördinaten. Dit is een raster van coördinaten welke als middelpunt de Onze-Lieve-Vrouwetoren in Amersfoort heeft. Op basis hiervan kan de locatie van een object worden teruggevonden.

Robuuste verbinding

Grootschalige verbindingen tussen grote natuurgebieden. Door deze verbindingen worden de leefgebieden vergroot.

Rode lijsten

Lijsten van met uitroeiing bedreigde planten- en diersoorten die voorkomen in Nederland. Alleen de rode lijsten die worden vastgesteld op grond van de Flora- en Faunawet (en die worden gepubliceerd in de Staatscourant) genieten officiële bescherming.

Spuiwater

Afvalproduct welke ontstaat bij het chemisch wassen van de ventilatielucht.

Streekplan

Een door de provincie opgesteld plan, waarin de gewenste toekomstige ontwikkeling met betrekking tot de ruimte in de provincie is aangegeven

Structuurschema Groene Ruimte

Structuurschema uit 1995 waarin de visie van het Rijk op natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke, natuurlijke kenmerken in de Ecologische Hoofdstructuur

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

Verzuring

Het zuurde worden van bodem en water, vooral door verzurende stoffen afkomstig van landbouw, industrie, elektriciteitscentrales en verkeer.

Vogelrichtlijn

Europese richtlijn die betrekking heeft op de instandhouding van alle natuurlijke, in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie. De richtlijn regelt de bescherming, het beheer en de regulering van deze soorten en stelt regels voor de exploitatie daarvan. De richtlijn is van toepassing op vogels, hun eieren, hun nesten en hun leefgebieden. De lidstaten zijn verplicht alle nodige maatregelen te nemen om de bedoelde vogelsoorten een voldoende gevarieerdheid van leefgebieden en een voldoende omvang ervan te geven, in stand te houden of te herstellen.

V-stacks vergunning

Rekenmodel welke de geurbelasting uit een veehouderij op omliggende objecten kan berekenen.

AFKORTINGEN

Amvb:	Algemene maatregel van bestuur
BAT:	Best Available Techniques
BBT:	Beste Beschikbare Technieken
BREF-documenten:	Best Available Techniques reference documenten
B en W:	Burgemeester en Wethouders
EG:	Europese Gemeenschap
EHS:	Ecologische hoofdstructuur
GS:	Gedeputeerde Staten
IAV:	Interimwet ammoniak en veehouderij
IPPC:	Integrated Pollution Prevention and Control
Ivb:	Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer
Kg:	Kilogram
KWh:	Kilowattuur
LNV:	Landbouw natuur en voedselkwaliteit
MER:	Milieu-effectrapportage
MINAS:	Mineralenaangiftesysteem
MMA:	Meest milieuvriendelijk alternatief
NeR:	Nederlandse emissierichtlijn Lucht
NH ₃ :	Ammoniak
NMP:	Nationaal Milieubeleidsplan
NRB:	Nederlandse Richtlijn Bodembescherming
Oue:	Odour units
Rav:	Regeling ammoniak en veehouderij
Rgv:	Regeling geurhinder en veehouderijen
VHR-gebied:	Vogelrichtlijn- en Habitatgebied
VNG:	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VROM:	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
Wav:	Wet ammoniak en veehouderij
Wgv:	Wet geurhinder en veehouderij
Wm:	Wet milieubeheer
WRO:	Wet op de Ruimtelijke Ordening
Wvo:	Wet verontreiniging oppervlaktewateren

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

GERAADPLEEGDE INFORMATIE

- Kwantitatieve Informatie Veehouderij 2009-2010. Wageningen UR Livestock research, Lelystad
- Internet
 - www.infomil.nl
 - www.minlnv.nl
 - www.vrom.nl
 - www.gelderland.nl
 - www.elburg.nl
 - www.planbureauvoordeleefomgeving.nlop deze websites zijn meerdere documenten en beleidsstukken geraadpleegd.
- Processen en factoren bij fijn stofemissie in de veehouderij. A.J.A. Aarnink en H.H. Ellen. 2006. Rapport 11, Animal Sciences Group / Veehouderij, Wageningen UR.
- Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing Ammoniak en Veehouderij, vastgesteld op 25 juni 2007 door de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
- Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura2000 gebieden. H.F. van Dobben en A. van Hinsberg. Alterrapport 1654. Alterra Wageningen mei 2008
- Overzicht van kritische stikstofdeposities voor natuurdoeltypen, Ministerie van LNV, Directie Kennis, januari 2007. Dick Bal & Henk Beije, Han van Dobben en Arjen van Hinsberg.
- Overige broeikasgassen, uw aandacht waard! Infomil juni 2004
- Regeling ammoniak en veehouderij zoals gepubliceerd op 29 juni 2010 in Staatscourant nummer 9996
- Regeling geurhinder en veehouderij zoals gepubliceerd op 29 juni 2010 in Staatscourant nummer 9998
- Volksgezondheidsaspecten van veehouderij-megabedrijven in Nederland, zoönosen en antibioticaresistentie. RIVM briefrapportnr. 215011002. J.E. Kornalijnslijper, J.G. Rahamat-Langendoen, Y.T.H.P. van Duynhoven. Februari 2008.